

BU KARAR DANISTAY 13.DAIRESI'NCE IPTAL EDILMISTIR. REKABET KURULU'NUN AYNI KONUYA ILISKIN 08.03.2007 TARİH VE 07-19/192-63 NOLU KARARINA İNTERNET SAYFAMIZDAKI KARAR ARAMA BÖLÜMÜNDEN ERİŞEBİLİRSİNİZ.

05-18/224-66

40 Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2003-4-200 (Soruşturma)

Karar Sayısı : 05-18/224-66

Karar Tarihi : 24.3.2005

50 Dosya Konusu : Warner Bros. Film ve Video Sanayi ve Ticaret A.Ş. (WB) ticaret unvanlı sinema filmleri dağıtım şirketinin, sinemalarda gösterilen filmleri piyasaya sürerken, nihai tüketiciye uygulanacak bilet fiyatlarını salon sahibi teşebbüslere dikte ederek, yeniden satış fiyatını belirlemek suretiyle 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'u ihlal ettiği iddiasının değerlendirilmesi.

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Mustafa ttt PARLAK

60 Üyeler : Tuncay SONGÖR, A. Ersan GÖKMEN, R. Müfit SONBAY, Murat GENCER, Prof. Dr. Zühtü AYTAÇ, Rifki ÜNAL, Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI, M. Sıraç ASLAN, Süreyya ÇAKIN

B. SORUŞTURMA HEYETİ

Başkan : R. Müfit SONBAY

Raportörler : Kerem TOMUR, Levent KUTOĞLU

70 C. ŞİKAYET EDEN : Altındağ Belediye Başkanı M. Ziya KAHRAMAN

Altındağ Belediye Sarayı, Talatpaşa Bulvarı,
06320 Ankara

D. HAKKINDA SORUŞTURMA YAPILANLAR

Warner Bros. Film ve Video Sanayi ve Ticaret A.Ş.

Cumhuriyet Caddesi No.26 Kat 5 80200, Harbiye\İstanbul

United International Pictures Filmcilik ve Ticaret Ltd. Şti.

Spor Caddesi, Acısu Sokak Tahsin Bey Apt.No.1 D.7-8 Maçka 80680

İstanbulÖzen Film Filmcilik Sinemacılık T.A.Ş.

80 Sakızağacı Caddesi No:21 Beyoğlu/İstanbul

E. İDDİALARIN ÖZETİ: Rekabet Kurumu'na intikal eden başvuru yazısında yer alan hususların ve yapılan önaraştırma sürecinde edinilen bilgi, belge ve bulguların incelenmesi neticesinde Rekabet Kurulu'nun aldığı soruşturma açılması kararına dayanak teşkil eden iddialar aşağıdaki şekildedir.

05-18/224-66

4054 sayılı Kanun'un 6 ncı maddesi kapsamındaki ihlal iddiaları

90 WB'nin "Türkiye genelinde filmlerin sinemalarda gösterimi amacıyla dağıtımını" ilgili pazarında 4054 sayılı Kanun'un 3. maddesinde tanımlanan şekilde hakim durumda olduğu,

WB'nin ilgili pazardaki hakim durumunu;

100 - rakibi konumundaki New Films şirketinin faaliyetlerini zorlaştırmak ve engellemek amacıyla, boykot ve sinema salonu işletmelerini tehdit etmek şeklinde gerçekleştirdiği eylemler suretiyle 4054 sayılı Kanun'un 6 ncı maddesinin "Ticari faaliyet alanına başka bir teşebbüsün girmesine doğrudan veya dolaylı olarak engel olunması ya da rakiplerin piyasadaki faaliyetlerinin zorlaştırılmasını amaçlayan eylemler" şeklindeki (a),

- film dağıtımını yaptığı sinema salonu işletmelerinin bazılarında "garanti parası" olarak tanımlanan bir ön ödeme talep etmek, dolayısıyla eşit durumdaki alıcıları arasında ayrımcılık yapmak suretiyle 4054 sayılı Kanun'un 6 ncı maddesinin "Eşit durumdaki alıcılara aynı ve eşit hak, yükümlülük ve edimler için farklı şartlar ileri sürerek, doğrudan veya dolaylı olarak ayrımcılık yapılması" şeklindeki (b),

110 - dağıtımını yaptığı filmleri paket halinde satmak, filmlerin gösterim sürelerini, sinema salonlarının hangi salonlarında gösterime konulacağını ve filmlerden önce gösterilecek fragman ve diğer reklamlara ilişkin şartları alıcısı konumundaki sinema salonlarına dikte etmek suretiyle 4054 sayılı Kanun'un 6 ncı maddesinin "Bir mal veya hizmetle birlikte, diğer mal veya hizmetin satın alınmasını veya aracı teşebbüsler durumundaki alıcıların talep ettiği bir malın veya hizmetin, diğer bir mal veya hizmetin de alıcı tarafından teşhiri şartına bağlanması ya da satın alınan bir malın belirli bir fiyatın altında satılamaması gibi tekrar satış halinde alım satım şartlarına sınırlamalar getirilmesi " şeklindeki (c) ,

120 - sinema salonlarınca uygulanan film bilet ücretlerini bazı durumlarda belirlemek ve/veya onaylamak, bu bedelleri ülke genelindeki sinemalarda kontrol etmek, sinema salonu işletmelerince gerçekleştirilen indirim/promosyon uygulamalarına müdahale etmek veya yasaklamak şeklinde gerçekleştirdiği eylemler sonucunda, bir başka hizmet piyasası olan "filmlerin sinemalarda gösterimi" pazarındaki rekabet koşullarını bozmak suretiyle 4054 sayılı Kanun'un 6 ncı maddesinin "Belirli bir piyasadaki hakimiyetin yaratmış olduğu finansal, teknolojik ve ticari avantajlardan yararlanarak başka bir mal veya hizmet piyasasındaki rekabet koşullarını bozmayı amaçlayan" şeklindeki (d) bentlerinde,

130 örneklendirilen tarzda kötüye kullandığı iddia edilmiştir.

05-18/224-66

4054 sayılı Kanun'un 4 üncü maddesi kapsamındaki ihlal iddiaları

Türkiye genelinde filmlerin sinemalarda gösterimine yönelik dağıtım ilgili pazarında faaliyet gösteren WB, United International Pictures Filmcilik ve Ticaret Ltd. Şti. (UIP) ve Özen Film Filmcilik ve Sinemacılık T.A.Ş. (Özen Film)'nin;

- 140 - sinema salonları ile dağıtım konusu filmlerin hasılatının aralarında paylaşımı esasında anlaştıkları, WB, UIP ve Özen Film'in sinema salonlarına ödenen hasılat payını sinema salonu işleten teşebbüslere sabit %50 şeklinde uygulamak suretiyle rekabeti engelleyici, bozucu ya da sınırlayıcı nitelikte hareket ettikleri, bunun da adı geçen üç teşebbüsün arasında var olan rekabeti sınırlama amaçlı bir uyumlu eylemin sonucu olduğu ve bu sebeple WB, UIP ve Özenfilm'in 4054 sayılı Kanun'un 4 üncü maddesinin "Mal veya hizmetlerin alım ya da satım fiyatının, fiyatı oluşturan maliyet, kar gibi unsurlar ile her türlü alım yahut satım şartlarının tespit edilmesi" şeklindeki (a),
- alıcıları konumundaki sinema salonu işletmelerinin bazılarında "garanti parası" olarak tanımlanan bir ön ödeme talep etmek, dolayısıyla ayrımcılık yapmak suretiyle, 4054 sayılı Kanun'un 4 üncü maddesinin; "Münhasır bayilik hariç olmak üzere, eşit hak, yükümlülük ve edimler için eşit durumdaki kişilere farklı şartların uygulanması" şeklindeki (e),
- 150 - dağıtımını yaptıkları filmlerin tüketiciye gösterimi hususunda sinema salonları ile aralarında bulunan "dikey anlaşmalar" vasıtasıyla sinemalarca uygulanan bilet ücretlerine ve indirim/promosyon çalışmalarına değişen şekil ve ölçülerde müdahale etmek suretiyle 4054 sayılı Kanun'un 4 üncü maddesinin "Mal veya hizmetlerin alım ya da satım fiyatının, fiyatı oluşturan maliyet, kar gibi unsurlar ile her türlü alım yahut satım şartlarının tespit edilmesi" şeklindeki (a) ve,
- dağıtımını yaptıkları filmlerin gösterim sürelerini ve sinemaların hangi salonlarının tahsisi edileceğini ve filmlerden önce gösterilecek fragman ve/veya diğer reklamlara ilişkin şartları değişen ölçülerde olmak üzere sinema salonu işletmelerine dikte etmek ve dağıtımını gerçekleştirdikleri filmlerin bir paket halinde alınmasını zorunlu tutmak suretiyle 4054 sayılı Kanun'un 4 üncü maddesinin "Anlaşmanın niteliği veya ticari teamüllere aykırı olarak, bir mal veya hizmet ile birlikte diğer mal veya hizmetin satın alınmasının zorunlu kılınması veya aracı teşebbüs durumundaki alıcıların talep ettiği bir malın ya da hizmetin diğer bir mal veya hizmetin de alıcı tarafından teşhiri şartına bağlanması ya da arz edilen bir mal veya hizmetin tekrar arzına ilişkin şartların ileri sürülmesi" şeklindeki (f),
- 160 - bentlerinde yasaklanan faaliyetleri gerçekleştirdikleri iddia edilmiştir.

170 **F. DOSYA EVRELERİ** : Altındağ Belediye Başkanlığı'nın Kurumumuz kayıtlarına 23.10.2003 tarih ve 5151 sayıyla giren başvurusu üzerine hazırlanan 18.11.2003 tarihli bilgi notu, Rekabet Kurulu'nun 18.12.2003 tarih ve 03-78 sayılı toplantısında görüşülerek 4054 sayılı Kanun'un 40/1. maddesi uyarınca önaraştırma yapılmasına karar verilmiştir.

180 Karar gereği yürütülen önaraştırma sonucunda Kurum raportörlerince düzenlenen 26.3.2004 tarih ve 2003-4-200/Ö.A.-04-K.T. sayılı Önaraştırma Raporu Rekabet Kurulu'nun 1.4.2004 tarih ve 04-23 sayılı toplantısında görüşülerek, 04-23/254-M sayı ile, WB, UIP ve Özen Film Filmcilik ve Sinemacılık T.A.Ş. (Özen Film) hakkında soruşturma açılmasına karar vermiştir. Rekabet Kurulu'nun anılan kararı sonucunda, 4054 sayılı Kanun'un 43/2. maddesi uyarınca hakkında soruşturma açılan teşebbüsler ve şikayetçiye soruşturma açıldığına dair bildirim yapılmış ve söz konusu bildirimce cevaben gönderilen ilk yazılı savunmalar alınmıştır.

190 Soruşturma süreci sonunda hazırlanan SR/04-17 sayı ve 24.8.2004 tarihli soruşturma raporu Kanun'un 45/1. maddesi uyarınca tüm Kurul üyeleri ile ilgili taraflara tebliğ edilmiş ve aynı maddenin ikinci fıkrası gereğince taraflardan 30 gün içinde ikinci yazılı savunmaları talep edilmiştir. Soruşturma raporunun tebliğ edilmesini takiben, hakkında soruşturma yürütülen WB tarafından gönderilen ve 8.10.2004 tarih ve 5606 sayıyla intikal eden yazıda, ikinci savunma için 30 gün ek süre talep edilmiş, Kurulu 19.10.2004 tarih ve 0466 sayılı kararıyla ilgili tarafa 15 gün ek süre tanımıştır. İkinci yazılı savunmanın yasal süre içinde, 7.11.2004 tarihinde Kuruma intikal etmesini takiben Soruşturma Heyeti tarafından hazırlanan, ikinci yazılı savunmaya yönelik ek görüş 3.12.2004 tarihinde WB tarafından tebellüğ edilmiştir.

200 WB'nin, 8.12.2004 tarihinde Rekabet Kurumu'na gönderdiği yazı ile son yazılı savunmanın hazırlanması için 30 gün ek süre talep edilmiş, söz konusu talebin Kurul'un 9.12.2004 tarih ve 04-78/1141-M sayılı Kararıyla kabul edilmesini takiben WB tarafından hazırlanan "Ek Görüş Cevap" süresi içinde Kuruma intikal etmiştir.

Hakkında soruşturma yürütülen taraflardan WB'nin talebi üzerine Kurul'un 3.2.2005 tarih ve 05-07/78-M sayılı Kararıyla, 23.3.2005 gününde sözlü savunma toplantısı yapılmasına karar verilmiş, yapılan sözlü savunma toplantısını takiben Rekabet Kurulu, 24.3.2005 tarih ve 05-18/224-66 sayı ile nihai kararını vermiştir.

G. RAPORTÖRLERİN GÖRÜŞLERİ: İlgili raporda;

- 210 1. "Türkiye genelinde filmlerin sinemalara yönelik dağıtımı" ilgili pazarında faaliyet gösteren;
- WB, UIP ve Özen Film sinema salonlarına ödenen hasılat paylaşım oranlarını sabit %50 şeklinde uygulamak suretiyle rekabeti engelleyici, bozucu ya da sınırlayıcı nitelikte hareket ettikleri, bunun da adı geçen üç teşebbüsün

05-18/224-66

arasında var olan rekabeti sınırlama amaçlı bir uyumlu eylemin sonucu olduğu yönünde yeterli delil olmadığı, dolayısıyla adı geçen teşebbüslerin 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinin birinci fıkrası ve özellikle de aynı maddenin (a),

220 – WB, UIP ve/veya Özenfilm'in film dağıtımını yaptıkları sinema salonu işletmelerinin bazılarında "garanti parası" olarak tanımlanan bir ön ödeme talep etmelerinin, eşit durumdaki alıcılar arasında ayrımcılık yapılması amaçlı olmadığı ve bu yönde bir etkinin de oluşmadığı, dolayısıyla adı geçen teşebbüslerin 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinin birinci fıkrası ve özellikle de aynı maddenin (e),

230 – WB, UIP ve/veya Özenfilm'in sinema salonları ile aralarında bulunan "dikey anlaşmalar" vasıtasıyla, dağıtımını yaptıkları filmlerin asgari gösterim sürelerini ve/veya sinemaların hangi salonlarında gösterileceğini tek taraflı olarak belirledikleri iddiasını kanıtlamaya yeterli delil olmadığı, dolayısıyla adı geçen teşebbüslerin 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinin birinci fıkrası ve özellikle de aynı maddenin (a),

– WB, UIP ve/veya Özen Film'in dağıtımını yaptıkları filmlerin bir paket halinde alınmasını zorunlu tuttıkları yönündeki iddiaları destekleyen yeterli bulguya rastlanmadığı, dolayısıyla anılan teşebbüslerin 4054 sayılı Kanun'un 4 üncü maddesinin birinci fıkrası ve özellikle de aynı maddenin (f) ve,

240 – UIP ve/veya Özenfilm'in sinema salonları ile aralarında bulunan dikey anlaşmalar vasıtasıyla sinemalarca uygulanan bilet ücretlerini belirledikleri ve/veya indirim/promosyon kampanyalarına müdahale ettikleri iddiasını kanıtlamaya yeterli delil olmadığı, dolayısıyla anılan her iki teşebbüsün de 4054 sayılı Kanun'un 4 üncü maddesinin birinci fıkrası ve özellikle de aynı maddenin (a)

bendleri kapsamında rekabet ihlali iddialarına yönelik olarak adı geçen her üç teşebbüs hakkında hukuken bir işlem tesisine yer olmadığı,

2. "Türkiye genelinde filmlerin sinemalara yönelik dağıtımını" ilgili pazarında 4054 sayılı Kanun'un 3 üncü maddesinde tanımlanan şekilde hakim durumda olan WB'nin;

250 – rakibi durumundaki New Films Sinemacılık ve Dış Ticaret A.Ş.'nin faaliyetlerini zorlaştırmak amaçlı eylemler gerçekleştirdiği, dolayısıyla ilgili pazardaki hakim durumunu 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesinin birinci fıkrası ve özellikle de aynı maddenin (a) bendinde örneklendirilen şekilde kötüye kullandığı iddiasını destekleyecek yeterli kanıt bulunmadığı,

– film dağıtımını yaptığı sinema salonlarının bazılarında garanti parası olarak tanımlanan bir ön ödeme talep etmesinin, eşit durumdaki alıcılar arasında ayrımcılık yapılması amaçlı olmadığı ve bu yönde bir etkinin de oluşmadığı, dolayısıyla adı geçen teşebbüsün ilgili pazardaki hakim durumunu 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesinin birinci fıkrası ve özellikle de aynı maddenin (b) bendinde örneklendirilen şekilde kötüye kullanmadığı,

bu sebeple WB ile ilgili 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesinin (a) ve (b) bentleri kapsamında bir işlem tesisine gerek bulunmadığı,

05-18/224-66

3. ilgili pazarda hakim durumda bulunan WB'nin

- 260 – dağıtımını yaptığı bazı filmlerden önce gösterilecek fragmanları belirlemek suretiyle ilgili pazardaki hakim durumunu 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesinin birinci fıkrası ve özellikle de anılan maddenin (c) bendinde örneklendirilen şekilde kötüye kullandığı,
- sinema salonlarınca uygulanan bilet ücretlerini belirlemek ve/veya denetlemek, bu bedelleri birbirinin rakibi konumundaki sinema salonları arasında eşitlemek şeklinde gerçekleştirdiği eylemler suretiyle bir başka hizmet piyasası olan "filmlerin sinemalarda gösterimi" pazarındaki rekabet koşullarını bozma amaçlı veya bu etkiyi doğurur tarzda, dolayısıyla 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesi ve özellikle de aynı maddenin (d) bendinde
- 270 örneklendirilen şekilde kötüye kullandığı,
- sinema salonları ile arasında bulunan "dikey anlaşmalar" vasıtasıyla sinema salonlarınca uygulanan bilet fiyatlarını belirlemek ve/veya müdahale etmek suretiyle 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi ve özellikle de aynı maddenin (a) bendinde yasaklanan faaliyetleri gerçekleştirdiği

tespit edilmiş olup;

bu ihlalleri gerçekleştiren WB'nin 4054 sayılı Kanun'un 16. maddesinin (2004/1 sayılı Tebliğ ile değişik) ikinci fıkrası uyarınca 11.883.182.000 TL'den az olmamak üzere bir önceki yıl sonunda oluşan yıllık gayri safi gelirinin %10'una kadar para cezası ile cezalandırılması gerektiği,

- 280 4. Ceza miktarı belirlenirken 4054 sayılı Kanun'un 16. maddesinin dördüncü fıkrası gereği ve takdirleri Rekabet Kurulu'nda olmak üzere,
- WB'nin, hakkında yürütülen soruşturmaya ilişkin Rekabet Kurulu'nun nihai kararını beklemeden, yaptığı değişiklikler ve düzenlemeler sonucunda ihlale son verdiğinin,
- WB'nin kendisi ile ilgili soruşturma açılması tebligatını 4054 sayılı Kanun'un 9. maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca "ihlale son verilmesine ilişkin görüş yazısı" olarak kabul ettiği ve buna uygun bir biçimde davrandığının,
- WB'nin soruşturma heyeti ile sürdürdüğü iyi niyetli işbirliği ve Rapor'da yer verilen beyan ve taahhütlerinin,
- 290 göz önünde bulundurulması gerektiği,
5. WB'ye film dağıtımını yaptığı sinema salonu işletmeleri ile arasında bulunan "dikey anlaşmalara" ilişkin bildirimde bulunmaması sebebiyle 4054 sayılı Kanun'un 16. maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinde (2004/1 sayılı Tebliğ ile değişik) öngörülen 2.970.794.000 TL'si idari para cezası verilmesi, ayrıca 4054 sayılı Kanun'un anılan maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca, WB'nin yönetim kurulu üyelerinin her birine bildirimde bulunmama cezasının %10'u oranında para cezası uygulanması gerektiği,
6. WB'nin ihlal teşkil ettiği belirlenen eylemlerinden kaçınması gerektiğinin 4054 sayılı Kanun'un 9. maddesi uyarınca bildirilmesi gerektiği,

05-18/224-66

- 300 7. Soruşturma safhasında tespit edilen, bazı belediyeler tarafından sinema işletmecilerinin bilet fiyatlarına müdahale edilmesinin ilgili pazarda fiyatların arz-talep dengesi içinde oluşmasına ve sinema işletmecilerinin birbirleriyle rekabet etmesine engel olduğu tespit edilmiş olup pazarın daha rekabetçi bir yapıya kavuşabilmesini teminen belediyelere sinemaların bilet fiyatlarını "tanzim" etme yetkisi veren 1580 sayılı Belediyeler Kanunu'nda gerekli değişikliklerin yapılması için 4054 sayılı Kanun'un Rekabet Kurulu'nun görev ve yetkilerini düzenleyen 27. maddesinin (g) bendi uyarınca Başbakanlığa görüş bildirilmesinin yerinde olacağı,
- 310 8. Soruşturma sürecinde başta WB olmak üzere UIP ve Özen Film'in film bilet ücretleri, sinema salonlarınca gerçekleştirilen indirim/promosyon uygulamaları, filmlerin gösterim süreleri, garanti parası talebinde geçerli olan şartlar, hasılat paylaşım oranları ve dağıtım stratejileri konularında yaptıkları değişiklikler, bundan sonraki dönemde izleyecekleri yöntemler ve taahhütlerin (özellikle de WB, UIP ve Özen Film'in iyi niyet beyannamelerinde "gösterim süreleri" konusunda açıkladıkları değişiklikler kapsamında), sinema filmlerinin dağıtımı ve gösterimi piyasalarındaki rekabet koşulları üzerindeki muhtemel etkilerinin, gelecek dönemlerde denetlenmesi sonucunda hazırlanacak periyodik raporlar çerçevesinde izlenmesinin ve ayrıca değerlendirilmesinin yerinde olacağı,
- 320 kanaat ve sonucuna ulaşıldığı ifade edilmiştir.

H. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

H.1. İlgili Pazar

H.1.1. İlgili Ürün Pazarı

330 Genel olarak sinema filmi dağıtıcısı teşebbüslerin, sinema salonlarına yönelik dağıtım, DVD ve video dağıtımı ve son olarak televizyonda yayın için dağıtım şeklindeki dört alanda faaliyet gösterdikleri görülmektedir. Bu anlamda sinema filmi eserlerinin ticari amaçlı dağıtımı pazarı yukarıda değinilen dört dağıtım şeklini de kapsamaktadır. Sektörde faaliyet gösteren WB, UIP, Özen Film ve diğer küçük firmaların tamamı da sinema salonlarda gösterime yönelik dağıtım yapmaktadır. Adı geçen üç teşebbüsün yabancı yapımçı firmalar ile aralarındaki sözleşmelerin incelenmesinden WB'nin yapımçı Warner ile sözleşmesinin DVD ve video dağıtımını da kapsadığı, UIP ve Özen Film'in sözleşmelerinin ise sadece "sinema gösterim haklarına" ilişkin olduğu anlaşılmıştır. Televizyonda gösterime yönelik dağıtım her üç teşebbüsün de faaliyet alanında bulunmamaktadır.

340 Filmlerin sinemalarda gösterime yönelik dağıtımı pazarında, birinci vizyon ve ikinci vizyon olarak bir ayırım yapılmaktadır. Buna göre, bazı sinema filmleri, özellikle büyük şehirlerde bulunan sinema salonlarında gösterimden kaldırıldıktan sonra, aynı şehirde yer alan başka sinemalarda ikinci kez gösterime sokulmaktadır. Bu tür sinemalar, daha çok gelir seviyesinin düşük olduğu semt ve şehirlerde yer almakta, filmler büyük sinemalarda gösterimden çıkınca kullanılmış

05-18/224-66

kopyaları dağıtıcılardan temin edip aynı filmi kendi sinemalarında gösterime sokmaktadırlar.

Böylelikle, birinci vizyon ve ikinci vizyonda gösterime yönelik dağıtım arasında bir ayırım yapıp yapılmaması gerektiği, diğer bir deyişle bunların ayrı ürün pazarları olup olmadığının incelenmesi gerekliliği ortaya çıkmaktadır.

350 Soruşturma taraflarından UIP'nin yaptığı savunmada, bir sinemanın bulunduğu lokasyon, perde sayısı, demografik yapı, filmin karakteristiği ve o sırada vizyona giren veya yakın gelecekte vizyona girecek filmleri dikkate alarak farklı filmleri birinci veya ikinci vizyonda gösterime sokabileceği, aynı sinemanın hem birinci vizyon hem de ikinci vizyon film alabileceği belirtilmektedir.

360 Diğer taraftan Türkiye'de faaliyet gösteren ve birden fazla sinema salonu işleten bazı büyük sinema zincirleri, sinema salonunun lokasyonu ve hasılat potansiyeline bağlı olarak filmleri birinci veya ikinci vizyonda gösterime alabilmektedir. Yine bir çok sinema işletmecisi filmlerin popülaritesi, yerel halkın beğenisi gibi kriterleri göz önünde bulundurarak bazı filmlerin birinci vizyon diğerlerinin ise ikinci vizyonda gösterime sokulmasını tercih ettiklerini ifade etmektedir.

Bütün bu hususların değerlendirilmesi sonucunda, birinci ve ikinci gösterime yönelik dağıtım arasında, farklı pazarlar olarak değerlendirilmelerini gerektirecek esaslı bir ayırım bulunmadığı, sinemalar için birinci gösterim ve ikinci gösterim arasında ikame olduğundan hareketle ilgili ürün pazarı "filmlerin sinemalarda gösterimi amacıyla dağıtımı" olarak tespit edilmiştir.

H.1.2. İlgili Coğrafi Pazar

370 Soruşturma konusu uygulamaları gerçekleştiren teşebbüsler, film bazında değişmekle beraber, Türkiye genelinde faaliyet gösteren sinema salonlarına yönelik dağıtım yapmaktadır. Ancak sinema salonları ülkemizin tüm şehir merkezlerinde bulunmamakta, söz konusu işletmeler özellikle İstanbul, Ankara, İzmir, Adana, Bursa ve Antalya gibi merkezlerde yoğunlaşmaktadır. Bu bağlamda ilk bakışta örneğin sürekli aktif bir sinema salonunun bulunmadığı Siirt veya Hakkari şehirlerinin ilgili coğrafi pazarda yer almamaları gerektiği düşünülebilir. Ancak halihazırda sinema salonu bulunmayan merkezlerde gelecekte bir sinemanın faaliyete geçmesi halinde Türkiye genelinde geçerli olan rekabet şartları bu teşebbüsler için de geçerli olacaktır. Bir başka deyişle Türkiye genelindeki her hangi bir bölgeyi bir diğerinden filmlerin sinemalarda gösterime yönelik dağıtım pazarındaki rekabet şartları açısından ayırt edilebilir kılan bir 380 özellik bulunmamaktadır. Bu çerçevede ilgili coğrafi pazar "Türkiye Cumhuriyeti sınırları" olarak tespit edilmiştir.

H.2. Taraflar

H.2.1. United International Pictures Filmcilik ve Ticaret Ltd. Şti.

UIP, Hollanda yasalarına göre kurulmuş United International Pictures B.V'nin (UIP B.V) sinema filmlerinin ülkemizdeki dağıtımını amacı ile kurduğu bir şirkettir.

390 UIP, Paramount ve Universal tarafından üretilen veya dağıtılan filmleri, tarafların aralarında imzaladıkları bir "lisans sözleşmesi" uyarınca dağıtım konusunda yetkilidir. UIP ayrıca, Buena Vista tarafından üretilen veya dağıtılan filmleri de UIP B.V ve Buena Vista arasındaki lisans sözleşmesine uygun olarak dağıtmak konusunda lisans sahibidir. Yukarıda bahsi geçen lisans sözleşmelerinin hiçbir münhasırlık içermemektedir. Diğer taraftan UIP Türk yapımı filmlerin dağıtımını da yapmaktadır. UIP Türkiye'nin en büyük hissedarı UIP BV'dir. Dosya mevcudu bilgilere göre adı geçen şirketin 2003 yılı cirosu 13 milyon 434 bin 703 YTL 62 YKR'dir.

H.2.2. Warner Bros. Film ve Video Sanayi ve Ticaret A.Ş.

400 WB'nin temel faaliyet alanını yabancı yapımcı firmalar olan Warner ve Columbia şirketlerinin filmlerinin Türkiye pazarında sinema salonlarına dağıtımını oluşturmaktadır. WB ayrıca, Türk yapımı film dağıtımını da yapmaktadır. Adı geçen şirket Türkiye genelindeki yaklaşık 300 sinema salonuna film dağıtımını yapmakta, ancak bu sayı dağıtım yapılan filme göre değişebilmektedir.

WB'nin %99 hissesini ABD'de kurulmuş Warner Bros Entertainment Inc. şirketi elinde bulundurmaktadır. Şirketin 2003 yılı Türkiye cirosu 15 milyon 243 bin 219 YTL 117 YKR olarak gerçekleşmiştir.

H.2.3. Özen Film Filmcilik Sinemacılık T.A.Ş.

410 Özen Film'in faaliyet alanını sinema filmi dağıtıcılığı ve sinema salonu işletmeciliği oluşturmaktadır. Özen Film, Amerikan "Fox" firması ile yaptığı "royalty" anlaşması çerçevesinde adı geçen firmanın filmlerinin Türkiye'deki dağıtımını münhasır olarak gerçekleştirmekte, ayrıca soruşturmaya taraf diğer iki dağıtıcı firma gibi Türk yapımı film dağıtımını yapmaktadır. Özenfilm'in 2003 yılı cirosu 13 milyon 925 bin YTL olarak gerçekleşmiştir.

H.3. Yapılan Tespitler ve Elde Edilen Deliller

H.3.1. Raportörlerin WB şirketi yetkilileri ile yaptıkları görüşmelerde edinilen bilgilere göre WB 2001, 2002 ve 2003 yılları itibarıyla ortalama %55 pazar payıyla sektördeki en büyük teşebbüstür. WB dağıtım dışı, Özen Film ve Umut Sanat'ın aksine, sinema salonu işletmeciliği yapmamaktadır. Dağıtım pazarındaki pazar payları itibarıyla, WB'nin" ardından UIP ve Özen Film gelmektedir.

420 Yapılan görüşmelerde, sinema filmi dağıtım pazarının işleyişi konusunda bilgiler edinilmiştir. Buna göre, dağıtıcı firmaların sinema salonu işletmecileri ile çalışmaları temel olarak "hasılat paylaşımı" (pursantaj) sistemi çerçevesinde

yürümekte, bu sistemde, sinema filmlerinden elde edilen rüsum vergisi ve KDV sonrası hasılat sinema salonları ile dağıtıcılar arasında yarı yarıya paylaşılmaktadır. Diğer taraftan, sektörde faaliyet gösteren tüm dağıtıcı firmalar yukarıda açıklanan sistem çerçevesinde hasılatın %50 pay alma esasıyla faaliyet göstermektedir.

H.3.2. Garanti Parası Uygulamasına İlişkin Tespitler

430 Bir takım sinema işletmeleri tarafından, soruşturmaya taraf dağıtıcıların dağıtımını yaptıkları filmler için "garanti parası" adı altında bir maktu bedel talep etmelerinin şikayet konusu yapıldığı görülmüştür. Yapılan yerinde incelemeler kapsamında "garanti parası" uygulamasına ilişkin edinilen belgelere aşağıda yer verilmektedir.

440 **H.3.2.1.** Hakkında soruşturma yürütülen 3 film dağıtıcısı teşebbüs de, film sağladıkları sinema salonu işletmecilerinden zaman zaman "garanti parası" olarak tanımlanan bir sabit ücret almaktadır. Yapılan açıklamalara göre bazı sinema salonu işletmecileri, filmlerden elde ettikleri hasılatları kasıtlı olarak düşük göstermekte ya da düşük izleyici sayısı nedeniyle dağıtıcının o filmde beklediği geliri elde edememesine yol açmakta, ya da filmlerin kopya, reklam gibi maliyetlerini karşılayamamakta, bu nedenle dağıtıcı firmalar bu tür dağıtıcılardan garanti parası adı altında bir maktu bedel talep etmektedir. Garanti parası alınması, hasılatın %50 pay üzerine anlaşılmasını etkilememektedir.

H.3.2.2. Raportörlerce yapılan incelemelerde, film dağıtıcılarının sinemalardan talep ettikleri garanti bedellerine ilişkin yazışmalar elde edilmiştir. Örneğin WB tarafından 2003 yılı Eylül ayında İstanbul Büyükçekmece'de bulunan Favori Sinema Merkezi'ne gönderilen faks mesajında 19.12.2003 tarihinde gösterime girecek olan "Lord of the Rings" filminin garanti miktarının 7500 ABD Doları + KDV olarak belirlendiği, filmin minimum gösterim süresinin 4 hafta olduğu yer almaktadır. Aynı faks mesajında "bu film için uygulanacak bilet fiyatı aynı bölgede oynayan diğer bir sinemadan daha düşük olamayacaktır" ifadesi yer almaktadır.

450 **H.3.2.3.** Sine Ankara Sinemaları'ndan WB'ye gönderilen bir faks mesajında, 25.8.2003 tarihli WB faksında belirtilen "Asmalı Konak" filmi için 8500 ABD Doları+KDV ve "Matrix Revolutions" filmi için 7500 ABD Doları+KDV garanti miktarlarının kabul edildiği belirtilmektedir.

460 **H.3.2.4.** WB tarafından 2003 Temmuz ve Ağustos aylarında New Films/Avcılar, Ereğli Erdemir AKM, İzmit Özdilek, Kırklareli Cine Plaza, Urfa Emek, Edirne Carmen, Adapazarı Abasıyanık, Mersin Cep ve Aksaray Afra sinemalarına gönderilen faks mesajlarında, "Matrix Revolutions" ve "Asmalı Konak" filmleri için talep edilen "garanti parası" miktarları ve gösterim süreleri yer almaktadır. Anılan yazışmaların incelenmesinden WB'nin dağıtım yaptığı tüm sinema salonu işletmelerinden aynı miktarlarda garanti parası (7500 ABD Doları+KDV, 8500 ABD Doları+KDV) talep ettiği anlaşılmaktadır.

H.3.2.5. WB tarafından 2002 Haziran ayında New Films/Avcılar, Bağcılar Site ve Şişli Atlantis sinemalarına gönderilen faks mesajları ile cevabi yazıların

05-18/224-66

incelenmesinden WB'nin dağıtımını yaptığı "Spider Man 1" filminde aynı miktarda (3500 ABD Doları+KDV) garanti parası talep ettiği anlaşılmaktadır.

470 **H.3.2.6.** WB tarafından 24 ve 28 Temmuz 2003 tarihlerinde Bakırköy 74 ve Bakırköy İncirli sinemalarına gönderilen "Eylül-Ekim 2003 Programları" başlıklı faks mesajlarında dağıtımı planlanan 6 film için talep edilen "garanti parası" ve gösterim süreleri düzenlenmektedir. Faks mesajlarının incelenmesinden garanti parası miktarlarının her iki sinema için de eşit olduğu anlaşılmaktadır. Her iki faks mesajında da sinema salonu işletmeleri dağıtımı yapılan filmleri bir paket halinde almaya zorlanmamaktadır.

H.3.2.7. WB'nin ilk yazılı savunması ekinde adı geçen firma ile Edirne Carmen, Bayrampaşa Cinebay ve Büyükçekmece Favori sinemaları arasında "Matrix Revolutions" filminin garanti parası miktarında indirim yapılmasına ilişkin yazışma ve fatura örnekleri bulunmaktadır. Yapılan inceleme neticesinde adı geçen film için önceden talep edilen 10.500.000.000 TL. garanti parasının WB tarafından 7.000.000.000 TL'ye indirildiği anlaşılmıştır.

480 **H.3.2.8.** WB'nin ilk yazılı savunması ekinde anılan firma ile Bakırköy 74, Bağcılar Site ve Denizli AFM sinemaları arasında "Mustafa Hakkında Herşey" filminin garanti parası miktarında indirim yapılmasına ilişkin yazışma ve fatura örnekleri bulunmaktadır. Yapılan inceleme neticesinde adı geçen film için önceden talep edilen 4.550.000.000 TL. garanti parasının WB tarafından 2.600.000.000 TL.'sine indirildiği anlaşılmıştır.

490 **H.3.2.9.** WB tarafından dağıtımı yapılan "Vizontele Tuuba" filminden talep edilen 8500 ABD Doları garanti parası miktarı ile oluşan sinema salonu hasılatlarının karşılaştırıldığı tabloda Türkiye genelindeki 67 sinema salonu işletmesine ilişkin veriler bulunmaktadır. Anılan tablonun incelenmesinden tüm sinema salonu işletmelerinin hasılat payları ile garanti parası miktarını karşıladıkları anlaşılmaktadır.

H.3.3. WB'nin Bilet Fiyatlarına Müdahale Etmesine İlişkin Tespitler

H.3.3.1. WB yetkilileri tarafından, sinema filmi bilet ücretlerinin birbirlerine yakın yerlerde ve aynı kalitedeki sinema salonları arasında farklılaşmaması gerektiği ilkesini benimsediklerini, bu yönde bir farklılaşmaya izin vermeleri halinde bizzat kendi elleriyle müşterileri konumunda bulunan sinema salonu işletmecileri arasında haksız rekabete yol açabilecekleri endişesinden hareket ettiklerini bu sebeple geçmişte belirli bazı sinema salonu işletmecilerini bilet fiyatları konusunda uyardıklarını belirtilmiştir.

05-18/224-66

500 **H.3.3.2.** WB firmasının merkezinde ve bir takım sinema işletmelerinde yapılan yerinde incelemelerde, adı geçen firmanın sinemaların uyguladıkları bilet fiyatlarına rekabeti bozucu bir şekilde müdahale ettiğine dair net ifadeler içeren belgelere rastlanmıştır. Buna göre;

22.4.2003 tarihinde Batı Sinemaları'ndan WB'ye gönderilen faks mesajında aynen aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

510 "... Ayrıca 18.4.2003 de belediyeye başvurarak Sine Ankara bilet fiyatlarını sizinde isteğiniz üzerine zamlandırmaya çalıştık ve tam bilet fiyatı 4.000.000 TL, talebe bilet fiyatı 3.500.000 TL, ve halk matinesi bilet fiyatları 3.000.000 TL fiyatlandırılarak 21.04.2003 itibaren geçerli olmak üzere uygulanmaya başlanmıştır."

H.3.3.3. WB Satış Direktörü Yalçın KÜÇÜKÖZCAN tarafından 10.3.2003 tarihinde Tüze Grup Sinemaları Genel Müdürü Ercüment EKŞİ'ye gönderilen bir faks mesajında, " Ömerçip " ve "Matrix Reloaded" filmlerinde hiçbir indirimli bilet ve promosyon kabul edilmeyeceği belirtilerek, bu filmler için en düşük bilet fiyatının 4.000.000. TL. olabileceği ifade edilmektedir. Söz konusu faks mesajı Tüze Grubu'nun Ankara'da yer alan sinemaları ile ilgili olup, aynı ifadeleri içeren bir diğer faks mesajı da 11.3.2003 tarihinde Tüze Grup Bursa sinemaları programı ile ilgili olarak gönderilmiştir.

520 **H.3.3.4.** 3.6.2003 tarihinde Tüze Grup'tan WB'ye gönderilen bir faks mesajında, Sheraton Açık hava Sineması (Ankara) bilet fiyatının 5.000.000 TL olması konusunda Yalçın KÜÇÜKÖZCAN'ın onayı istenmektedir.

H.3.3.5. 28.4.2003 tarihinde Yalçın KÜÇÜKÖZCAN tarafından Cinevip Grup (Ankara) Genel Müdürü Volkan PEKTAŞ'a gönderilen bir faks mesajında aynen aşağıdaki ifadelere yer verilmektedir:

"Tarafımıza gelen ilanlarınızda 'Haftanın Filmi' uygulamasıyla düşük fiyattan bilet sattığınız görülmektedir. Haftanın filmi gibi uygulamalara karşı değiliz, fakat her türlü tarife dışı indirimli uygulamalar için mutlak surette bizden onay alınması icap etmektedir."

530 **H.3.3.6.** Sine Ankara Sinemaları'ndan WB'ye gönderilen bir faks mesajında adı geçen sinema işletmesinin tam bilet için 5.000.000 TL, öğrenci için ise 4.000.000 TL. şeklindeki bilet ücretlerini Altındağ Belediyesi'ne onaylatabildiği, bunun üzerindeki bilet ücretlerinin Belediye'ce halihazırda kabul edilmediği, bu konudaki encümen kararının beklendiği ifade edilmektedir.

540 **H.3.3.7.** WB tarafından Türkiye genelinde film dağıtımını yaptığı sinema salonlarına gönderilen "Önemli" başlıklı faks mesajında, 17.10.2003 tarihinde vizyona giren "Asmalı Konak" filmine ilişkin uyulması gereken şartlar belirtilmektedir. Söz konusu yazıda, filmin gösterildiği aynı bölge ve şehirler içerisinde bilet fiyatlarının diğer sinemalar ile eşit olması gerektiği, kendilerinin kabul ettiği dışında hiç bir indirimli bilet fiyatı ve promosyon kabul edilmeyeceği, filmin ilk iki haftasında hiç bir indirimli gösterim kabul edilmeyeceği yer almakta ve ayrıca toplu gösterim için

uygulanacak bilet fiyatının, tam bilet fiyatının maksimum %25 altında ve 4.000.000 TL den az olmaması gerektiği belirtilmektedir.

550 **H.3.3.8.** WB tarafından Türkiye genelinde film dağıtımını yaptığı sinema salonlarına gönderilen faks mesajında 23.1.2003 tarihinde vizyona giren "Vizontele Tuuba" filmine ilişkin uyulması gereken şartlar belirtilmektedir. Yazıda, filmin gösterildiği aynı bölge ve şehirler içerisinde bilet fiyatlarının diğer sinemalarla eşit olması gerektiği, Türkiye genelinde uygulanabilecek en düşük bilet fiyatı 4.000.000 TL, ortalama bilet fiyatının 4.500.000 ise TL'nin altında olmaması gerektiği yer almaktadır. Aynı zamanda, gösterimin ilk iki haftasında indirimli gösterim kabul edilmeyeceğinin bildirildiği yazıda, Warner Bros. tarafından kabul edilmiş tarifelerin dışında hiç bir indirimli bilet fiyatının kabul edilmeyeceğinin de altı çizilmektedir.

H.3.3.9. WB'nin Türkiye genelinde film dağıtımını yaptığı sinema salonlarına gönderdiği faks mesajında, 5.11.2003 tarihinde gösterime giren "Matrix Revolutions" filmine ilişkin uyulması gereken şartlar belirtilmektedir. Söz konusu yazıda özetle; filmin gösterildiği aynı bölge ve şehirdeki sinema salonlarında bilet fiyatlarının eşit olması ve bilet ücretlerinin WB tarafından onaylanması gerektiği, ayrıca, herhangi bir indirim veya promosyonun kabul edilmeyeceği ifade edilmektedir.

560 **H.3.3.10.** WB'nin Türkiye genelinde film dağıtımını yaptığı sinema salonlarına gönderdiği faks mesajında 21.12.2001 tarihinde vizyona giren "Lord of the Rings", 11.1.2002 tarihinde vizyona giren "Son" ve 1.2.2002 tarihinde vizyona giren "Harry Potter" filmlerinin gösterim şartları yer almaktadır. Mesajda, söz konusu filmlerin ilk 2 haftalarında mutlaka en büyük salonda oynatılması, ilk iki hafta hiç bir şekilde davetli kabul edilmemesi ve WB'ye bilgi verilmeden hiç bir promosyon çalışması yapılmaması gerektiği belirtilmekte ve yazının devamında "*Özellikle bilet fiyatlarını aşağı çekecek hiç bir çalışma tarafımızdan kabul edilmeyecektir.*" ifadesine yer verilmektedir.

570 **H.3.3.11.** 10.3.2003 tarihinde WB Satış Direktörü Yalçın Küçüközcan tarafından Kayseri Kasseria Sineması'na gönderilen faks mesajında, bir süre sonra gösterime girecek bir "Matx Reloaded" filmi için 7500 ABD Doları + KDV garanti bedeli talep edilmekte, Onay Sineması'nın da filmi aynı şartlarla filmi göstereceği bildirilmekte ve anılan sinemanın bilet fiyatlarının 4.000.000- 5.000.000 TL olacağı bildirilerek Kasseria sinemasının bu şartları kabul etmesi halinde filmi oynatabileceği bildirilmektedir.

580 **H.3.3.12.** Akabinde, 14.3.2003 tarihinde, WB Satış Direktörü Yalçın Küçüközcan tarafından Kayseri Onay Sineması'na gönderilen faks mesajında, "Matrix Reloaded" filmini adı geçen sinemanın 7500 ABD Doları+KDV garantili pursantaj sistemi ile gösterime sokabileceği belirtilmektedir. Devamında Kayseri Kasseria Sineması'nın da aynı şartlarla film gösterebileceğinin bildirildiği yazıda, bilet fiyatlarının 4.000.000 - 5.000.000 TL. olması gerektiği de vurgulanmaktadır.

H.3.3.13. 11.3.2003 tarihinde WB tarafından Mersin Metro Sineması yetkilisi Mehmet ÜNALAN'a gönderilen faks mesajında gösterime girecek olan "Ömerçip" ve "Matrix Reloaded" filmlerinde hiçbir indirimli bilet ve promosyon kabul edilmeyeceği belirtilerek, bu filmler için en düşük indirimli biletin 4.000.000 TL. olabileceği ifade edilmektedir.

05-18/224-66

590 **H.3.3.14.** 23.2.2004 tarihinde Mersin Beymen Sineması'ndan WB'ye gönderilen faks mesajında adı geçen sinema salonu işletmecisi, "Yüzüklerin Efendisi" filminin hafta içi günlerdeki bilet fiyatlarının 5.000.000 TL, hafta sonları ise öğrenci için 6.000.000 TL, tam bilet için de 7.000.000 TL olarak belirlenmesi konusunda WB yetkililerinin onayını istemektedir. Aynı faks mesajında WB yetkilisinin 24.2.2004 tarihli onayı da yer almaktadır.

H.3.3.15. 28.3.2003 tarihinde Mersin Metro Sineması yetkilisi Mehmet ÜNALAN tarafından WB'ye gönderilen faks mesajında adı geçen sinema salonunda bilet fiyatlarının tam 6.000.000 TL, öğrenci 5.000.000 TL ve salı-perşembe günleri arasında 4.250.000 TL olarak belirlendiği ifade edilmektedir. Yazının devamında aynen aşağıdaki ifadeler bulunmaktadır:

"Sizden ricam beraber oynadığımız sinemanın rakamlarının bu fiyatlara çekilmesine yardımcı olmanızdır."

600 **H.3.3.16.** 8.10.2003 tarihinde WB tarafından Sine-Ankara Sineması Genel Müdürü Can GÜRER'e gönderilen faks mesajında WB tarafından daha önce bildirilen, filmin gösterildiği aynı bölge ve şehirler içerisinde bilet fiyatlarının diğer sinemalarla eşit olması şartına rağmen, söz konusu sinemanın bilet fiyatlarını 4.000.000 TL. ve 3.500.000 TL olarak belirlediği bildirilmekte ve sinemadan bilet fiyatlarını tekrar düzenlemesi talep edilmektedir.

610 Bu yazıya sinema işletmesi tarafından verilen cevapta, söz konusu sinemanın yer aldığı semtteki gelir seviyesinin düşük olduğu ve bilet fiyatlarının yüksek seviyelerde tutulmasının müşteri kaybına neden olduğu bildirilmekte, yazının devamında da Ankara'da faaliyet gösteren diğer bir takım sinemaların bilet fiyatlarının da WB tarafından belirlenen fiyattan farklı olduğu vurgulanmaktadır.

Son olarak WB tarafından verilen cevapta, en düşük bilet fiyatının tam bilette 6.000.000 TL, indirimli bilette ise 5.000.000 TL. olduğu ifade edilmektedir.

H.3.3.17. 16.1.2004 tarihinde Karabük Yenişehir Sineması yetkilisi Adnan ÇEBİ tarafından WB'ye gönderilen faks mesajında Safranbolu Atamerkez Sineması'nın "Vizontele Tuuba" filmi için bilet fiyatını 2.000.000 TL.'ye indirdiği belirtilerek, bu şartlarda filmi gösterime almalarının mümkün olmadığı belirtilmektedir.

620 16.1.2004 tarihinde yukarıda yer verilen mesaja cevaben WB tarafından gönderilen yazıda, Safranbolu Atamerkez Sineması'nın geçmişte herhangi bir WB filmi biletini 2.000.000 TL. fiyatla satmadığı belirtilerek, devamında söz konusu film için minimum bilet fiyatının 4.500.000 TL. olduğu ve bunun altında bilet fiyatı kabul edilmeyeceği vurgulanmaktadır.

H.3.3.18. 9.3.2004 tarihinde yapılan görüşmede, Sine Ankara sinemasının bir yetkilisi, WB'den aldıkları filmlerin bilet fiyatları, gösterim süreleri, filmlerden önce gösterime sokulacak reklamlar ve diğer gösterim şartlarının WB tarafından tek tarafı olarak belirlendiğini belirtmiş, bu şartları kabul etmemeleri durumunda söz konusu dağıtıcıdan film temin etmekte zorluk çekebileceklerini, bunun ise faaliyetlerini sonlandırma anlamına geleceğini bildirmiştir.

05-18/224-66

630 **H.3.3.19.** 15.11.2002 tarihinde WB tarafından Tüze Grup'a gönderilen bir faks mesajında, söz konusu grubun işlettiği Ankara Armada Sinemaları'nda 11-14 Kasım tarihleri arasında tüm seanslarda indirimli fiyat uygulandığı belirtilerek devamında, indirim uygulamaları için WB'den izin alınması gerektiği belirtilmektedir.

H.3.3.20. WB tarafından Tüze Grup'a gönderilen 1.1.2003 tarihli bir faks mesajında, söz konusu grup tarafından yakın zamanda girişilen ve bedava bilet dağıtılan bir promosyondan bahsedilmekte ve hiç bir zaman indirimli bilet satılmaması gerektiği hatırlatılmaktadır.

640 **H.3.3.21.** WB tarafından Tüze Grup'a ve "Yüzüklerin Efendisi: İki Kule" filminin dağıtımını yaptığı diğer sinema salonlarına gönderilen bir faks mesajında bilet fiyatları, toplu indirim ve diğer promosyon çalışmaları, misafir sayıları, ek seanslar, korsan yayınlara karşı güvenlik önlemleri ve filminden önce gösterilecek fragmanlara ilişkin WB'nin uyarı ve şartlarının sağlanmasının yanısıra, adı geçen filmin ilk iki haftasında mutlak surette en büyük salonda gösterilmesi şartı da yer almaktadır.

H.3.3.22. 2.10.2003 tarihinde WB tarafından Bursa'da faaliyet gösteren Megapol, Prestige ve Burç sinemalarına gönderilen "bilet fiyatları" konulu faks mesajında, aynı bölge ve şehir içerisinde bilet fiyatlarının eşit olması gerektiği ve halk günü bilet fiyatının 5.000.000 TL'ye çekilmesi talep edilmektedir.

650 **H.3.3.22.** 29.4.2003 tarihinde WB tarafından Tüze Grup ve "Matrix Reloaded" filminin gösterime girdiği Türkiye genelindeki sinema salonlarına gönderilen faks mesajında en düşük indirimli bilet fiyatının 4.000.000 TL olması talep edilmektedir.

H.3.3.23. AFM tarafından 2002 yılında, sinekolik adı altında, üyelerine standart bilet fiyatlarından daha düşük fiyatlarla film seyretme imkanı sağlayan bir proje başlatılmıştır. Bu proje dahilinde sinekolik adı verilen karta, kart hamili tarafından aylık olarak para yüklenmekte ve bunun karşılığında kart sahibi o ay için istediği sayıda film seyredebilmektedir.

660 AFM'nin konuya ilişkin yazısında "projenin" ilk olarak anılan şirketin Bursa'daki sinemalarında denendiği ve bu sinemaya gelen seyirci sayısında bir artış sağladığı belirtilmektedir. Kart sahipleri ayda 15.000.000 TL ödeyerek istedikleri kadar film seyredebilmekte, bununla birlikte projenin deneme aşamasında kart hamillerinin ayda ortalama 6 kere sinemaya gelmesinden dolayı firma başına ücret yaklaşık 2.000.000 TL olarak gerçekleşmektedir. AFM, bu fiyatın Bursa'daki en ucuz bilet fiyatına eşit olduğunu dağıtıcı firmalara gönderdiği tanıtıcı yazılarda açıklamakta ve miktarın zamanla daha artacağını bildirmektedir. Kartta kullanılan teknoloji sayesinde kart sahibinin hangi zamanda hangi filme gittiği takip edilebilmekte, bu da promosyon çalışmalarında dağıtıcıların en büyük endişesini oluşturan seyircinin hangi dağıtıcıya ait filme gittiği, dolayısıyla hangi dağıtıcının hasıllardan pay alacağını açıklığa kavuşturmaktadır. Ancak sinekolik sistemi çerçevesinde abone olan müşterilerden tahsil edilen ön ödemelerden dağıtım

05-18/224-66

670 firmalarına pay aktarılmamakta, sistem uyarınca satılan indirimli biletlerin maliyeti ise dağıtıcı ve sinema arasında paylaşılmaktadır.

AFM, UIP ve WB arasında yapılan görüşmeler sonucunda dağıtıcı firmalar kart uygulamasını kabul etmemiş ve proje hayata geçirilememiştir.

H.3.3.24. 4.6.2004 tarihinde yapılan görüşmede Bakırköy 74 sinemasının bir yetkilisi sinema salonu işletmelerinin dağıtım firmalarına karşı bir pazarlık güçlerinin olmadığını belirterek; filmlerin gösterim süreleri, uygulanan bilet fiyatları ve gösterime ilişkin diğer koşulların dağıtım firmalarınca tespit edildiğini ifade etmiştir.

680 **H.3.4. WB'nin Porsantaj Arttırma Çabalarıyla İlgili Tespitler**

H.3.4.1. Raportörler 27.2.2004 tarihinde Beşiktaş Kültür Merkezi Ltd. Şti. (BKM) şirketinde genel müdür Necati AKPINAR ve BKM Film genel koordinatörü Ali Hakan KETE ile görüşmüşlerdir. Edinilen bilgilere göre BKM, "Vizontele Tuuba" filminin dağıtımı aşamasında çekim maliyetlerinin çok yüksek olması sebebiyle dağıtıcı firma WB vasıtasıyla sinema salonu işletmeleriyle hasıllattan %52,5 pay alabilmek için anlaşmaya çalışmıştır. WB'den BKM yetkililerine verilen bilgilere göre Türkiye genelindeki salonların büyük çoğunluğu bu talebi kabul etmiş, ancak özellikle kurumsal nitelikte olan diğer sinemaların karşı çıkması sebebiyle uygulamadan vazgeçilmiştir.

690

Adı geçen şirket yetkilileri yapımcı olarak "Vizontele Tuuba" filmini bizzat kendilerinin dağıtmayı düşünmediklerini, çünkü dağıtım işinin ayrı bir iş kolu olduğunu belirterek devamında, "Vizontele Tuuba"nın dağıtımı öncesinde WB ve UIP'den teklifler aldıklarını, tekliflerin değerlendirilmesi sonucunda WB ile filmlerinin Türkiye'de sadece sinema salonlarına dağıtımı amaçlı münhasır bir anlaşma imzaladıklarını ifade etmişlerdir. BKM yöneticilerine göre, dağıtıcı firmalarca belirlenen minimum gösterim süresi ve filmin gösterimine ilişkin diğer şart/uygulamalar tamamen kendilerinin dışında gerçekleşmekte, bu konularda dağıtıcı firma gerekli gördüğü takdirde yapımcı firmayı bilgilendirmektedir.

700

H.3.4.2. 11.11.2003 tarihinde WB tarafından Cinevip Grup Genel Müdürü Volkan PEKTAŞ'a gönderilen bir faks mesajında, "Vizontele Tuuba" filminde dağıtıcı hissesinin %52.5 olarak belirlendiği ifade edilmektedir. Aynı yazıda, "Vizontele Tuuba" filmi gösterime girmeden önce Türkiye genelinde tüm sinema salonlarına gönderilen WB Genel Müdürü Haluk KAPLANOĞLU imzalı yazıda, söz konusu fikmin yapımcısı BKM şirketinin sinema sektörüne sürekli olarak film üretebilmesi ve potansiyeli yüksek filmlerin desteklenmesi amacı ile "Vizontele Tuuba" filmi için porsantaj miktarının % 52.5 olarak belirlendiği, belirlenen porsantajı kabul etmeyen sinemalara program yapılmayacağı bildirilmektedir.

710

H.3.5. WB'nin Dağıtımını Yaptığı Filmlerin Yapımcı Firmalarıyla Olan Hukuki İlişkisi

H.3.5.1. WB ile Warner Bros. Distributors LTD (WBD) ve Warner Home Video UK LTD (WHV) arasında 1.1.1991 tarihinde bir "distribütörlük anlaşması" imzalanmıştır. Anılan anlaşmanın 2.a. maddesine göre WBD distribütöre Türkiye (ve Kuzey Kıbrıs) genelinde sinema filmlerinin dağıtımı, lisansının verilmesi ve gösterim haklarından oluşan "sinema haklarını" münhasır olarak vermiştir.

720 Anlaşmanın 2.h. maddesine göre WB'ye, Warner filmlerine ek olarak Disney ve Touchstone tarafından yapımı gerçekleştirilen bazı sinema filmlerine ilişkin olarak sadece "sinema hakları" tanınmıştır. Yine anlaşmanın 2.i maddesi uyarınca Warner Bros.'a Columbia Pictures Inc., Columbia Tri-Star Film Distributors Inc. ve Weintraub Entertainment Group tarafından yapımı gerçekleştirilen bazı seçilmiş sinema filmlerinin sadece "sinema hakları" tanınmıştır.

Anlaşmanın "WBD'ye ödenecek Royalteler" başlıklı 6. maddesinde WB tarafından bölge genelinde dağıtımı yapılan sinema filmlerinin brüt hasılatlarının Warner ve WB arasında paylaşım esas ve oranları düzenlenmektedir. Buna göre Warner Bros tarafından dağıtımı yapılan anlaşma konusu tüm sinema filmlerinin brüt hasılatları birikmeli olarak yıllık temelde hesaplanmaktadır.

730 **H.3.5.2.** 17.10.2003 tarihinde WB ile sinema filmi yapımcısı ANS şirketi arasında "Asmalı Konak" filminin Türkiye genelindeki "gösterim haklarına" ilişkin bir dağıtım anlaşması imzalanmıştır. Anlaşmanın 3.2 maddesinde "gösterim hakları", Asmalı Konak filminin giriş ücreti alınmak suretiyle sinema salonlarında seyircilere sergilenme hakkı olarak tanımlanmaktadır. Aynı anlaşmanın 7. maddesine göre yapımcı, filmin pazarlama, reklam ve tanıtım masraflarını karşılamaktadır. Anlaşmanın "Warner'ın Ücreti Tablosu" başlıklı B Ekinde toplam brüt sinema hasılatının yapımcı ve dağıtıcı arasında paylaşım esas ve oranları düzenlenmektedir.

740 H.3.6. WB'nin Hakim Durumda Bulunduğuna Dair Tespitler

H.3.6.1. 10.3.2004 tarihinde TÜZE Sinemaları yetkilisiyle görüşme yapılmıştır. Edinilen bilgilere göre söz konusu sinema işletmesi çok sayıda salonu bulunduğundan, büyük film dağıtıcısı firmaların yanı sıra bağımsız film dağıtıcıları ile de çalışabilmektedir. Ancak özellikle Anadolu'da faaliyet gösteren veya bir ya da iki salonu bulunan sinemaların WB veya UIP gibi dağıtıcılar dışındaki firmalar ile çalışmaları mümkün değildir. Şirket yetkilisi bu durumun örneğin, "Vizontele Tuuba" gibi hasılatının iyi olacağı önceden belli olan bir filmi dahi yapımcısı BKM'nin WB aracılığıyla dağıttırmasından, benzer şekilde "Yüzüklerin Efendisi" filminin, dağıtım pazarında faaliyet gösteren ve filmin dağıtım haklarına sahip olan Umut Sanat firması tarafından değil, WB tarafından dağıtılmasından da anlaşılabileceğini belirtmiştir. Bu sebeple başta WB olmak üzere UIP ve Özen Film'in piyasadaki güçleri geniş film seçeneklerine ve dolayısıyla kuvvetli bir dağıtım ağına sahip olmalarına dayanmaktadır.

Öte yandan söz konusu yetkili, dağıtıcı firmalarla, hasıllattan pay sistemi bazında çalıştıklarını, sinemacı payının bütün filmler ve sinema salonları için dağıtıcı firmalar tarafından %50 olarak belirlendiğini, %50 hasılat paylaşımı uygulamasının sektörde bir gelenek haline geldiğini ifade etmiştir.

760 **H.3.6.2.** 11.3.2004 tarihinde, birden fazla sinema salonu işleten başka bir işletmeciyile (Ankara/Cinevip Grup) görüşme yapılmıştır. Söz konusu yetkili tarafından sunulan bilgilere göre, işlettikleri sinemalarda gösterime giren filmlerin dağıtıcılara göre dağılımı, Türkiye genelindeki pazar payları ile uyuşmaktadır. Şöyle ki, en çok WB'nin, devamında UIP, Özen Film ve mümkün olan durumlarda diğer küçük dağıtıcıların filmleri gösterilmektedir. Anılan şirket yetkilisi özellikle Warner Bros'un geniş film seçeneklerinin bulunduğunu, son yıllarda Türk yapımcıların da dağıtım için WB ile çalışmaya başladıklarını, bu durumun da, büyük dağıtıcıların güçlerini arttırdığını ifade etmiştir.

770 **H.3.6.3.** 1.6.2004 tarihinde, sinema salonu işletmeciliği ve film dağıtımı sektörlerinde faaliyet gösteren Avşar Film'in bir yetkilisi ile görüşülmüştür. Şirket yetkilisi, dağıtımını yaptıkları filmlerde, gerek gösterim süreleri gerek büyük salon tercihleri gibi konularda sinema salonları ile pazarlık yaptıklarını, bu gibi konularda kendilerinin herhangi bir tek taraflı taleplerinin olamayacağını, olsa da kabul edilmeyeceğini, ancak büyük dağıtıcıların sürekli film akışı sağlayabilmeleri sebebiyle isteklerini kabul ettirebilmelerinin mümkün olduğunu ifade etmiştir. Söz konusu yetkili WB'nin pazar payındaki son yıllardaki artışın, UIP ve Özen Film'in anlaşmalı olduğu yapımcı firmaların daha az sayıda ve düşük nispeten hasılat getiren filmler üretmesine, buna karşın WB'nin film kaynaklarının daha güçlü olmasına bağlamaktadır.

780 **H.3.6.4.** 1.3.2004 tarihinde, film dağıtımı ve sinema salonu işletmeciliği alanlarında faaliyet gösteren Umut Sanat firması yetkilileri ile bir görüşme yapılmıştır. Edinilen bilgilere göre söz konusu dağıtıcı, sinema sektörünün yapımcı, dağıtım ve sinema salonu işletmeciliği şeklindeki her 3 aşamasında da faaliyet göstermekte, halihazırda sinema salonunu işletmektedir. Adı geçen şirket yetkilileri tarafından, Türkiye dağıtım haklarına sahip oldukları ve çok yüksek hasılat yapan bir filmin dağıtımını, kendilerinin de dağıtım faaliyetleri olmasına rağmen, WB'ye verdikleri ifade edilmiş, genel olarak hasılat beklentisi yüksek olan ticari filmlerin dağıtımında WB veya UIP gibi dağıtım şirketlerini tercih ettikleri dile getirilmiştir.

790 Sinema yetkilileri tarafından verilen bilgilere göre, bir sinema salonu kompleksinin yılda ortalama 30 filmi gösterime sokması gerekmektedir. Bu da sinema salonu işletmelerinin WB veya UIP gibi geniş film seçeneklerine sahip dağıtıcılarla çalışma zorunluluğunu getirmektedir. Örneğin Umut Sanat'ın tek başına dağıtıcı olarak yılda getirebileceği sınırlı sayıdaki film ile bu ölçüdeki bir talebi karşılaması mümkün olmayacaktır. Şirket yetkililerine göre, dağıtıcı firmalar yıl içerisinde gösterime sokacakları filmleri bir paket olarak ilan etmekte, sinema salonu işletmelerinin ise bu noktada çok fazla pazarlık güçleri bulunmamaktadır. Bunun temel sebebi kurumsallaşmış zincir sinema salonu işletmelerinin henüz ülkemizde yaygın olmamasıdır. Örneğin %50 sinema salonu payı Avrupa ülkelerinde film veya sinema salonu bazında değişebilmekte, ancak ülkemizde

05-18/224-66

800 alıcı konumundaki sinema salonu işletmecilerinin pazarlık gücü yeterli olmadığından bu konu tartışılmamaktadır.

H.3.7. WB'nin Filmlerin Gösterim Salonları ve Süreleri ile İlgili Taleplerine İlişkin Tespitler

H.3.7.1. 17.7.2003 tarihinde WB tarafından Tüze Grup sinemalarına gönderilen faks mesajı ve cevabında WB'nin Eylül-Ekim, 2003 tarihlerinde dağıtacağı filmler ile gösterim sürelerine ilişkin yazışmalar bulunmaktadır. Yazıların incelenmesinden Tüze Grubun WB filmlerinin bazılarının gösterimini kabul ettiği ve ilk başta önerilen hafta koşullarının değiştirildiği anlaşılmaktadır.

810 H.3.7.2. WB'nin ilk yazılı savunması ekinde Antalya Ak-Sin, İstanbul Shop & Miles, Şaşkınbakkal Beko ve Cinevip Grup sinemalarının 2004 Nisan-Haziran haftalık film ve seans programlarına ilişkin bilgiler bulunmaktadır. Buna göre adı geçen sinema salonu işletmeleri aynı salonlarda, farklı dağıtım firmalarından gelen filmleri ayrı seanslar şeklinde gösterime sunabilmektedir.

H.3.8. WB'nin Film Fragman Gösterimleri ile İlgili Taleplerine İlişkin Tespitler

H.3.8.1. 13.10.2003 tarihinde WB tarafından Türkiye genelinde film dağıtımı yaptığı sinemalara gönderilen yazıda aşağıda yer verilen ifadeler bulunmaktadır:

820 *“Asmalı Konak filmi ile aşağıda belirtilen film fragmanlarını oynamanız sadece gelecek filmlere ait ilgiyi arttırmayacak, ayrıca film çeşitliliğini seyirciye sunarak, son zamanlarda azalan seyirci sayımızı tekrar arttırabilmemiz için en önemli fırsatlardan biri olacaktır.*

a) Mutlaka gösterilmesi gereken fragmanlar; “Gizemli Nehir”, “Matrix Revolutions”, “Güneşin Gözyaşları”, “İnşaat”, “Yüzüklerin Efendisi 3”, “Vizontele Tuuba”

b) Eğer imkanınız var ise gösterilmesi gereken diğer fragmanlar; “Matchstick Man”, “Swat”, “La Finestra de Fronte”, “Mona Lisa Smile”.

Doğal olarak yukarıda belirtilen filmlerden, programları sinemanız için yapılmamış olanların fragmanlarını oynatmanızı talep etmiyoruz.

830 (a) Grubunda belirtilen ve sinemanızda programlanan film fragmanlarının oynamaması durumunda, fragmanı oynatılmayan filmin programı kesinlikle sinemanız programından çıkartılacaktır. Söz konusu fragmanların tamamı “Asmalı Konak” filmini göstermiş olduğunuz en büyük salonda ve reklamlardan sonra film başlamadan gösterilmelidir.”

H.3.8. New Film ile İlgili İddialara İlişkin Tespitler

H.3.8.1. 2.4.2004 tarihinde New Film Sinemacılık ve Dış Ticaret A.Ş. (New Film) şirketinde film satış müdürü İskender KARAKİRAZ ve yönetim kurulu üyesi Meno HASON ile görüşülmüştür. Bu görüşmede, söz konusu dağıtıcı firmanın yetkilileri

05-18/224-66

840 tarafından, Amerikan menşeli yapımcı firma “New Line” firmasının filmlerinin Türkiye dağıtım haklarını münhasır olarak aldıklarını ve bu şekilde Türkiye’de faaliyet göstermeye başladıklarını belirtmiştir. ABD’de ikamet eden şirket sahibi aracılığıyla bir takım başarılı filmlerin Türkiye dağıtım haklarını aldıklarını belirten şirket yetkilileri, bu çerçevede “Blade 2” filmini Türkiye’de gösterime soktuklarını, fakat film hasılat olarak iyi giderken sinema salonları ile gösterim süresine ilişkin anlaşmaları 3-4 hafta olmasına rağmen WB’nin baskıları nedeniyle gösterimden kaldırdığını, örneğin Altunizade Kapitol sineması ile 3 hafta gösterim anlaşmaları olmasına rağmen filmin iyi hasılat yaptığı ikinci haftasında gösterimden çekildiğini belirtmişlerdir.

850 Yapılan görüşmede dile getirilen başka bir konu, WB’nin geniş film olanakları sayesinde sinemalara sürekli film temin edebildiği ve bu avantajını kullanarak iddialı Türk filmlerinin de dağıtım haklarını elde ettiğidir. Verilen bilgilere göre şirket yetkilileri kişisel ilişkilerine de kullanarak “İnşaat” filminin dağıtımını için anlaşmaya çalışmışlar fakat yapımcılar WB’den izin alınmadıkça bunun mümkün olamayacağını belirtmişlerdir. Dağıtıcı firma yetkilileri, sinema salonu işletmecilerine %50’den fazla hasılat payı önererek kendi filmlerini pazarlamalarının söz konusu olmadığını, zira WB’nin 2-3 ay önceden programını salonlara ilan ettiğini belirtmişlerdir.

860 Diğer taraftan şirket yetkilileri, dağıtımını yaptıkları filmler için ancak WB, UIP ve Özen Film’in filmlerinin programlarındaki boşluklarda gösterim imkanı bulabildiklerini, örneğin okulların yarı yıl tatilleri gibi seyirci potansiyelinin yüksek olduğu haftalarda filmlerini gösterime sokmakta güçlük çektiklerini ifade etmişler ve ayrıca WB’nin kendilerine karşı baskıcı uygulamalara giriştiğini belirtmişlerdir. Örnek olarak, WB, New Films tarafından işletilen ve İstanbul/Bakırköy’de yer alan sinemaya film vermeyi reddetmiş, buna karşılık bu sinemanın yakınında bulunan başka bir sinemaya film vermiştir. Ayrıca şirket yetkilileri tarafından verilen bilgiler göre, WB kendilerinden rakiplerine göre daha fazla garanti parası talep etmiş, bunun sonucunda kendileri UIP ile çalışmak durumunda kalmış, ancak bu dağıtıcının filmleri ile sinemanın faaliyetlerine devam etmesi mümkün olmamıştır.

870 **H.3.8.2.** 5.1.2001-26.12.2003 tarihleri arasında Türkiye genelinde dağıtımını yapılan sinema filmlerinin vizyona giriş tarihlerinin yer aldığı tabloda her bir filmin hangi firma tarafından dağıtımının yapıldığı yer almaktadır. Anılan tablonun incelenmesinden New Films firmasınınca dağıtımını gerçekleştirilen (23.8.2002 tarihli Blade2 gibi) filmlerin gösterim tarihlerinde WB tarafından çok sayıda filmin gösterime konulduğunun tespitine ulaşılamamaktadır.

H.3.9. United International Pictures Filmcilik ve Ticaret Limited Şirketi (UIP)

880 1.3.2004 tarihinde UIP Genel Müdürü Mehmet ÖZDUYGU ile görüşülmüştür. Yapılan görüşmede Mehmet ÖZDUYGU, sinema salonu işletmecileri ile hasılatın paylaşımı esasına dayanan porsantaj sistemi temelinde çalıştıklarını belirterek, kendilerinin hasılatından aldıkları payın %50 olduğunu ifade etmiştir. Edinilen bilgilere göre, UIP’nin geçmişte kademeli porsantaj uygulaması bulunmaktadır. Bu sistemde, filmin gösterim süresinin uzamasıyla birlikte sinema işletmecilerinin

05-18/224-66

aldıkları hasılat payının yükseldiğini ya da farklı sinema salonlarına farklı hasılat paylaşım oranları uygulanabildiğini belirten Mehmet ÖZDUYGU, kendi bilgisi dahilinde, sinema işletmecisinin hasılat payının %50'nin üzerinde olduğu bir film dağıtımını örneği olmadığını ifade etmiştir.

890 Dosya mevcudu bilgilere göre UIP, filmin gösterime sokulması ile ilgili maliyetleri çıkarmayacağını düşündüğü sinema salonlarından, garanti parası adı altında maktu bir bedel talep etmekte, garanti parası talep edip etmeme kararı verirken sinemaların geçmiş performanslarını göz önünde bulundurmaktadır. Adı geçen şirket yetkilisi, kendilerinin sinema işletmecisinden garanti parası alınıp alınmadığına bakılmaksızın, hiçbir şekilde bilet fiyatlarının belirlenmesine ve sinema salonlarının promosyon uygulamalarına karışmadıklarını, ancak sinema salonlarının bilet fiyatlarını çok düşürmeleri halinde kendilerinin filmden bekledikleri getiriye sağlayamayacaklarını, bu durumda ise bir sonraki film dağıtımında garanti parası uygulaması gibi bir yöntemle kendilerini korumaya, zarardan kaçınmaya çalışabileceklerini, ifade etmiştir.

900 Mehmet ÖZDUYGU, sinema filmlerinin yapımcıdan dağıtıcılar vasıtasıyla sinema salonu işletmelerine ulaştırılması aşamalarında her bir teşebbüsün ticari risk üstlendiğini, kendilerinin de bu bağlamda gişe hasılatı garantisi olmayan filmleri getirerek ve bunlara ilişkin dublaj, kopyaların korunması ve dağıtımını ile tanıtım giderleri üstlenerek risk aldıklarını, sinema işletmelerinin riskinin ise sinema salonu, ses ve görüntü sistemleri gibi büyük sabit maliyetlerden kaynaklandığını ifade etmiştir.

H.3.10. UIP'nin filmlerin gösterim salonları ve süreleri ile ilgili taleplerine ilişkin tespitler

910 H.3.10.1. 26.2.2003 tarihinde UIP tarafından Odeon Cineplex'e gönderilen bir faks mesajında UIP'nin 2003 Nisan ayı programı, filmlerin gösterim süreleri bulunmaktadır. Faks mesajının alt kısmında filmlerin ilk haftalarında en büyük salon koşulunun arandığı belirtilmiştir.

920 H.3.10.2. 13.1.2003 tarihinde UIP ile Odeon Cineplex arasında yapılan, UIP tarafından dağıtılan "Chicago", "The Hours" ve "Frida" filmlerinin gösterim süre ve şartlarını içeren elektronik posta yazışmalarında, UIP'nin, sinema salonu işletmecilerine gönderdiği faks mesajlarında sıkça geçen, UIP tarafından dağıtımını yapılan filmlerin gösterimlerinin ilk haftasında büyük sinema kompleksinin en büyük salonunda gösterilmesi şartının pazarlık konusu yapılabildiği görülmektedir.

H.3.10.3. 12.11.2003 tarihinde UIP tarafından Ordu Cineworld sinemasına gönderilen bir faks mesajında, gösterime girecek olan "Neredesin Firuze" filminin adı geçen sinemaya minimum 4 hafta, 6000 ABD Doları+KDV garantili porsantaj koşulu ile verilebileceği belirtilmektedir.

930 **H.3.10.4.** 14.12.2001 tarihinde AFM Sinemaları yönetim kurulu başkanı Adnan AKDEMİR tarafından UIP genel müdürü Mehmet ÖZDUYGU'ya gönderilen İngilizce faks mesajında adı geçen sinema salonu işletmecisi, UIP'nin "The Dinosaur" filmine ilişkin ilk iki hafta en büyük salonlarda gösterim önerisini değerlendirdiklerini, filmin iyi hasılat yapacağına inanmaları sebebiyle gruplarında bulunan 17 sinemanın en büyük salonlarında oynatılacağını belirterek devamında kendilerinin tüm dağıtıcı firmalar ile hasılatın %50-50 paylaşımı esası ile çalıştıklarını, bu sebeple karlarını ancak en iyi hasılat yapacak filmleri en büyük salonlarında oynatarak arttırabileceklerini ifade etmektedir.

940 **H.3.10.5.** UIP'den edinilen ve Özen Film tarafından 26.12.2001 tarihinde Altunizade Capitol Sineması'na gönderilen bir faks mesajında, Altunizade Capitol Sineması'nın "Deli Yürek" filmindeki bilet fiyatı ortalamalarının benzer ve aynı bölgedeki sinema salonlarının altında olduğu belirtilerek bu fiyatların yeniden ayarlanması istenmektedir. Faks mesajında bilgi için Yalçın KÜÇÜKÖZCAN- WB, Mehmet ÖZDUYGU- UIP ibaresi bulunmaktadır.

950 **H.3.10.6.** AFM sinemaları ile UIP yetkilileri arasında, 31.5.2004 ve 1.6.2005 tarihlerinde UIP'nin Temmuz, 2004'de dağıtımını yaptığı "Van Helsing" filminin gösterim sürelerine ilişkin bir takım e-posta yazışmaları yapılmıştır. Bu yazışmalarda AFM sineması yetkilisi, seyirci sayısı beklenenin altında gerçekleşen "Van Helsing" filmini bazı sinema salonlarında gösterimden kaldırmayı, bazılarında günlük seans sayısını düşürmeyi talep etmekte, UIP yetkilisi tarafından seans azaltma talebi kabul edilmektedir.

H.3.10.7. 14.11.2002 tarihinde UIP ile Bursa Burç sineması arasında yapılan yazışmada UIP'nin adı geçen sinemaya önerdiği Ocak 2003 programı film isimleri ve gösterim süreleri ile beraber yer almaktadır. UIP, söz konusu yazıda gösterime girecek dört film için en büyük salonda gösterilmesi koşulunu getirmekte, sinema yetkilisi ise bunlardan üçünü kabul etmekte, diğer filmi ise ikinci en büyük salonda gösterime sokabileceğini belirtmektedir.

960 **H.3.10.8.** AFM sinemaları ile UIP arasında UIP'nin Ekim 2002 programına ilişkin yapılan karşılıklı yazışmalarda adı geçen dağıtıcı firmanın 4 adet filminin gösterim süreleri ve salon koşullarına ilişkin pazarlık yapılmakta, bu pazarlık sonucunda UIP'nin ilk önerdiği tekliflerin tarafların karşılıklı anlaşmasıyla büyük ölçüde değiştirilerek kabul edildiği anlaşılmaktadır.

H.3.10.9. Özen Film sinemaları ile UIP arasında UIP'nin Kasım, 2003 yılı Aralık ayı film teklifleri üzerine yapılan karşılıklı yazışmaların incelenmesinden UIP'nin filmleri için ilk başta önerdiği gösterim süre ve salon koşullarının tarafların pazarlığı sonucunda değiştirilerek kabul edildiği anlaşılmaktadır.

H.3.11. Özen Film Filmcilik Sinemacılık T.A.Ş. (Özenfilm)

970 26.2.2004 tarihinde Özen Film genel müdür yardımcısı Haluk ÜNSAL ve aynı şirkette dağıtımdan sorumlu müdür olan Adnan M. ŞAPÇI ile görüşülmüştür. Edinilen bilgilere göre Özen Film hem sinema filmi dağıtıcılığı hem de sinema

980 salonu işletmeciliği yapmaktadır. Anılan şirket, Amerikan “Fox” firması ile yaptığı “royalty” anlaşması çerçevesinde adı geçen firmanın filmlerinin Türkiye’deki dağıtımını münhasır olarak gerçekleştirmektedir. Şirket, son olarak “Hababam Sınıfı Yeniden” filminde olduğu gibi, Türk yapımcılarla da çalışmaktadır. Adı geçen yetkililer dağıtımını yaptıkları filmlerde hasılatın pay üzerine anlaştıkları için, sinema salonlarından kendilerine gelen satış rakamlarını düzenli raporlarla yapımcı firmalara ilettiklerini, dağıtımını yaptıkları sinema filmlerinin her türlü mülkiyetinin yapımcı firmalara ait olduğunu, dağıtıcı firma olarak işlevlerinin yapımcı firma ve nihai kullanıcı durumundaki sinema salonları arasında aracılık yapmak olduğunu, gösterime giren bir filmin reklam, promosyon ve tanıtım giderlerinin yapımcı firmalarca karşılandığını ifade etmişlerdir.

Haluk ÜNSAL ve Adnan ŞAPÇI’nın verdiği bilgilere göre, Özen Film “garanti parasını” film dağıtımını yaptığı bütün sinema salonu işletmecilerinden talep etmemekte, bu uygulama daha önceki ticari deneyimlerden dolayı, muhtemel hasılatı ile ilgili şüphelerinin bulunduğu sinema salonlarına karşı dağıtıcı firmaların masraflarının karşılanabilmesi kaygısıyla izledikleri bir yöntemi ifade etmektedir. Kurumsal özellikte, geçmişteki hasılat performansı filmin giderlerini karşılayan ve gişe hasılatını doğru bildiren sinema salonlarıyla aralarında bu tür bir uygulama bulunmamaktadır.

990 Dağıtıcı firma olarak Özen Film, sinema salonları ile “Pursantaj” sistemi (rüsum vergileri düşüldükten sonra oluşan hasılatın sinema salonları ile yarı yarıya paylaşılması) çerçevesinde çalışmaktadır. Edinilen bilgilere göre bu sistem ABD ve Avrupa ülkelerinde de uygulanmakta, bununla birlikte paylaşım oranları ülkeden ülkeye değişiklik gösterebilmektedir. Adı geçen şirket yetkililerine göre “pursantaj” sistemi ticari riskin sinema salonu işletmecisi, dağıtıcı ve yapımcı teşebbüsler arasında paylaşılmasına yönelik olarak kurulmamıştır. Gösterime giren sinema filmlerinin ülke çapındaki tanıtım ve reklam giderleri yapımcı firmalar tarafından; kopya materyallerinin oluşturulması, dublaj, dağıtım v.s. giderler de dağıtıcı firmalar tarafından karşılanmaktadır.

1000 Adı geçen yetkililer bir sinema salonu işletmesinin bulunduğu bölgedeki ve aynı kalitedeki sinemalar ile paralel bilet fiyatları uygulaması gerektiği görüşünü ileri sürmektedirler. Dağıtıcı firmaların oluşacak olan büyük fiyat farklılıklarına müdahale etmemeleri halinde sinema işletmeleri mağdur duruma düşebilecektir. Bu sebeple rekabet şartlarının sinema salonu işletmecileri arasında eşit olması gerekmektedir. Şirket yetkililerine göre, bilet fiyatları arasındaki farklılığın izleyici tercihleri açısından çok da önemli bir etken değildir. Örneğin Şişli bölgesinde Özen Film’e ait Movieplex yine aynı bölgede bulunan Kent ve Gazi sinemalarına göre daha yüksek bilet ücretleri uygulamasına rağmen seyirci daha çok Movieplex’i tercih etmektedir.

H.3.12. Belediyelerin Sinema Bilet Ücretlerine İlişkin Uygulamaları

H.3.12.1. Sinema salonlarınca uygulanan bilet ücretlerinin belirlenmesi ve uygulanması aşamalarında ilgili belediyelerce yürütülen çalışmalar 3.4.1930 tarih ve 1580 sayılı “Belediye Kanunu”nun¹ 15/3 maddesinin;

1020 *“Umumun yiyip içmesine, yatıp kalkmasına, taranıp temizlenmesine, eğlenmesine mahsus lokanta, birahane, gazino, kahvehane, kiraathane, meyhane, han, otel, hamam, sinema, tiyatro, bar, dansing ve emsali yerlerin ve bu mahallerde satılan ve kullanılan şeylerin temizliğine, sıhhiğine ve sağlamlığına dikkat etmek ve kanun ve talimatname mucibinde bu gibi yerlerin işletilmeleri için gece ve gündüz açık kalmalarına ve inzibati sebeplere nazaran zabıtaca verilecek ruhsat üzerine sınıflarına ve tarifelerine göre bunlar için ruhsatname vermek ve açık ve kapalı bulunacağı saatleri mahalli en büyük mülkiye amirinin de muvaffakatı alındıktan sonra tayin eylemek, ücret tarifelerini tanzim ve tasdik etmek,...”*

1030 şeklindeki hükmüne dayanmaktadır. Gerek önaraştırma gerekse de soruşturma aşmalarında edinilen bilgilere göre, ülkemiz genelindeki Belediyelerin bazıları 1580 sayılı Kanun’un yukarıda yer verilen maddesinde yer alan hükmü, sinema salonu işletmelerinin ticari karar ve eylemlerinde serbestçe karar verebilmelerini teminen sadece sinema bilet fiyatlarını onaylamak şeklinde uygulamakta, diğer bir kısım Belediyeler ise görev alanlarında bulunan sinema salonu işletmelerinden gelen tarife artışı taleplerine yönelik değerlendirme ve düzenleme yapmaktadır. Ayrıca WB’nin ilk yazılı savunmasında özellikle Ankara ve İzmir’de bulunan bazı ilçe belediyelerinin bölgeleri sınırlarında faaliyet gösteren sinema salonlarınca uygulanan bilet ücretlerine aktif bir biçimde müdahale ettikleri, bu sebeple bu bölgelerde bulunan sinemaların bilet fiyatları konusunda serbest olmadıkları, dolayısıyla WB’nin bilet ücretlerine müdahale etmesinin pratikte anlamlı olmadığı öne sürülmektedir. Bu çerçevede yürütülen soruşturma kapsamında aşağıda yer verilen sorular İstanbul, Ankara ve İzmir’de bulunan bir

1040 kısım ilçe belediyelerine gönderilmiştir.

- 1580 sayılı Kanun’un 15/3 maddesindeki hüküm, sinema salonu işletmelerince tarafınıza bildirilen bilet tarifeleri hususunda ne şekilde uygulanmaktadır? Bu bağlamda Belediyenize bildirilen bilet ücreti tarifelerini onaylamak dışında, örneğin söz konusu bedelleri düzenlemek gibi, işlemler yapılmakta mıdır?

1050 - Belediyenizce onaylanan bilet tarifeleri sinema salonu işletmelerinin uygulayabileceği azami ücretleri mi oluşturmaktadır? Buna göre, sinema salonlarının bilet fiyatları konusunda indirim yapabilmeleri mümkün müdür?

- Bölgenizde faaliyet gösteren sinema salonu işletmelerinden kendilerine film temin eden dağıtıcı şirketler aleyhine her hangi bir şikayet Belediyenize iletilmiş midir? Özellikle sinema salonu işletmelerinden bilet ücretlerinin arttırılması konusunda dağıtıcı firmalarca kendilerine baskı yapıldığına dönük bir şikayet tarafınıza yapılmış mıdır?

¹ Söz konusu kanun, 7.10.2004 tarih ve 5272 sayılı “Belediye Kanunu ile yürürlükten kaldırılmıştır.

- Bilet tarifeleri ve sinema salonu işletmeleri ile ilgili diğer konularda aynı şehirde görev yapan Belediyeler arasında koordineli bir çalışma yürütülmekte midir?

1060 **H.3.12.2.** İstanbul'un Üsküdar, Kadıköy, Beyoğlu, Beşiktaş, Bakırköy ve Şişli Belediyeleri'nden gelen cevabi yazılarda adı geçen ilçe belediyelerinin bilet ücretlerine ilişkin her hangi bir düzenleme yapmadıkları sadece tasdik ettikleri, tasdik edilen bilet ücretlerinin azami bedeller olduğu dolayısıyla sinema salonlarının indirim yapabilecekleri ifade edilmektedir. Ayrıca anılan yazılarda İstanbul'da bulunan diğer belediyeler ile koordineli bir çalışma yürütülmediği, adı geçen belediyelere intikal etmiş her hangi bir şikayet bulunmadığı bilgisi yer almaktadır.

1070 **H.3.12.3.** İzmir'de yer alan Karşıyaka, Konak ve Çiğli Belediyeleri'nin cevabi yazılarının incelenmesinden, 4.2.2003 tarihinden itibaren bilet fiyatlarının Türkiye Esnaf ve Sanatkarları Konfederasyonu tarafından (TESK'e bağlı İzmir Fotoğrafçılar Odası) tespit edildiği, bu sebeple adı geçen belediyelerin bilet fiyatlarının belirlenmesinde müdahil olmadıkları, dağıtım firmaları hakkında kendilerine intikal etmiş her hangi bir şikayet bulunmadığı anlaşılmaktadır.

H.3.12.4. İzmir'de yer alan Balçova Belediye Başkanlığı'nın cevabi yazısında; sinema salonu işletmelerinin fiyat tarifelerinin belediye encümenince tanzim ve tasdik edildiği, onaylanan bilet ücretlerinin azami bedeller olduğu dolayısıyla sinema salonlarının indirim yapabilecekleri ifade edilmektedir. Ayrıca anılan yazıda İzmir'de bulunan diğer belediyeler ile koordineli bir çalışma yürütülmediği, kendilerine intikal etmiş her hangi bir şikayet bulunmadığı bilgisi yer almaktadır.

1080 **H.3.12.5.** Ankara'da yer alan Çankaya Belediyesi'nin cevabi yazısının incelenmesi neticesinde, adı geçen belediyenin ilçe sınırları dahilinde bulunan sinema salonu işletmelerinin uyguladığı bilet ücretlerini tespit ettiği, onaylanan bilet tarifelerinin azami bedeller olduğu ve sinemaların indirim yapabileceği, "halk günü" uygulamasının da bu amaca hizmet ettiği ifade edilmektedir. Cevap yazısının ekinde, Çankaya ilçesi sınırları içerisinde faaliyet gösteren Tüze Grup, Kavaklıdere, Mithatpaşa ve Kızılırmak sinemalarının 9.10.2003 tarihinde tarife artışı talebi ile Belediye'ye yaptıkları başvuru ve buna ilişkin 17.11.2003 tarihli encümen kararı bulunmaktadır.

1090 **H.3.12.6.** Ankara'da yer alan Yenimahalle Belediyesi'nin cevap yazısında bilet ücretlerinin ilgili sinemaların talepleri doğrultusunda, belediye encümenince tasdik edildiği, onaylanan fiyat tarifelerinin azami ücretler olduğu, sinemaların bu bedellerin altında satış yapabilecekleri ifade edilmektedir.

H.3.13. Sinemalarla Yapılan Anket Çalışmaları

Soruşturma çerçevesinde, sinema işletmelerinin sorunlarını saptamak amacıyla anket formunda kapsamlı bir bilgi isteme yazısı hazırlanarak Türkiye'nin birçok ilindeki sinema salonlarına gönderilmiştir. Ankette, münhasırlık, bilet fiyatları, gösterim süresi, garanti parası ve sinema salonlarının ticari riskleri başlıkları altında sorular sorulmuştur.

H.3.13.1. AFM Sinemaları'nın cevabi yazısı:

1100 AFM sinemaları, birçok ilde toplam 72 salon ve 12.100 koltukla faaliyet gösteren Türkiye'nin en önemli kurumsal sinema zincirlerinden biridir. AFM Soruşturma Heyeti tarafından gönderilen ankete cevaben 10 sayfalık, "Türkiye Sinema Endüstrisinde Rekabetin Korunması ile İlgili Rapor" başlıklı bir rapor hazırlayıp Kuruma intikal ettirmiştir. Anılan raporda özetle aşağıda yer verilen hususlar aktarılmaktadır.

- Dağıtıcılar, uygulanmak istenen bir takım promosyon faaliyetlerine, indirim kampanyalarına ve toplu gösterimlerden indirim uygulanmasına izin vermemektedir.

1110 - Garanti paralarının belirlenmesinde filmin kopya ve diğer maliyetlerinden ziyade, beklenen gelir unsuru dikkate alınmaktadır. Bir sinemadan garanti parası talep edildiği durumlarda bile, sinemanın bilet fiyatına ve seans sayısına karşılabilmektedir. Hasılat pek çok durumda garanti paralarının altında kalmakta ve sinema işletmecisi zarar etmektedir.

- Sinema işletmeciliği riskli bir iş alanıdır. AFM bazı sinemalarında koltuk başına 1000 ABD Doları yatırım yapmış olup, zaman zaman gelirlerin bu yatırımı çıkarmaması nedeniyle zarar edilmektedir.

- Dağıtıcı firmalar, AFM'nin Anadolu'da büyüme stratejileri karşısında, sizin büyümenize izin vermektense alternatiflerimizin oluşmasını tercih ederiz rakiplerinize destek vereceğiz denilmektedir.

H.3.13.2. Mars Entertainment Group (Cinebonus Sinemaları)

1120 Anılan şirketin yetkilileri tarafından şu hususlar dile getirilmiştir:

- Zaman zaman film dağıtıcıları bilet fiyatlarının belirli bir seviyenin altına düşmemesi için yazılar geçmekle birlikte istenen bilet fiyatları Cinebonus tarafından uygulanan fiyatların zaten altında kalmaktadır.

- Dağıtıcılar genel olarak haber verilmesi kaydıyla promosyon faaliyetlerine izin vermektedirler.

H.3.13.3. Odeon Cineplex

1130 WB, geçmişte toplu satış ve promosyon fiyatlarına müdahale etmiş ve asgari dağıtıcı hissesi talep etme veya film vermeme tehdidinde bulunmuştur. Odeon'un Gima T.A.Ş. ile yaptığı ve asgari 5000 bilet satışını kapsayan mutabakat çerçevesinde satılan indirimli toplu satış biletleri WB tarafından kabul edilmemiştir. Yine Card Finans müşterilerine yönelik indirimli bilet satışları da WB tarafından reddedilmiştir.

H.3.13.4. Tepe Cinemaxx

Tepe Cinemaxx'ın bilet fiyatlarının zaten şehir ortalamasının üstünde olması nedeniyle dağıtıcılar tarafından bu konuda bir baskı uygulanmamıştır. Ancak hayata geçirilmek istenen bir takım indirimler dağıtıcı firmalar tarafından kabul edilmemektedir. Promosyon faaliyetleri gündeme geldiğinde, dağıtıcılar tarafından, sinemanın payından indirim yapması talep edilmektedir.

- 1140 Film sektöründe riski yapımcılar ve sinema salonları üstlenmektedir. Yapımcılar büyük paralar harcayarak ürettikleri filmlerin başarılı olmaması, sinema salonları ise sabit giderlerini bile karşılayacak derecede iş yapamamak riskleriyle karşı karşıyadırlar. Tepe Cinemaxx modern bir sinema kompleksinde koltuk başına yapım maliyetlerinin 1500-2000 ABD Doları'na ulaştığını ifade etmektedir.

H.3.13.5. Anket ile İlgili Genel Değerlendirme.

Anket toplam 33 sinema işletmecisi tarafından yanıtlanmıştır. İlk olarak, sadece 6 sinema, bir dağıtıcı ile münhasır olarak çalıştığını ifade etmiştir. Bunlardan 5'i WB ile, 1'i ise Özen Film ile münhasır olarak çalışmış veya çalışmaktadır.

- 1150 Genel olarak kurumsal sinemaların dağıtıcıların uygulamalarından daha fazla şikayetçi oldukları görülmektedir. Bir çok kurumsal sinemacı, dağıtıcıların minimum gösterim süresi ile ilgili taleplerinden şikayetçi olduklarını bildirmekte, küçük salonlar arasında ise bu tür şikayetleri olanların oranının daha az olduğu dikkat çekmektedir.

Ankete cevap veren 33 sinema içerisinde 11 tanesi dağıtıcılar tarafından bilet fiyatlarına müdahale edildiğini, 2 tanesi promosyon faaliyetlerine dağıtıcılar tarafından izin verilmediğini, 13'ü ise izin almak kaydıyla promosyon faaliyetlerine sınırlı da olsa izin verildiğini aktarmaktadır

- 1160 Sinema işletmelerinin en fazla şikayet ettikleri konulardan birisi olan asgari gösterim süreleri konusunda 13 sinema işletmecisi dağıtıcılarla pazarlık edemediklerini, 6 tanesi seans azaltamadıklarını, 3 tanesi de sadece aynı dağıtıcının başka filmleri ile birleştirilmek üzere seans azaltabildiklerini bildirmektedir. Yazıya cevap veren sinemalardan 15'i filmleri birinci vizyon olarak aldıklarını, 9'u hem birinci hem ikinci vizyon aldıklarını 6'sı ise hiç bir zaman birinci vizyon almadıklarını ifade etmişler, diğerleri bu soruya cevap vermemişlerdir.

- 1170 Ankete katılan sinemalardan 18'i hiç bir zaman garanti parası ödemediklerini, 6'sı zaman zaman ödemek durumunda kaldıklarını, 5'i ise her zaman garanti parası ödemek durumunda kaldıklarını ifade etmişlerdir. 8 sinema, garanti parası uygulamasında ayrımcılık ve haksızlık yapıldığını ileri sürmektedir.

H.4. Savunmalar

H.4.1. WB'nin Savunması

WB tarafından soruşturma süresince yapılan savunmalar ve getirilen açıklamalar aşağıdaki gibidir:

H.4.1.1. WB'nin İlgili Pazarda Hakim Durumda Olmadığı

1180 WB vekilleri tarafından, geçmiş 3 yılın pazar paylarını göz önüne alınarak hakim durum değerlendirilmesi yapılmasının yanıltıcı olacağı zira sektörün yapısı gereği pazar payı düşük olan örneğin UIP gibi bir firmanın ilerde iyi filmler getirerek pazar payını yüksek oranda arttırabileceği, bu nedenle Warner Bros.'un pazar payının azalabileceği bildirilmektedir. WB tarafından, pazardaki belirsizliklere kaynak olarak iki önemli etken öne sürülmektedir.

Bunlardan ilki, filmlerin seyirci potansiyellerinin belirsiz olması, bunun da dağıtıcıların gelecekteki performansları konusunda belirsizlik yaratmasıdır. Diğer bir deyişle bugün getirdiği filmlerin gişe başarısı nedeniyle yüksek pazar payına sahip bir firma, ileride filmlerinin başarısızlığı nedeniyle pazar payını kaybedebilir.

WB'ye göre, pazar paylarının hakim durumun ispatına ilişkin kullanılmamasına ilişkin diğer neden, bu şirketin pazar payının önemli bir bölümünün bağımsız ve yerli yapımcıların filmlerinin dağıtılmasından kaynaklanmasıdır.

1190 Savunmada verilen bilgilere göre, bu tür yapımlar, WB'nin pazar payının yarısından fazlasını oluşturmaktadır. Diğer bir deyişle, şirketin ABD'deki sağlayıcılarından sürekli olarak temin ettiği ve Türkiye'deki ticari faaliyetlerinin devamını sağlayan filmler kadar, diğer kaynaklardan sağlanan ve ileride de sağlanabileceği kesin olmayan filmler de, WB'nin Türkiye faaliyetlerinde önemli yer tutmaktadır. Bu tür filmler ise, yapımcılar tarafından girilen ihale süreçleri aracılığıyla dağıtıcılara verilmektedir. WB'ye göre, rekabetin pazar içinde değil, pazar için olduğu ihale pazarlarında belli bir zamanda tespit edilmiş olan pazar payları ilgili teşebbüsün pazar gücüne ilişkin önemli bir gösterge olamaz; zira bu pazar payı anılan şirketin ilerdeki ihalelerdeki başarı ihtimaline ilişkin herhangi bir gösterge oluşturmamaktadır. Örneğin UIP de, ilerde bağımsız ve yerli yapımcıların filmlerinin dağıtım hakkını alıp bunlara dayalı olarak pazar payını yükseltebilir. WB ayrıca kendisinin pazar payının UIP'den yüksek olmasının yanıltıcı olduğunu, zira UIP'nin dağıtım anlaşması olan yapımcı firmaların WB'nin anlaşmalı olduğu şirketlerden daha fazla film ürettiğini, bunun ise WB'nin yerli yapımcıların filmlerine önem veren stratejisinin bir sonucu olduğunu vurgulamaktadır.

1200 WB'ye göre WB'nin dağıtım ağı 6 kişilik bir personelden oluşmakta olup başka herhangi bir potansiyel dağıtıcının da dağıtım ağı kurmak için büyük bir yatırım yapmaya ihtiyacı bulunmamaktadır.

1210 Savunmada ifade edilen bir diğer nokta da, pazara giriş yapmak isteyen bir dağıtıcının, yurtdışından, büyük yapımcılardan dağıtım hakkı almaksızın sadece

05-18/224-66

bağımsız/yerli yapımcıların filmlerin kullanarak yüksek pazar paylarına ulaşabileceği ve bu nedenle pazara girişin sanıldığı kadar zor olmadığıdır.

WB tarafından verilen bilgilere göre sinema gösterimi pazarında en önemli teşebbüslerden biri durumundaki AFM, Plato isimli bir teşebbüs, "Vizontele" ile "Vizontele Tuuba"nın yapımcısı BKM ve medya pazarlama şirketi olan Enerji bir araya gelerek Kenda adında bir film dağıtım şirketi kurmuşlardır. WB, Kenda'nın kurucularının Türk sinema pazarını iyi bilmeleri nedeniyle önemi bir rakip olduklarını ve bu yeni firmanın pazara girmesinin potansiyel rekabetin yüksek olduğunu gösterdiğini ifade etmektedir.

- 1220 Son olarak WB, "Vizontele Tuuba" filmi için hasılat payını %50den %52,5'e çıkarmak istemesine rağmen sinema işletmelerinin baskısı nedeniyle başarılı olamamasını, pazarda diğer teşebbüslerden bağımsız olarak hareket etmediğinin ve hakim durumda bulunmadığının kanıtı olarak sunmaktadır.

H.4.1.2. Gelir Paylaşımı Sistemi Gereği Wb'nin Bilet Fiyatlarını Takip Etmesinin Haklı Gerekçelere Dayandığı

- 1230 WB, gelir paylaşımı sisteminin, film dağıtım pazarında olduğu gibi riskin paylaşılması gereken durumlarda yaygın olarak kullanılan bir sistem olduğunu, dağıtıcıların gelirlerinin bilet fiyatlarına bağlı olmasının haklı olarak bilet fiyatlarına "etki" edilmesine neden olduğunu vurgulamakta, zaten Belediyelerin 1580 sayılı Belediyeler Kanunu'na dayanarak bilet fiyatlarına müdahale ettiğini, bu nedenle salonların kendi bilet fiyatlarını belirlemede gerçekten de serbest olmadıklarını belirtmektedir. WB, diğer pazarlarda perakendecilerin karşılıklı olarak yapılmış bir anlaşmanın bulunmadığı hallerde, ürünün dağıtıcısına ödenecek olan bedelin azalmasına yol açacak şekilde fiyat indirimine gidemeyeceğini, dağıtıcı gelirlerinin bilet fiyatlarına bağlı olması nedeniyle sinemaların dağıtıcılara danışmadan fiyat indirimi yapmalarının kabul edilemez olduğunu ileri sürmektedir.

- 1240 Ayrıca, bir sinema işletmesinin, bilet fiyatlarını düşürmek suretiyle izleyici sayısını arttırarak bilet dışındaki gelirlerini, örneğin büfe gelirlerini arttırabileceğinin ancak bu artan gelirlerden dağıtıcının herhangi bir yarar görmeyeceğinin belirtildiği savunmada film dağıtıcılarının salonların uyguladıkları fiyatlar konusunda fikirlerini bildirme ve fiyatlara etki etmelerinin, promosyon faaliyetlerine katılmalarının sektörün kendine özgü yapısı nedeniyle gerekli olan uygulamalar olduğu aktarılmaktadır.

- 1250 Savunmada değinilen diğer bir konu, dağıtıcı ile sinema salonu arasındaki ilişkinin özünde bir fikri mülkiyet lisansı olduğu, film dağıtıcılarının film üzerindeki hukuki haklarının devam ettiği, bu çerçevede dağıtımçı-sinemacı ilişkisinin klasik anlamda bir dikey ilişki teşkil etmediğidir. Buna göre filmlerin gösterim haklarının sinema salonlarına verilmesi sinema salonlarına herhangi bir risk yüklememekte ve film dağıtıcılarının fikri mülkiyet lisansı gereğince salonların uyguladıkları bilet fiyatlarını takip etmelerinin haklı gerekçeleri bulunmaktadır.

H.4.1.3. Garanti parası

Film dağıtıcılarının sinema salonu işletmecilerinden garanti parası talep etmelerinin, uygulanan bir endüstri standardı olduğunun bildirildiği savunmada, WB'nin bir sinema salonuna verdiği filmle ilgili olarak garanti parası talep edip etmeyeceğini belirlerken;

- İlgili sinemanın dağıtıcı hasılat payının hesaplanmasında kullanılacak seyirci sayısı, seyircilere uygulanan bilet fiyatı kategorileri gibi bilgileri doğru bir şekilde WB'ye bildirip bildirmediği,

1260 - WB'nin payına düşen hasılat payının zamanında ve tam olarak sinema tarafından ödenip ödenmediği,

- WB'nin payına düşecek hasılat payının ilgili sinema salonunun geçmiş performansı göz önünde tutulduğunda ne kadar olmasının beklendiği,

hususlarını dikkate aldığı vurgulanmaktadır.

1270 Garanti parası talep edilmesi, sinema salonlarını vizyona giren filmleri almadan önce dikkatli olmaya ve "yeterince" seyirciyi sinemaya çekip çekemeyecekleri konusunda düşünmeye teşvik etmektedir. Ayrıca, WB çekebileceği seyirci ve yaratacağı hasılat açısından hakkında şüphe duyduğu sinema salonlarına da garanti parası karşılığında film verebilmektedir. Savunmada, garanti parası uygulamasının sinemaları cezalandırmak amacıyla yapılmadığının, sadece ticari kaygılarla gerçekleştirildiğinin altı çizilmekte, ayrıca WB tarafından sinema salonu işletmecilerini desteklemek amacıyla faaliyet geçtikten sonraki ilk bir kaç ay sinemalardan garanti parası talep edilmediği bildirilmektedir.

Savunmada WB'nin yeterli derecede hasılat elde edeceğini düşünmediği sinemalardan garanti parası talep ettiği anlatılmakla beraber "yeterli" kriterinin nasıl belirlendiği konusunda herhangi bir bilgi verilmemektedir.

H.4.1.4. Uyumlu Eylem

1280 Savunmada, hasılat paylaşımı oranlarının dağıtıcılar arasında değişmemesinin dağıtıcıların bir uyumlu eylem içinde bulduklarını göstermediği, aksine dağıtıcıların yerli yapımların dağıtım haklarının alınması, gösterim tarih ve süreleri ve tanıtım-promosyon konularında rekabet içinde buldukları bildirilmektedir.

Öte yandan, WB tarafından, dağıtıcıların seyirci sayıları ve hasılat konusunda kendilerine yanıltıcı raporlar sunan sinema salonlarına karşı ortak hareket etmek durumunda oldukları, bu amaçla AMPEC isimli bir denetim şirketi ile anlaştıkları ve hangi sinema salonlarının bu tür eylemlere giriştiğinin dağıtıcılar tarafından bilinmesi için bu tür bilgi değişiminin zorunlu olduğu vurgulanmakta, bunun dışında, dağıtıcıların gösterime sokulacak filmler için müsait salonlar bulmak amacıyla birbirlerinin programları hakkında bilgi sahip olmaları gerektiği ve

05-18/224-66

1290 böylece benzer filmlerin çakışmalarının önlendiği ifade edilerek bu tür uygulamaların nihai tüketicinin de yararına olduğu iddia edilmektedir.

H.4.1.5. New Films ile ilgili iddialar

WB, New Films tarafından dile getirilen iddiaların tamamen yanlış olduğunu, söz konusu dağıtıcının faaliyetlerini zorlaştıracak veya pazardan dışlayacak bir eylemde bulunmadıklarını iddia etmektedir.

1300 Zira WB, filmlerini gösterime girmeden 8 hafta kadar önce sonuçlandırmakta ve daha sonra oluşturulan programların değiştirilmesi mümkün olmamaktadır. Ayrıca, New Films tarafından iddia edildiği gibi, söz konusu dağıtıcı tarafından gösterime sokulan “Blade 2” filminin WB tarafından yapılan baskılarla gösterimden çıkarılması söz konusu olmadığı gibi, adı geçen film gösterimdeyken WB’nin 2 filmi gösterimden çıkarılmıştır. Yine savunmada, İnşaat filmi hakkındaki iddiaların da yersiz olduğu iddia edilmekte, WB’nin adı geçen filmin yapımcıları ile süregelen iyi ilişkileri neticesinde filmin dağıtımını aldığı aktarılmaktadır.

1310 Öte yandan WB, New Films tarafından işletilen sinema salonlarına ayrımcılık uyguladığı, yüksek ve adil olmayan bir şekilde bunlardan garanti parası talep ettiği şeklindeki iddiaları da yalanlamakta, aksine söz konusu şirket salonları ilk olarak işletmeye başladığında kendilerinden garanti parası talep etmediklerini, New Films’ten talep edilen garanti paralarının, diğer salonlardan talep edilenlerden farklılık göstermediğini, yalnızca garanti paralarının söz konusu sinema işletmesinden peşin olarak talep edildiğini bildirmektedir.

Yine savunmadaki ifadelere göre, New Films tarafından dağıtımı yapılan “Jason ve Freddie” filminin dağıtımının WB tarafından engellendiği iddiası doğru değildir. Savunmada aksine, söz konusu filmin gösterime sokulmak istendiği sömestir tatili döneminin dağıtıcılar arasında gösterim süresi almak konusunda yoğun çekişmeye sahne olan bir dönem olduğu, WB tarafından aynı dönemde gösterime sokulmak istenen “Peter Pan” filminin Nisan ayında gösterime sokulabildiği bildirilmektedir.

1320 Son olarak WB, Rekabet Kurulu tarafından incelemeye alınan uygulamalarının Kanun’u ihlal ettiğine inanmamakla birlikte soruşturma heyetinin sakıncalı bulduğu davranışlarını değiştirmek istediklerini, bunun için çalışma başlattıklarını bildirmekte ve 4054 sayılı Kanun’a uyum amacıyla, Rekabet Kurulu’nun Kanun’un 9.3. maddesi kapsamında önereceği her türlü değişikliği yapmak istediklerini dile getirmektedir.

H.4.2. UIP’nin Savunması

UIP’nin ilk yazılı savunması ve ekleri Rekabet Kurumu kayıtlarına 14.5.2004 tarih ve 2435 sayı ile intikal etmiştir. UIP’nin anılan yazısından getirilen açıklamalar ve yapılan savunmalar aşağıda konu başlıklarına göre özetlenmiştir.

H.4.2.1. Garanti Parası

1330 UIP, garanti parasının sinema salonlarının bir filmle ilgili "ortalama" maliyetleri karşılayamama durumunda talep edildiğini ve bu şekilde masraflarını çıkarmama riski olan sinema salonlarına da ilk vizyonda film gösterme fırsatı tanındığını, UIP tarafından garanti parasının film kopyalarının sayısı ve sinema işletmecisinin önceki performansı gibi faktörler göz önüne alınarak ayrı ayrı değerlendirildiğini, UIP'nin garanti parası ile ilgili politikasının ayrımcı olmadığını, sinema salonlarının garanti parası teklifini kabul edip etmemekte tamamen özgür olduğunu ileri sürmektedir.

H.4.2.2. Bilet Fiyatları

1340 Bilet fiyatlarının tespit edilmesi konusunda UIP, Türkiye'de bilet fiyatlarının ilden ile ve il içinde farklılık göstermesini bir karşı delil olarak sunmakta, WB, UIP ve Özen Film arasında hasılat paylaşım oranları veya bilet fiyatları konusunda bir uyumlu eylemin olması durumunda bilet fiyatlarının farklılaşamayacağını iddia etmektedir. Bundan sonra, Avrupa Birliği'nin içtihatlarına göre, ilgili taraflar arasında zımnen karşılıklı bir temasın mevcudiyetinin ve taraflar arasında bir görüş birliği bulunmasının uyumlu eylemin varlığı için gerekli olduğu bildirilerek soruşturma konusu olayda bunların hiçbirinin gerçekleşmediği ve UIP ile aynı durumdaki hiç bir teşebbüsün Kanun'un 4. maddesi'nin mehası olan Roma Antlaşması'nın 81. maddesini ihlal etmekten suçlu bulunmadığı belirtilmektedir. Rakiplerin bilet fiyatları ile ilgili olarak UIP'ye gönderdikleri yazışmalar, söz konusu teşebbüsler tarafından gerçekleştirilen tek taraflı eylemlerdir. Bilet fiyatları ve seyirci sayıları hakkındaki bilgiler, gelir paylaşımı sisteminin gereği olarak 1350 dağıtıcılara bildirilmek zorunda olup bu bilet fiyatlarına müdahale anlamına gelmemektedir.

UIP, sadece sinema salonlarında ayrılan salon ve seans sayılarını arttırarak gelirini arttırmaya çalıştığını, bu süreçte salonlarla sıkı pazarlıklar yapıldığını, başka dağıtıcıların filmlerinin gösterilmesini engellemek gibi herhangi bir niyetleri olmadığını vurgulamaktadır.

1360 UIP vekilleri son olarak, yerinde incelemeler sırasında elde edilen belgelerle ilgili tek tek açıklamalarda bulunarak, bu belgelerin sinema salonları ve dağıtıcılar arasında pazarlık yapıldığını gösterdiğini ya da rakipler tarafından UIP'ye yollanan belgeler olduğunu belirtmektedirler.

H.4.3. Özen Film'in Savunması

Özen Film'in ilk yazılı savunması Rekabet Kurumu kayıtlarına 17.5.2004 tarih ve 2449 sayı ile intikal etmiştir. Anılan yazıda Özen Film'in soruşturma kapsamındaki ihlal iddialarına yönelik açıklama ve savunmaları ile sinema filmlerinin dağıtım sektörüne ilişkin bilgiler bulunmaktadır. Özenfilm temsilcilerince yapılan savunma aşağıda konu başlıklarıyla özetlenmiştir.

H.4.3.1. Önraraştırma ve Soruşturmada Usül Hataları Yapıldığı İddiası

1370 Özenfilm savunmasında, 4054 sayılı Kanun'un 43. maddesine göre soruşturma ile ilgili olarak yeterli bilginin taraflara gönderilmesi gerektiği halde, kendilerine Kurul tarafından yapılan tebligatın eksik olduğunu, önaraştırma raporunun ekinde yer alan bir takım belgelerin ticari sırlar içerdiği gerekçesiyle kendilerine yollanmamasının 4054 sayılı Kanun'a aykırı olduğunu iddia etmektedir.

1380 Savunmada ayrıca, Rekabet Kurulu tarafından uygulamaya sokulan "4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun Uyarınca Yapılacak İşlemlerde Uygulanacak Usule İlişkin Yönerge'nin" 4.2. maddesine dayanılarak kendilerine önaraştırma raporunun tümünün yollanmaması hakkında ise "Kanun'da vazedilen ve emredilen hususların yönerge marifetiyle tadil edilmesinin hukuka aykırı olduğu ", Rekabet Kurulu'nun hem kendi yasasına, hem de 4982 sayılı yasaya mugayir olarak düzenlediği Yönerge ile Özen Film'i eksik belgelerle savunma yapmak zorunda bıraktığı ve savunma hakkını zedelediği iddia edilmektedir.

Savunma dile getirilen başka bir husus ise önaraştırma aşamasında uzman yardımcısı statüsünde meslek personelinin görevlendirilmesinin, 4054 sayılı Kanun'un "Önaraştırma yapılmasına karar verildiği takdirde Kurul Başkanı, meslek personeli uzmanlarından bir ya da bir kaçını raportör olarak görevlendirir" hükmünü içeren 40. maddesine aykırılık oluşturduğudur.

H.4.3.2. Sinema İşletmecilerinin Birer Acente Niteliğinde Olduğu, Bu Nedenle Bilet Fiyatlarına Müdahalenin Bir Yeniden Satış Fiyatı Tespiti Anlamına Gelmediği

1390 Özen Film tarafından yapılan ilk yazılı savunma temelde sinema salonu işletmelerinin dağıtım firmaları adına çalışan birer "acente" oldukları bu sebeple 4054 sayılı Kanun anlamında bir teşebbüs olarak kabul edilemeyeceği savı üzerine kurulmuştur. Özen Film temsilcileri, film dağıtıcısı firmaların film kopyalarının asıl sahibi olduğunu, sinema salonuna kiralanan kopyadan salonun elde ettiği gelirin dağıtım firması ile paylaşıldığını, bu süreçte film kopyasının sahibinin değişmediğini ve dolayısıyla yeniden satıma konu olan bir mal veya hizmet bulunmadığını, bu nedenle hasılat paylaşım oranlarının %50 olarak uygulanmasının 4054 sayılı Kanun kapsamında herhangi bir ihlal teşkil etmediğini ileri sürmektedirler.

1400 Özen Film'e göre, sinema salonu işletmecisi bir acente niteliğinde olup, sinema filmi gösterme faaliyetlerini yürütürken hiç bir ticari risk üstlenmemektedir; zira bir sinema işletmecisi mal ve hizmetlerin teminindeki mal ve hizmet bedeline ve diğer giderlere katlanmamakta, reklam ve promosyon giderlerine katılmamakta, dağıtım ağı kurmamakta, dağıtım ağının personel giderlerine katılmamakta, üçüncü kişilere satılan mal ve hizmetlerin sorumluluğunu yüklenmemekte, satılan mal ve hizmet bedellerinin ödenmemesi durumunda aldığı peşinat haricinde bir sorumluluk yüklenmemekte ve sözleşme konusu malların stok bulundurma maliyetleri ve risklerine katlanmamaktadır. Sinema salonu işletmeleri film dağıtıcılarının bir acentası durumunda olduğuna göre, bilet satış fiyatlarını

05-18/224-66

1410 dağıtıcıların belirlemesi bir rekabet ihlali meydana getirmemektedir. Ayrıca Özen Film hakkı olmasına rağmen hiç bir şekilde film giriş ücretlerini belirlememektedir.

Aynı savunmada, acentelik sözleşmeleri ile ilgili olarak, Avrupa Komisyonu tarafından çıkarılan 2002/2 sayılı Dikey kısıtlamalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği'nde herhangi bir hüküm bulunmamasıyla birlikte, Avrupa Komisyonu tarafından çıkarılan Dikey Anlaşmalara İlişkin Rehber içerisinde acentelik sözleşmeleri ile ilgili açıklamalar olduğu belirtilmekte ve Rekabet Kurulu'nun aynı nitelikteki uygulamayı benimsemek durumunda olduğu ifade edilmektedir.

1420 Özenfilm, pazar payının % 19, en iyi filmlerde ise % 13 olması dolayısıyla piyasaya girişi zorlaştırmasının veya engellemesinin mümkün olmadığını aktarmakta, dağıtıcılar arasındaki hasılat, seyirci adetleri vs. bilginin paylaşılmasının sinema seyircisine yönelik hazırlanan çeşitli yayınların içeriğinde kullanılması amacıyla yapıldığını ifade etmekte ve rekabet hukukuna göre yasaklanan bilgi paylaşımında olduğu gibi rekabetin şeffaflaşması ve rakiplerin birbirlerinin olası davranışlarını önceden bilmeleri unsurunun burada gerçekleşmediğini ifade etmektedir.

H.5. Deliller ve Savunmaların Değerlendirilmesi

H.5.1. WB'nin İlgili Pazardaki Konumunun Değerlendirilmesi

1430 4054 sayılı Kanun'un 3. maddesinde "Hakim Durum"; "Belirli bir piyasadaki bir veya birden fazla teşebbüsün, rakipleri ve müşterilerinden bağımsız hareket ederek fiyat, arz, üretim ve dağıtım miktarı gibi ekonomik parametreleri belirleyebilme gücü" olarak tanımlanmaktadır. WB'nin ilgili pazarda hakim durumda olduğunun tespitinde kullanılan niceliksel ve niteliksel ölçütler ile bu yöndeki savunmaların değerlendirilmesi aşağıda yer almaktadır.

H.5.1.1. Warner Bros'un İlgili Pazardaki Payı

1440 Bir teşebbüsün hakim durumunun değerlendirilmesinde kullanılan kriterlerden başlıcası pazar payıdır. Soruşturma sırasında ilgili pazarda faaliyet gösteren firmaların 2000 yılından 2003 yılına kadarki pazar payları incelenmiştir. WB, 2000 yılında sahip olduğu yaklaşık % 39'luk pazar payını, sonraki 4 yıl boyunca istikrarlı bir şekilde arttırarak nihayet 2003 yılında % 56'luk pazar payına ulaşmıştır. Aynı dönemde UIP'nin ve Özen Film'in payları sürekli olarak azalmış, ayrıca bağımsız tabir edilen küçük dağıtıcı firmaların toplam payı .% 7 den % 5'e gerilemiştir.

2004 yılında da WB, diğer birçok önemli Türk filminin olduğu gibi "GORA" filminin de dağıtıcılığını üstlenmiş ve pazar payını daha da arttıracığının sinyalini vermiştir. WB'nin pazar payındaki bu istikrar, potansiyel rekabet olduğu savunmasıyla çelişmektedir. Kaldı ki, potansiyel rakipler bir yana, gerçek bir rakip olan Umut Sanat firması bile "Yüzüklerin Efendisi" gibi iddialı bir filmi WB aracılığıyla dağıtmıştır.

Diğer taraftan, en çok hasılat yapan ilk 20 fimin gerek dağıtım şirketleri gerekse de sinema salonu işletmeleri açısından ayrı bir önemi bulunmaktadır. Zira sektörde faaliyet gösteren teşebbüslerin yetkililerinden edinilen bilgilere göre, sinema salonları bir yıl içerisinde gösterime sundukları filmlerin bazılarında salonun kira, ücret, elektrik gibi giderlerinin film hasılatları ile karşılanamamasından dolayı zarar edebilmektedir. Ayrıca bazı sinema salonları filmleri ancak dağıtıcı firmalara önceden ödedikleri “garanti paraları” karşılığında temin edebilmekte, böylelikle sinema salonunun önceden ödediği parayı hasılattan çıkartamama riski oluşmaktadır. Bu sebeplerle yüksek hasılat yapan filmlerdeki pazar payları, dağıtıcı firmaların, sinema salonları nezdindeki gerçek pazar güçlerini yansıtmaktadır. WB, UIP ve Özen Film’in en çok hasılat yapan ilk 20 film alt kategorisindeki pazar payları 2002 ve 2003 yıllarında sırasıyla % 56- % 71, % 29-20 ve % 15- % 9 şeklinde gerçekleşmiş olup WB’nin söz konusu filmler için rakiplerinden genel pazar paylarına göre daha da büyük farklarla önde olduğu görülmektedir.

WB’nin savunmalarında sinema filmi dağıtım sektöründeki “hakim durum” analizlerinde geçmiş dönemlerde ulaşılan pazar paylarının belirleyici olamayacağı iddia edilmiştir. Buna göre halihazırda filmlerin gişe başarısı nedeniyle yüksek pazar payına sahip bir firma, ileride filmlerinin başarısızlığı nedeniyle pazar payını kaybedebilir. Bu yönde getirilen açıklama ve savunmalara katılmak mümkün değildir. “Hakim durum” tespiti geleceğe dönük bir öngörü değil, ilgili pazardaki bir teşebbüsün halihazırdaki konumunu 4054 sayılı Kanun’un 3. maddesinde getirilen tanım çerçevesinde tespit edilmesidir. Dolayısıyla, esas olan WB’nin ilgili pazarda rekabetin sınırlandığı ve/veya etkilendiği dönemdeki durumudur.

Sinemalara yönelik film dağıtım pazar paylarının incelenmesinden WB’nin rakiplerinden, sahip olduğu yüksek paylar ve özellikle de bu payları düzenli ve kesintisiz olarak arttırması sebebiyle, farklı bir konuma sahip olduğu anlaşılmıştır. Bir teşebbüsün faaliyette bulunduğu piyasada önemli ölçüde pazar gücüne sahip olması bu pazarda sahip olduğu yüksek ve sürekli paylar ile yakından ilişkilidir. Ayrıca WB’nin en yakın rakibi UIP ile arasında oluşan ve yıllara göre artan pazar payı farkı (2003 yılında % 56) ile en çok hasılat yapan ilk 20 filmde sahip olduğu % 71’lik pay, adı geçen teşebbüsün ilgili pazarda sahip olduğu güçlü konumu desteklemektedir.

H.5.1.2. İlgili Pazarın Yapısı ve Pazara Giriş Engelleri

Hakim durum incelemesi açısından, WB’nin ilgili pazarda sahip olduğu yüksek paylar anılan teşebbüsün “hakim durumda” olduğunun tespitinde yeterli değildir; aynı zamanda pazardaki giriş engellerinin incelenmesi ve piyasada halihazırda lider konumunda bulunan WB’nin potansiyel rekabet baskısı ile karşı karşıya bulunup bulunmadığının araştırılması gerekmektedir.

Genel olarak sinema filmi eserlerinin ticari amaçlı dağıtım ve bu pazarın alt segmenti olan filmlerin sinemalarda gösterimine yönelik dağıtım ilgili ürün pazarına yeni teşebbüslerin girişini engelleyen veya zorlaştıran yasal engeller

bulunmamaktadır. Film ithalatçısı olarak faaliyete geçmek isteyen bir teşebbüs T.C. Turizm ve Kültür Bakanlığı'ndan ithalatçı belgesi almalıdır. Bunun dışında WB'nin savunmalarında da belirtildiği gibi, yeni bir dağıtım firması kurmak büyük sabit yatırım gerektiren bir işlem değildir. Ancak burada değinildiği şekliyle yeni girişlerde mevzuata ve sermaye yatırımlarına dayanan giriş engellerinin bulunmaması, ilgili pazara giriş engelleri olmadığı anlamına gelmemektedir. Şöyle ki pazarda halihazırda faaliyet gösteren WB, UIP ve Özen Film'in yabancı yapımcı firmalar Warner, Columbia, Universal, Paramount ve Fox ile ürünlerinin dağıtımını amaçlı distribütörlük anlaşmaları bulunmaktadır. WB ve UIP bizzat anılan ilk dört çokuluslu film yapımcı ve dağıtıcısı firmanın Türkiye'deki yerel şubeleridir.

1500

Dünya genelinde sinema filmi temin edilebilecek stüdyo sayısının -özellikle de hasılat beklentisi yüksek filmler için- sınırlı olduğu gerçeğinden hareketle dağıtım pazarına yeni girecek bir teşebbüsün sadece Türkiye'de değil her hangi bir ülkede pazara girebilmesi kolay değildir. Bu tespit son yıllarda pazarda sadece bir yeni teşebbüsün faaliyete başlaması gerçeği ve üç büyük dağıtıcının sahip olduğu yaklaşık % 99'luk pay ile de desteklenmektedir.

Bu noktada yabancı film kaynakları dışındaki tek alternatif olan Türk filmlerinin durumu önem kazanmaktadır. Özellikle de son yıllarda, Türk yapımcıların filmlerinin büyük talep görmesi, yerli sinema filmlerinin en çok hasılatı yapmasına sebep olmakta, bu da ilgili pazardaki payları belirleyen asıl etken olarak ortaya çıkmaktadır. Bu çıkarımdan hareketle pazara yeni giren bir teşebbüsün Türk yapımcılar ile anlaşabileceği ve piyasada başarılı biçimde faaliyet gösterebileceği düşünülebilir. Ancak günümüze kadarki uygulama bu yönde bir yorumu desteklememektedir. Zira Warner Bros, örneğin "Vizontele Tuuba" filmi gibi hasılat potansiyeli yüksek filmlerin dağıtımını sürekli olarak yapmakta ve pazar payını geliştirmektedir.

1510

Yine "Yüzüklerin Efendisi" serisinin ithalatçısı ve aynı zamanda kendisi de dağıtıcı olan Umud Sanat şirketinin yetkililerinin verdiği bilgilere göre, sinema salonu işletmelerinin geniş film seçeneklerine sahip dağıtıcılar ile çalışmaları zorunludur. Örneğin Umud Sanat'ın bir sezonda getirebileceği sınırlı sayıda film ile bu ölçüde talebi karşılaması mümkün değildir. Ayrıca başka sinema işletmesi yetkilileri tarafından da sinema salonlarının, özellikle geniş film seçeneklerinin bulunması ve sürekli film akışını sağlayabilmeleri sebebiyle, başta Warner Bros.. olmak üzere büyük dağıtıcılar ile çalışmaya zorunlu oldukları ifade edilmiştir.

1520

WB'nin film dağıtım pazarındaki hakim durumu ile dağıtım haklarını almak konusundaki başarısı arasında gerçekten de bir ilişki olabilir. Fakat bu ilişki, savunmada iddia edildiği gibi dağıtım haklarını alma konusundaki başarının dağıtım pazarındaki gücü açıklaması şeklinde değildir. Tam tersine, WB'nin dağıtım pazarındaki hakim durumu, film dağıtım haklarını elde etmesinde bir avantaj yaratmaktadır. Nitekim Türk film yapımcılarının filmlerinin dağıtım hakkı için WB'yi tercih etmelerinin başlıca sebeplerinden birisi bu firmanın dağıtım pazarında sahip olduğu pazar payı ve geniş dağıtım ağıdır.

1530

05-18/224-66

1540 WB, sinema işletmelerinin toplam gösterimlerinde diğer dağıtıcılara göre oldukça yüksek bir paya sahip olduğu için dağıtımını yaptığı her film için geniş gösterim süreleri alabilmekte, bu da Türk filmlerinin dağıtıcılığını almasını kolaylaştırmaktadır. Diğer bir deyişle, WB üst pazarda da dağıtım pazarındaki hakim durumundan kaynaklanan bir pazar gücüne sahip olmakta ve böylelikle Türk filmlerinin dağıtıcılığını üstlenmek konusunda elde ettiği avantajı diğer dağıtıcılara karşı kullanmaktadır. Nitekim ikinci savunmada da verilen bilgilere göre 2001-2003 yılların kümülatif verilerinde WB'nin yerli/bağımsız filmlerden kaynaklanan payı yaklaşık %31 iken en yakın rakibi UIP ve Özenfilm'in toplam yaklaşık %11'dir.

1550 Diğer taraftan ikinci savunmada da belirtildiği üzere Türkiye'de az sayıdaki sinema perdesinde, büyük dağıtıcılardan fırsat bulup film göstermek yeni bir dağıtıcı için oldukça zor hatta imkansız olabilir. Hem dağıtım yapılacak film bulmanın, hem de dağıtılan filmler için salon bulmanın zorluğu pazarda bu üst ve alt pazarlardan kaynaklanan bir kapama etkisi yaratmakta, bu da pazara girişleri zorlaştırmaktadır.

1560 WB'nin savunmalarında kurulduğu belirtilen "Kenda" isimli şirketin ticari faaliyetlerinin boyutlarının ne olacağı, ne kadar pazar payına sahip olacağı, diğer dağıtıcılara ve özellikle WB'ye rakip olup olamayacağı, WB'nin hakim durumunu zayıflatıp zayıflatmayacağı konusunda herhangi bir öngörü yapmak mümkün değildir. Bu nedenle Kenda'nın kuruluşunun WB'nin pazardaki konumunu zayıflatacağı iddiasını herhangi sağlam dayanağa bağlamak olanaklı değildir. Unutulmaması gereken bir husus New Films dağıtım şirketinin de pazara iddialı olarak giriş yaptığı, ancak izleyen dönemde başarılı olamadığıdır. Bu sebeple dağıtım şirketi kurarak pazara girmenin görece kolay olması, piyasada ticari faaliyetlerin başarılı sürdürüleceğinin göstergesi değildir. Zaten dağıtım pazarının aşırı yoğunlaşmış yapısı bu gerçeğin kanıtıdır.

H.5.1.3. "Hakim Durum" Tespitinde Değerlendirilen Fonksiyonel Kriterler

1570 4054 sayılı Kanun'un 3. maddesinde "hakim durum"; "Belirli bir piyasadaki bir veya birden fazla teşebbüsün, rakipleri ve müşterilerinden bağımsız hareket ederek fiyat, arz, üretim ve dağıtım miktarı gibi ekonomik parametreleri belirleyebilme gücü" olarak tanımlanmıştır. Dolayısıyla "hakim durum" tespitinde ilgili işletmenin alıcı ve rakiplerinin ifadelerinin, ayrıca hakim durumda olduğu düşünülen teşebbüsün gerçekleştirdiği bazı faaliyetlerin de incelenmesi gerekmektedir.

WB'nin ilgili pazarda sahip olduğu gücü gösteren önemli kanıtlardan biri bazı sinema salonlarının münhasır olarak WB ile çalışarak ticari faaliyetlerini devam ettirebilmeleri, buna karşın hemen hemen yok denecek kadar sinemanın diğer dağıtıcılara münhasır olarak çalışmayı tercih etmesidir. Ankete katılan sinemalardan, başta Beyoğlu/Emek ve Kadıköy/Süreyya sinemaları olmak üzere 4 tanesi sadece WB ile çalışmakta, buna karşın UIP ile münhasır çalışan bir sinema bulunmamaktadır. Özen Film ile münhasır çalışan Trabzon Saray Sineması da önce WB ile münhasır çalışmak istemiş, fakat WB'nin Trabzon'da

05-18/224-66

1580 faaliyet gösteren diğer sinema olan Royal Sineması'nı tercih etmesi sonucunda Özen Film ile çalışmak durumunda kalmıştır. Görüldüğü üzere WB tarafından dağıtımı yapılan filmlerin diğer dağıtıcılarına göre hem sayı hem de gelir açısından üstün olması, sinema işletmecilerini sürekli olarak film temin edebilmek amacıyla WB'ye yönlendirmektedir.

WB'nin pazardaki hakim durumunu gösteren başka bir kanıt da garanti parası miktarlarıdır. Gerçekten de WB benzer nitelikte filmler için diğer dağıtıcılara göre sinemalardan daha fazla garanti parası talep edebilmektedir. Örneğin UIP dağıtımını üstlendiği "Neredesin Firuze" filmi için sinemalardan 6000 ABD Doları garanti parası talep ederken, WB benzer seyirci potansiyeline sahip "Asmalı Konak" filmin için 8500 ABD Doları garanti parası talep edebilmektedir. Diğer bir deyişle WB, rakiplerinin belirledikleri garanti bedellerinden etkilenmeden, rakipleriyle benzer nitelikte ve benzer hasılat potansiyeline sahip filmler için daha yüksek garanti bedeli belirleyebilmekte, bu da söz konusu şirketin 4054 sayılı Kanun'un 3. maddesindeki "hakim durum" tanımında yer alan, "Belirli bir piyasadaki bir veya birden fazla teşebbüsün, rakipleri ve müşterilerinden bağımsız hareket ederek fiyat, arz, üretim ve dağıtım miktarı gibi ekonomik parametreleri belirleyebilme gücünü" haiz olduğunu göstermektedir.

1600 Diğer taraftan WB, önemli Türk filmlerinin dağıtım konusunda diğer dağıtıcılardan daha önde gelmektedir. WB'nin 2003 yılı içinde elde ettiği %56'lık pazar payının %22'si Türk filmlerinden kaynaklanmakta, UIP ve Özen Film için ise bu oran toplamda %18'de kalmaktadır. "Vizontele Tuuba" örneğinde, yapımcı BKM'nin yetkilileri filmin dağıtımını için WB'yi tercih etmelerinin nedenini "geniş ve etkili dağıtım ağı" olarak ifade etmişlerdir. Filmlerinin dağıtımında WB'yi tercih eden sadece Türk yapımcılar değildir. Umut Sanat da, Türkiye'deki gösterim haklarına sahip olduğu "Yüzüklerin Efendisi" üçlemesini aslen kendisi de dağıtım alanında faaliyet göstermesine rağmen WB'ye dağıttırıştır. Zaten geniş bir dağıtım ağına sahip olan WB bu ağın verdiği avantajla önemli filmlerin dağıtımını üstlenmekte, bu filmleri dağıttıkça dağıtım ağı genişlemekte ve pazar payı artmakta, bu durum ise kendini besleyen bir döngü içinde WB'nin ilgili pazarda giderek büyümesine yol açmaktadır.

1610 WB'nin dağıtım pazarında hakim duruma gelmesinde etkili olan diğer bir faktör de, diğer dağıtıcıların dağıtımını yaptıkları filmlerin nispeten başarısız olmasıdır. UIP'nin film kaynaklarının azalması ve getirdiği filmlerin izleyici sayısının düşük kalması nedeniyle pazar payının düşmesi, ayrıca yine Özenfilm'e film veren Fox'un da az sayıda film yapması yüzünden adı geçen firmaların pazar payları azalmış, WB, rakiplerinin bu zaafiyetlerinden yararlanarak pazar payını istikrarlı olarak arttırarak bugünkü güçlü durumuna gelmiştir.

1620 Savunmalarda WB'nin dağıtıcı payını "Vizontele Tuuba" filminde istediği gibi %52,5'a çıkaramamış olması anılan teşebbüsün rakiplerinden ve müşterilerinden bağımsız hareket edemediğinin dolayısıyla hakim durumda kabul edilmemesi gerektiğinin delili olarak sunulmuştur. Ancak anılan olayda WB'nin istediği artış oranını elde edememesinin nedenini, hakim durumda olmaması değil sinema işletmecilerinin büyük bir bölümünün bir araya gelip WB'nin talep ettiği bu artışa

karşı direnmeleri oluşturmaktadır. Bu nedenle söz konusu hadise normal pazar koşullarında gerçekleşmemiş olup WB'nin pazar gücünün olmadığı yönünde herhangi bir kanıt oluşturmamaktadır.

1630

H.5.1.4. "Hakim Durum" Tespitine İlişkin Genel Değerlendirme

Yukarıda yer verilen bilgi ve değerlendirmeler ışığında WB'nin ilgili pazar ve alt segmentlerinde sahip olduğu yüksek ve artan paylar, genel olarak faaliyette bulunduğu piyasaya ciddi giriş engellerinin bulunması, ürünlerinin alıcısı konumundaki sinema salonu işletmelerinin talep ettiği miktar ve süreklilikte filmi temin edebilmesi, yaygın ve geniş dağıtım ağına sahip olması ve finansal açıdan güçlü çokuluslu bir şirketin parçası olması sebebiyle sahip olduğu mali avantajlar gibi nedenlerle, Türkiye genelinde filmlerin sinemalarda gösterimine yönelik dağıtımını ilgili pazarında 4054 sayılı Kanun'un 3. maddesi anlamında "hakim durumda" olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

1640

H.5.2. WB'ye Yönelik İddiaların 4054 sayılı Kanun'un 6. Maddesinin (a) Bendi Çerçevesinde Değerlendirilmesi

Film dağıtımını pazarına 2001 yılında giren New Films şirketi yetkililerinin WB aleyhine öne sürdükleri iddialara göre WB sinema salonlarına baskı uygulayarak "Blade 2" filminin gösterimden erken kaldırılmasına sebep olmuş, o tarihte New Films şirketi tarafından işletilen İstanbul/Avcılar'da bulunan sinema salonlarına film vermeyi durdurmuş ve rakipleri konumundaki sinemalardan talep edilen garanti paralarının çok daha fazlasını kendilerinden istemiştir. Yine New Films yetkililerinin iddialarına göre WB tüm bu uygulamaları New Films'in dağıtım pazarındaki faaliyetine son vermek ve ilgili pazardaki rekabeti sınırlamak amacıyla yapmıştır.

1650

Bu çerçevede WB'nin yukarıda özetlenen tarzda gerçekleştirdiği iddia edilen rekabet ihlalleri, 4054 Sayılı Kanun'un 6. maddesinin birinci fıkrası ve özellikle de aynı maddenin; "*Ticari faaliyet alanına başka bir teşebbüsün girmesine doğrudan veya dolaylı olarak engel olunması ya da rakiplerin piyasadaki faaliyetlerinin zorlaştırılmasını amaçlayan eylemler*" şeklinde örneklendirilen kötüye kullanma halleri kapsamında değerlendirilmiştir.

1660

WB, ilk yazılı savunmasında New Films tarafından dile getirilen iddiaların tamamen yanlış olduğunu, New Films'e karşı faaliyetlerini zorlaştıracak herhangi bir eyleme girişilmediğini, hiçbir sinema salonu işletmesine baskı uygulanmadığını, adı geçen teşebbüsçe işletilen sinemalara film temininde -farklı ve yüksek garanti paraları şeklinde- zorluk çıkartılmadığını savunmaktadır.

WB'nin New Films'e karşı gerçekleştirdiği ihlal iddiaları temelde iki başlık altında toplanabilir: WB'nin, New Films tarafından işletilen İstanbul/Avcılar sinemalarından, genelde uyguladığı garanti bedellerinden 2-3 katı yüksek garanti bedelleri talep etmesi, dolayısıyla fiili olarak film vermeyi durdurması ve sinema salonu işletmelerinin tehdit ve benzeri yöntemler ile New Films'ten film almalarını engellemesi.

1670

Yapılan incelemelerde “Asmalı Konak” ve “Matrix Revolutions” filmleri için WB tarafından New Films/Avcılar sinemalarının da içinde bulunduğu Türkiye genelindeki çeşitli sinemalardan talep edilen garanti parası miktarları ve konuya ilişkin karşılıklı yazışmalar elde edilmiştir. İlgili belgelerin incelenmesinden WB'nin anılan her iki film için de bütün sinemalardan aynı miktarlarda garanti parası talep ettiği anlaşılmıştır. Benzer şekilde “Spider Man” filmi için istenen garanti paralarına ilişkin belgelerin incelenmesinden WB'nin, New Films'ten farklı ve yüksek garanti parası talep etmediği anlaşılmıştır.

1680

İkinci olarak, WB'nin New Films'in faaliyetlerini zorlaştırmak amacıyla sistemli bir biçimde potansiyel sinema salonlarını kendi filmlerini göstermeye teşvik ettiği ve New Films firmasının dağıtımını yaptığı filmler için gösterim olanağı bulmasını engellediği veya sezonun diğer zamanlarına göre daha fazla sayıda filmin dağıtımını yaparak fiilen bu durumu yaratıp yaratmadığı da incelenmiştir.

Bu çerçevede, Altunizade/Capitol sinemalarında yerinde incelemede bulunulmuş ancak New Films tarafından öne sürülen bu yöndeki iddiaları destekler nitelikte herhangi bir delil bulunmamıştır. Ayrıca, sinema yetkilileri New Films tarafından Ağustos 2002 tarihinde dağıtımı yapılan “Blade 2” filminin gösterimden erken kaldırılması konusunda WB'den herhangi bir baskı görmediklerini ifade etmişlerdir. Diğer taraftan, 2001-2003 yılları arasında Türkiye'de dağıtımı yapılan filmlerin gösterime giriş tarihlerinin incelenmesinden, WB'nin New Films tarafından dağıtımı yapılan filmlerin vizyona giriş tarihlerinde veya yakınında fazla sayıda filmin dağıtımını gerçekleştirmediği anlaşılmıştır.

1690

Bu bölümde yer verilen bilgi, belge ve değerlendirmelerin ışığında WB'nin rakibi konumundaki New Films'in faaliyetlerini zorlaştırmak amacıyla hareket ettiğine yönelik iddiaların gerçeği yansıtmadığı, dolayısıyla WB'nin 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesinin (a) bendinde örneklendirilen kötüye kullanma halinin gerçekleştirmediği kanaatine varılmıştır.

1700

H.5.3. Dağıtım Firmaları ile Sinema Salonu İşletmeleri Arasındaki Ticari İlişkinin Niteliğinin Değerlendirilmesi

WB, UIP ve Özen Film hakkında yürütülen soruşturmaya ilişkin en başta gelen rekabet ihlali iddiası adı geçen her üç teşebbüsün de değişen ölçü ve şekillerde olmak üzere dağıtımını gerçekleştirdikleri filmlerde, sinema salonlarınca uygulanan bilet fiyatlarına ve indirim/promosyonlara müdahale etmeleri, ayrıca filmlerin gösterim süreleri, sinemaların hangi salonlarının kullanılacağı gibi sair şartları değişen ölçülerde olmak üzere sinema salonu işletmelerine dikte etmeleri çerçevesindedir. Dağıtım firmaları ile sinema işletmeleri “hasılat paylaşımı modeli” temelinde çalışmakta bu sebeple ticari anlamda risk her iki taraf arasında paylaşılmaktadır. “Hasılat paylaşımı modelinde” sinema filminin gösterimde başarısız olması halinde anlaşmanın her iki tarafı da zarar edebilmektedir.

1710

Ancak taraf teşebbüs vekillerinin ilk yazılı savunmalarında iddia ettikleri gibi sinema salonlarının dağıtım firmalarının bir “acentesi” olduğu kabul edilirse, başta sinema bilet ücretleri olmak üzere filmlerin gösterimine ilişkin tüm koşulların

05-18/224-66

1720 dağıtım firmalarınca belirlenmesi 4054 sayılı Kanun kapsamında bir rekabet ihlali olarak kabul edilemeyecektir. Çünkü böyle bir durumda sinema salonu işletmeleri 4054 sayılı Kanun'un 3. maddesinde tanımlanan şekilde bir "teşebbüs" olarak nitelendirilmeyecektir. Bu sebeple sinema salonu işletmelerinin dağıtım firmalarının bir acentesi oldukları savının değerlendirilmesi gerekmektedir.

1730 Bu yöndeki savunmalara göre, sinema salonu işletmecisi bir acente niteliğinde olup, sinema filmi gösterme faaliyetlerini yürütürken hiç bir ticari risk üstlenmemektedir; zira bir sinema işletmecisi mal ve hizmetlerin teminindeki bedellere ve diğer giderlere katlanmamakta, reklam ve promosyon giderlerine katılmamakta, dağıtım ağı kurmamakta, dağıtım ağının personel giderlerine katılmamakta, üçüncü kişilere satılan mal ve hizmetlerin sorumluluğunu yüklenmemekte, satılan mal ve hizmet bedellerinin ödenmemesi durumunda aldığı peşinat haricinde bir sorumluluk yüklenmemekte ve sözleşme konusu malların stok bulundurma maliyetleri ve risklerine katlanmamaktadır. Sinemalar film dağıtıcılarının bir acentesi durumunda olduğuna göre, bilet satış fiyatlarını dağıtıcıların belirlemesinin bir rekabet ihlali meydana getirmemektedir.

1740 Aynı savunmalarda ayrıca, acentelik sözleşmeleri ile ilgili olarak, Avrupa Komisyonu tarafından çıkarılan 2790/1799 sayılı Dikey kısıtlamalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği'nde herhangi bir hüküm bulunmadığı, fakat yine Komisyon tarafından çıkarılan Dikey Kısıtlamalara İlişkin Rehber (Rehber) içerisinde acentelik sözleşmeleri ile ilgili açıklamalar olduğu belirtilmekte ve Rekabet Kurulu'nun aynı nitelikteki uygulamayı benimsemek durumunda olduğu ifade edilmektedir.

1750 Anılan Rehber'in 14., 15. ve 16. paragraflarında "acentelik" ilişkisinin var olup olmadığının tayini bakımından ele alınan ekonomik risk faktörünün iki türü bulunduğu açıklanmıştır. Bunlardan birincisi, acente tarafından yapılan sözleşmelerle doğrudan ilgili olan risklerdir. (Örneğin acente satılmayan ürünleri-kendi kusuru nedeniyle sorumlu olmadıkça, herhangi bir mali yükümlülük taşımaksızın iade edebilmelidir.) İkinci gruba girenler ise, acentenin kendisine sözleşme ile yüklenen faaliyeti gerçekleştirebilmek için yapmak zorunda kalacağı ve bu faaliyetin terk edilmesi halinde başka sahalarda kullanılması imkanı bulunmayan sektör-spesifik (ve batık) yatırımlarla ilgili olan risklerdir. Ayrıca Rehber'in 16. paragrafında risk faktörünün her somut olayda ayrı ayrı değerlendirilmesi gerektiği ve bu değerlendirmenin hukuki olmak yerine iktisadi perspektiften yapılmasının doğru olacağı belirtilmektedir.

1760 Türk Ticaret Kanunu'nun 116. maddesinde acente "Ticari mümessil, ticari vekil, satış memuru veya müstahdem gibi tabi sıfatı olmaksızın bir mukaveleye dayanarak muayyen bir yer veya bölge içinde daimi bir surette ticari bir işletmeyi ilgilendiren akitlere aracılık etmeyi veya bunları o işletme adına yapmayı meslek edinen kimse" olarak tanımlanmaktadır. Rekabet Kurulu'nun 2002/2 sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği'nin açıklanmasına Dair Kılavuz'da ("Kılavuz") Acentelik sözleşmelerine değinilmekte ve bu sözleşmelerin Rekabet Hukuku açısından değerlendirilmesi yapılmaktadır.

05-18/224-66

1770 Söz konusu Kılavuz'da, teşebbüsler arasındaki ilişkinin Kanun'un 4. maddesi kapsamında olup olmadığını belirleyen faktörün, acentenin müvekkil tarafından atandığı faaliyetlerle ilgili olarak ticari veya mali bir risk alıp almadığı olduğu, acentenin bir mali veya ticari risk taşımaması durumunda faaliyetlerinin müvekkil teşebbüsün faaliyetlerinin bir parçası olarak değerlendirileceği, aksi halde, yani acentenin risk üstlenmesi durumunda, kendi yapmış olduğu yatırımların geri dönüşünü sağlayabilmesi için pazarlama stratejisini özgürce belirleyebilmesi gerektiği ve bu durumda, söz konusu sözleşmenin Kanun'un 4. maddesi kapsamına girebileceği ifade edilmektedir.

4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinin uygulanıp uygulanmayacağına belirleyici faktör olan risk konusunda ise Kılavuz'da, her bir olayın kendi özellikleri göz önünde bulundurularak değerlendirileceği belirtilmekte olup, ayrıca bir acente ve müvekkil arasındaki ilişkide acentenin risk üstlendiği ve bu nedenle anlaşmanın Kanun'un 4. maddesine girdiği durumlara örnekler verilmektedir. Verilen örnekler arasında,

1780 *"Acentenin, söz konusu pazarda faaliyet gösterebilmek bakımından gerekli olabilecek ve sadece bu pazarda kullanılacak yatırımlar yapmak zorunda bırakılması"*

durumu yer almaktadır.

Sinema işletmeleri koltuk, film makinesi, ses sistemleri gibi kalemlere önemli yatırımlar yapmaktadır. Bu yatırımların sinema işletmesi tarafından başka bir alanda değerlendirilmesi veya sinemanın iş yapmaması durumunda makul bir fiyatla elden çıkarılması mümkün değildir. Nitekim sinema salonu işletmelerine yollanan ankete gelen cevapların hemen hepsinde sinemalar gösterime soktukları filmlerden zararlar edebildiklerini, faaliyetleriyle ilgili risk üstlendiklerini dile getirmektedir.

1790 Örnek olarak AFM tarafından sinema işletmelerinin riskleri iki gider başlığı altında toplanmaktadır. Bunların ilki yatırımın geri ödenmesi ile ilgili olan risklerdir. AFM tarafından verilen bilgilere göre bu teşebbüs tarafından yapılan yatırımlar koltuk başına 1000 ABD Doları seviyesine ulaşmakta, örneğin 2000 koltuklu ve 2.000.000 ABD Dolarına malolan bir sinemanın 2 senede yatırımını çıkarabilmesi için yıllık ortalama 1.600.000 seyirci toplaması gerekmektedir. AFM, Bursa Carrefour ve Ümraniye Carrefour'un benzer şekilde finanse edildiğini ve bu sinemalara yılda 250-300 bin kişinin geldiğini bildirmektedir. Diğer riskler ise kira, genel giderler ve personel giderlerinden oluşmakta olup bunlar sinemaya gelen seyirci sayısına bağlı olmayan sabit giderlerdir.

1800 Diğer taraftan WB ve UIP tarafından sunulan ilk yazılı savunmalarda, sinema sektöründeki riskin fazlalığından ve bu riskin paylaşılması için gelir paylaşımı sisteminin uygulandığından bahsedilmektedir. Özellikle UIP'nin savunmasında sinema salonlarının da dağıtıcılar gibi riskler üstlendiği kabul edilmekte fakat sinemaların aldıkları riskin farklı olduğu, zira bunların kötü giden filmleri başka filmler ile ikame edebildikleri buna karşın dağıtıcıların kötü giden filmlerden zarar ettikleri belirtilmektedir. UIP tarafından öne sürülen bu son görüşe katılmak

05-18/224-66

1810 mümkün değildir; zira sinema salonları dağıtıcıların politikaları nedeniyle kötü giden filmleri gösterimden çıkarmakta güçlükler yaşamakta, genelde de anlaşılan süreden daha önce bir filmi gösterimden çekememektedirler. Sonuç olarak, sinema işletmecileri dağıtıcılarla yaptıkları anlaşmalarla asgari gösterim süresi boyunca, masrafları çıkartacak hasılat yapamasa bile filmi gösterimden çıkarmama yükümlülüğünü üstlenmekte, bu nedenle sık sık zarar edebilmektedir. Bu bağlamda sinema işletmecilerinin de dağıtıcılar gibi film gösterimine ilişkin riskler aldığı hususunda hiç bir tereddüt bulunmamaktadır.

Yukarıda yer verilen değerlendirme ve gerekçelerin ışığında, sinema salonlarının dağıtım firmaları adına komisyon karşılığında çalışan bir “acente” oldukları, bu sebeple 4054 sayılı Kanun anlamında “teşebbüs” olarak kabul edilemeyecekleri savı muteber kabul edilmemiştir.

1820 WB, UIP ve Özen Film ile bu üç teşebbüsün dağıtımını yaptıkları filmlerde alıcıları konumunda bulunan sinema salonu işletmeleri arasında “dikey” bir ilişki bulunmakta, bu şirketler sinema salonları ile ticari faaliyetlerini aralarında bulunan “dikey anlaşmalar” yoluyla devam ettirmektedir.

1830 Dağıtıcılar ve sinema salonları arasında bulunan “dikey anlaşmalar” bir fikri mülkiyet lisansı ilişkisini de içermektedir. Sinema işletmesi, kopyası dağıtıcı tarafından tahsis edilen bir filmi belirli bir süre ile sinemasında göstermekte, hasılatın belirli bir bölümünü (Türkiye uygulamasında % 50’si) almakta, sonra kopyalar ya imha edilmekte ya da dağıtıcı firmaya geri verilmektedir. Dağıtıcılar ise dağıtımını gerçekleştirdikleri kopyaların bedeli olarak, oluşan toplam hasılatın belirli bir bölümünü yapımcılar ile aralarında bulunan anlaşmalar çerçevesinde geri ödemektedir. Bu süreçte sinema filmlerine ilişkin fikri mülkiyet hakları zincirin en üst basamağında bulunan yapımcıların elinde kalmaktadır.

1840 Ancak yapımcı-dağıtıcı-sinema ilişkisinde anlaşma konusu filmlerin fikri mülkiyet hakları içermeleri, bu sebeple ürünün sahipliğinin el değiştirmemesi, dolayısıyla yeniden satışa söz konusu bir mal veya hizmetin ortaya çıkmaması, dağıtım firmaları ile sinema salonları arasında “dikey anlaşmalar” bulunduğu ve söz konusu anlaşmalar vasıtasıyla rekabetin ihlal edilebileceği gerçeğini değiştirmez. Film endüstrisinin vatani, ABD’de 1948 yılında Yüksek Mahkeme tarafından alınan ve sektörü hala düzenleyen çok önemli bir karar olan “United States v. Paramount Pictures” kararında inceleme açısından örnek mahiyetinde hükümler bulunmaktadır. Söz konusu kararda Yüksek Mahkeme, dağıtıcı ve salonlar arasında bir fikri mülkiyet lisansı ilişkisinin olmasının, dağıtıcılara sinema salonları arasındaki rekabeti kısıtlama hakkı vermeyeceğine ve bu nedenle dağıtıcılar tarafından sinema salonlarının bilet fiyatlarına müdahale edilmesinin Sherman Kanunu’nu ihlal ettiğine hükmetmiştir. Anılan Karar’da, aynı dağıtıcının farklı sinemalarla yaptığı sözleşmelerle minimum fiyat belirlemesinin, sinemaların birbirleriyle rekabet etmelerini engellediği ve bir kopya hakkının, hakkı verenler tarafından, devralanlar arasında rekabeti bozarak kazanç elde etme amaçlı kullanılamayacağı tespit edilmektedir.

1850 ABD Yüksek Mahkemesi'nin anılan kararı WB, UIP ve Özen Film hakkında yürütülen soruşturma açısından, ihlal iddialarının benzerliği sebebiyle, özellikle önemlidir. Soruşturma konusu ihlal iddialarının en kapsamlı olanı WB'nin değişen ölçü ve şekillerde sinema salonlarınca uygulanan bilet fiyatlarına ve promosyon/indirim kampanyalarına müdahale ettiği şeklindedir. WB'nin sinema salonları ile arasında bulunan "dikey anlaşmalar" vasıtasıyla bilet ücretlerini belirlemesi, filmlerin gösterimi pazarındaki (sinema salonları arasındaki) rekabeti pratikte ortadan kaldıracaktır. Bu sebeple anlaşma konusu malların özünde fikri mülkiyet hakları içermesi rekabetin sınırlanması veya ortadan kaldırılmasının gerekçesi olarak görülemez.

1860 **H.5.4. WB, UIP ve Özen Film'in Sinema Salonlarınca Uygulanan Bilet Fiyatlarını Belirledikleri ve/veya Sinemaların Gerçekleştirdiği İndirim/Promosyon Kampanyalarına Müdahale Ettikleri Şeklindeki İddialar ile Delil ve Savunmaların Değerlendirilmesi**

WB, UIP ve Özen Film hakkında yürütülen soruşturmaya dayanak teşkil eden en kapsamlı rekabet ihlali iddiaları adı geçen üç teşebbüsün değişen ölçü ve şekillerde olmak üzere, sinema salonlarınca uygulanan film bilet ücretlerini belirledikleri ve sinema salonlarınca gerçekleştirilen indirim/promosyon çalışmalarına müdahale ettikleri yönündedir. Şikayetçi Ankara Altındağ Belediye Başkanlığı'nın başvuru dilekçesinde de Warner Bros'un dağıtımını yaptığı filmlerde sinema salonlarının uygulayacakları bilet fiyatlarını belirlediği ve müdahale ettiği ifade edilmektedir.

1870 **H.5.4.1. WB ile İlgili Değerlendirme**

Yukarıda WB tarafından Türkiye genelinde film dağıtımını yaptığı bir çok sinema salonuna gönderilen, bilet fiyatları ve indirim/promosyon uygulamalarına ilişkin koşulların belirlendiği örnek yazışmalar bulunmaktadır. Bu yazışmalar WB tarafından, promosyon/indirim kampanyaları gerçekleştiren ve önceden belirlenen bilet fiyatlarını düşüren belirli sinema salonlarına uyarı, sinema salonlarından gelen bilet fiyatı onay istekleri, aynı şehir veya bölgede faaliyet gösteren sinemaların bilet fiyatlarını eşitleme, sinema salonlarından gelen rakip sinemaların bilet fiyatlarının yükseltilmesi talepleri şeklinde gruplanmaktadır.

1880 Yukarıda özetlenen şekliyle belirli bazı sinema salonlarına spesifik bir şart getiren yazışmalar dışında, bir de özellikle hasılat beklentisi yüksek olan "Asmalı Konak", "Vizontele Tuuba", "Yüzüklerin Efendisi-1", "Yüzüklerin Efendisi-2", "Matrix Reloaded" ve "Matrix Revolutions" gibi filmlerin dağıtımını öncesinde tüm sinema salonlarına gönderilen ve uygulanacak bilet fiyatları gibi konularda kesin şartlar getiren genel talimatnameler bulunmaktadır. Ayrıca sektörde faaliyet gösteren sinema salonu işletmecilerinin verdiği bilgiler WB'nin bilet fiyatları, indirim uygulamaları ve filmin nihai tüketiciye dönük diğer parasal gösterim esaslarını belirlediği şeklindedir. Son olarak bizzat WB Satış Direktörü Yalçın KÜÇÜKÖZCAN bilet fiyatlarının aynı bölgede bulunan ve birbirine yakın kalitede bulunan sinema salonları arasında farklılaşmasına izin veremeyeceklerini, bu konuda geçmişte müdahale ettiklerini ifade etmiştir.

1890

05-18/224-66

Elde edilen deliller sinema filmi bilet ücretlerinin bazı durumlarda WB tarafından belirlenmesi veya onaylanması, bu bedellerin ülke genelindeki sinemalarda kontrol edilmesi, birbirinin rakibi olması beklenen sinema salonları arasında eşitlenmesi, indirim/promosyon uygulamalarına müdahale edilmesi ve yasaklanması veya bu konularda onay verilmesi gibi eylemlerin anılan dağıtıcı şirket tarafından, Rekabet Kurulu'nun aldığı soruşturma açılması kararından önceki dönemde yaygın ve sürekli biçimde uygulandığını göstermektedir.

1900 WB'nin ilk yazılı savunmasında da sinemalarca uygulanan bilet fiyatlarına müdahale edildiği kabul edilmekte, bu durumun ise haklı ve mantıklı ticari gerekçelerden kaynaklandığı belirtilmektedir.

Bu sebeple Warner Bros'un gerçekleştirdiği iddia edilen rekabet ihlalleri 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinin, "*Belirli bir mal veya hizmet piyasasından doğrudan veya dolaylı olarak rekabeti engelleme, bozma ya da kısıtlama amacını taşıyan veya bu etkiyi doğuran yahut doğurabilecek nitelikte olan teşebbüsler arası anlaşmalar, uyumlu eylemler ve teşebbüs birliklerinin bu tür karar ve eylemleri hukuka aykırı ve yasaktır*" şeklindeki birinci fıkrası ve özellikle de anılan maddenin "*Mal veya hizmetlerin alım yada satım fiyatının, fiyatı oluşturan maliyet, kar gibi unsurlar ile her türlü alım yahut satım şartlarının tespit edilmesi*" şeklindeki (a) bendinde yer alan düzenlemeler çerçevesinde değerlendirilmiştir.

1910 WB aynı zamanda "Türkiye genelinde filmlerin sinemalarda gösterimine yönelik dağıtımı" ilgili pazarında hakim durumdadır. WB'nin sinema salonlarınca uygulanan bilet fiyatlarını belirlemesi ile bu işletmelerce gerçekleştirilen indirim/promosyonlara müdahale etmesi sonucunda bir başka hizmet piyasası olan, "filmlerin sinemalarda gösterimi" pazarındaki rekabet sınırlanmaktadır. Bu sebeple WB ile ilgili iddialar 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesinin, "*Belirli bir piyasadaki hakimiyetin yaratmış olduğu finansal, teknolojik ve ticari avantajlardan yararlanarak başka bir mal veya hizmet piyasasındaki rekabet koşullarını bozmayı amaçlayan eylemler*" şeklindeki (d) bendi kapsamında kabul edilmiştir.

1920 WB'nin sinema salonları ile arasında bulunan dikey anlaşmalar vasıtasıyla film bilet ücretlerini belirlediği ve/veya müdahale ettiği açıkça tespit edilmiştir. Ancak bu davranışların altında yatan ekonomik mantık ve gerekçenin incelenmesi, 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinde yer alan "*rekabeti, bozma ya da kısıtlama amacını taşıyan*" ifadesinin soruşturma konusu olayda var olup olmadığının tespiti açısından önemlidir.

1930 WB'nin yazılı savunmasında temel olarak hasılat paylaşımı sistemi gereği adı geçen şirketin bilet fiyatlarını takip etmesinin haklı gerekçelere dayandığı ifade edilmektedir. WB vekilleri, gelir paylaşımı sisteminin, film dağıtımı pazarında olduğu gibi riskin paylaşılması gereken durumlarda yaygın olarak kullanılan bir sistem olduğunu, dağıtıcıların gelirlerinin bilet fiyatlarına bağlı olmasının haklı olarak bilet fiyatlarına "etki" edilmesine neden olduğunu vurgulamaktadır. Ayrıca, bir sinema işletmesinin, bilet fiyatlarını düşürmek suretiyle izleyici sayısını artırarak bilet dışındaki gelirlerini, örneğin büfe gelirlerini arttırabileceği ancak bu artan gelirlerden dağıtıcının herhangi bir yarar görmeyeceğinin belirtildiği

05-18/224-66

savunmada, film dağıtıcılarının salonların uyguladıkları fiyatlar konusunda fikirlerini bildirme ve fiyatlara etki etmelerinin, promosyon faaliyetlerine karışmalarının sektörün kendine özgü yapısı nedeniyle gerekli olan uygulamalar olduğu aktarılmaktadır.

1940 Geçmiş dönemde WB tarafından bilet ücretlerine yapılan müdahaleler sonucunda "filmlerin sinemalarda gösterimi" pazarındaki rekabetin sınırlandığı, dolayısıyla etkilendiği açıktır. WB, aynı bölgeler içinde yer alan sinemaların bilet fiyatlarının birbirleriyle eşit olmasını istemekte bu yönde sinema işletmelerine telkinlerde bulunmaktadır. WB'nin bu müdahalelerle amaçladığı sinema salonları arasındaki fiyat rekabetini önleyerek gelirini yükseltmektir. Zira bir sinemanın bilet fiyatlarını düşürerek seyirci çekmesi izleyicilerin bu sinemayı tercih etmesine yol açacak, izleyicilerin daha yüksek fiyattan bilet satan sinemalardan ucuz sinemalara kayması hasılat paylaşımı çerçevesinde dağıtıcı açısından daha düşük gelir anlamına gelecektir.

1950 Soruşturma sürecinde değerlendirilen bilgi, belge, taraf ifadeleri ve savunmaların sonucunda WB'nin 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinin birinci fıkrası ve özellikle de aynı maddenin "*Mal veya hizmetlerin alım yada satım fiyatının, fiyatı oluşturan maliyet, kar gibi unsurlar ile her türlü alım yahut satım şartlarının tespit edilmesi*" şeklindeki (a) bendinde yasaklanan faaliyetleri gerçekleştirdiği ve aynı zamanda ilgili pazardaki hakim durumunu 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesinin birinci fıkrası ve özellikle de aynı maddenin "*Belirli bir piyasadaki hakimiyetin yaratmış olduğu finansal, teknolojik ve ticari avantajlardan yararlanarak başka bir mal veya hizmet piyasasındaki rekabet koşullarını bozmayı amaçlayan eylemler*" şeklindeki (d) bendinde örneklendirilen şekilde kötüye kullandığı tespit edilmiştir.

H.5.4.2. UIP ve Özen Film ile İlgili İddiaların Değerlendirilmesi

1960 UIP ve Özen Film dağıtımını yaptıkları filmlerde müşterileri konumunda olan sinema salonu işletmeleri ile aralarında bulunan "dikey anlaşmalar" vasıtasıyla çalışmaktadır. Bu sebeple UIP ve Özen Film'in sinema salonlarınca uygulanan bilet fiyatlarını belirledikleri ve sinemalarca gerçekleştirilen indirim/promosyon kampanyalarına müdahale ettikleri yönündeki iddiaların değerlendirilmesi 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi ve özellikle de anılan maddenin (a) bendi çerçevesinde yapılmıştır.

1970 Gerek önaraştırma gerekse de soruşturma süreçlerinde görüşme yapılan ve kendilerine soru formu gönderilen sinema salonu işletmelerinden bazıları UIP ve Özen Film tarafından bilet fiyatlarına müdahale edildiğini, daha doğru bir ifadeyle başta WB olmak üzere tüm dağıtım firmalarının bilet ücretlerini belirlediklerini ve indirim/promosyon yapmalarını engellediklerini iddia etmişlerdir. Ancak yapılan yerinde incelemelerde veya sinema salonlarının cevabi yazılarının eklerinde, UIP veya Özen Film'in bu şekilde hareket ettiklerini gösteren her hangi bir belgeye rastlanmamıştır.

UIP ve Özen Film'in inceleme konusu ihlal iddialarına yönelik yaptıkları savunma ve getirdikleri açıklamaların değerlendirilmesi neticesinde, UIP ve Özen Film'in

05-18/224-66

4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinin (a) bendinde yasaklanan faaliyetleri gerçekleştirmediklerine karar verilmiştir.

1980 H.5.5. WB, UIP ve Özen Film'in Sinema Salonlarınca Gerçekleştirilen İndirim/Promosyon Çalışmalarına Müdahale Ettikleri Yönündeki İddiaların Değerlendirilmesi

WB, UIP ve Özen Film ile ilgili rekabet ihlali iddialarından bir diğeri de adı geçen üç teşebbüsün sinemalarca gerçekleştirilen indirim/promosyon çalışmalarına müdahale ettikleridir. Gerçekten de dağıtım firmalarının filmlere ilişkin indirim/promosyon kampanyalarından önceden haberdar olmak istedikleri ve bazı durumlarda sinemaların bu yöndeki çalışmalarına onay vermedikleri doğrudur. Ancak bu konu, hasılat paylaşımı modeli gereğince, bilet ücretlerinin dağıtıcılar tarafından belirlenmesi uygulamasından farklı bir rekabet hukuku değerlendirmesi gerektirmektedir.

1990 Hasılat paylaşımı modelinde örneğin ortalama 8 YTL'ye satılan bir bilet ilgili filmin dağıtıcısı ve sinema arasında yarı yarıya paylaşmaktadır. Bu durumda örneğin bir sinema salonu işletmecisinin planladığı şekilde abone sistemine giren tüketici yıllık sabit bir ücret karşılığında 6 YTL'ye bilet alabilecek, bu durumda dağıtıcı payı 3 YTL'sinde kalacak ve başlangıçta toplanan sabit ödemeden dağıtıcı firmalara pay verilmeyecektir. Dolayısıyla kampanyanın maddi yükümlülüğünü dağıtıcı firmalar da üstlenirken potansiyel getiri sinemada kalacaktır. Bu nedenle dağıtım firmalarının bu şekilde bir anlaşmayı kabul etmemelerinin haklı gerekçeleri vardır.

2000 WB, UIP ve Özen Film'in geçmiş dönemde bazı sinema işletmelerince yapılan indirim/promosyon çalışmalarını onaylamamaları ise yukarıda açıklanan sebeplerle rekabetin ihlal edilmesi amaçlı veya bu yönde etki doğuran bir eylem olarak kabul edilmemiştir.

H.5.6. WB, UIP ve Özen Film'in Aralarındaki Hasılat Paylaşım Oranlarına Yönelik Rekabeti Sınırlar Mahiyette Uyumlu Eylemde Buldukları İddiasının Değerlendirilmesi

2010 Türkiye genelinde filmlerinin sinemalarda gösterimine yönelik dağıtımı ilgili pazarında faaliyet gösteren WB, UIP, Özen Film ve diğer küçük dağıtıcı firmalar, sinema salonları ile dağıtım konusu filmin hasılatının aralarında paylaşımı esasına göre çalışmaktadır. Dağıtıcıların sinemalara uyguladıkları bir bedel olan hasılat paylaşım oranları, Türkiye'de soruşturma tarafları da dahil tüm dağıtıcılar tarafından %50 olarak uygulanmaktadır.

Haklarında soruşturma yürütülen taraflardan WB ve UIP'nin ilk yazılı savunmalarında hasılat paylaşımı modelinin işleyişi, dağıtım firmalarının aralarında var olan bilgi değişiminin niteliği ve uyumlu eylem iddiasına ilişkin savunmalar yer almaktadır. Özetlemek gerekirse WB'nin yazısında dağıtım firmalarının sinema salonlarından aynı oranda hasılat payı talep ettikleri tepitinin doğru olduğu, ancak bunun dağıtım şirketlerinin ürünleri için aynı ücreti

05-18/224-66

uyguladıkları anlamına gelmediği, WB, UIP ve Özen Film'in üç ayrı alanda birbirleriyle çetin bir şekilde rekabet ettikleri ifade edilmektedir.

2020 WB vekillerine göre rekabetin yoğun biçimde yaşandığı bu alanlar; Türkiye'deki bağımsız yapımcıların dağıtım haklarının alınması, gösterim tarih ve sürelerinin belirlenmesi ile tanıtım ve promosyondur. Gösterim süreleri konusundaki rekabet ise geçmiş filmlerin elde ettiği başarıdan ve sinema salonu işletmelerinin dağıtım konusu filmlerin kendi sinemalarındaki muhtemel başarısına ilişkin görüşlerinden yoğun biçimde etkilenmektedir.

2030 UIP'nin uyumlu eylem iddiasına ilişkin savunmasında ise adı geçen şirketin Türkiye'de ilk faaliyete başladığı tarihte "kademeli pirsantaj" sisteminin mevcut olduğu, buna göre filmin gösterime girdiği ilk hafta dağıtıcının gösterim haftaları ilerledikçe ise salonun payının arttığı, UIP'nin ise bu sistemi pazar şartları gereği uygulamadan kaldırdığı ve şimdiki sabit yarı yarıya paylaşım sistemine geçtiği, bununla birlikte bu kararı alırken UIP'nin tamamen kendi başına hareket ettiği, başka film dağıtıcıları ile ortak hareket etmediği ifade edilmektedir. Sinema salonları da gösterimin ilk haftasındaki yüksek dağıtıcı paylarından kurtuldukları için yeni uygulamayı kolayca benimsemişler, UIP'nin film öncelerinde gösterilen reklam gelirlerinden pay alma karşılığında pirsantajı düşürme önerisini ise kabul etmemişlerdir.

2040 "Vizontele Tuuba" filmi gösterime girmeden önce WB tarafından Türkiye genelindeki sinema salonlarına gönderilen yazılar pirsantaj konusunun değerlendirilmesi bakımından önemlidir. Söz konusu olayda WB, "Vizontele Tuuba" filmi yapımcısı BKM'nin büyük çaplı tanıtım ve reklam yapmasını gerekçe göstererek ve adı geçen yapımcının desteklenebilmesi amacıyla anılan filmde dağıtımçı/yapımcı hasılat payının %52,5 olarak belirlemiştir. Konuya ilişkin görüşülen yapımcı, dağıtıcı firma WB ve sinema salonu işletmelerinin yetkilileri WB'nin teklifinin başta AFM, Odeon Cineplex, Tüze Grup gibi zincir sinemaların karşı çıkmasıyla uygulamaya konulmadığını, "Vizontele Tuuba" filminde de hasılat paylaşım oranlarının %50-%50 şeklinde gerçekleştiğini ifade etmişlerdir.

2050 Soruşturma konusu uyumlu eylem iddiasının değerlendirilmesi açısından bu örnek özellikle önemlidir. İlk olarak "Vizontele Tuuba" filmi hasılat paylaşım oranlarının değiştirilmeye çalışıldığı yakın dönemdeki tek örnektir. Ayrıca bu film özelinde sinema salonu işletmelerinin ortaklaşa hareket ederek paylaşım oranlarını %50-%50 şekliyle korumaya çalışmaları konunun ikinci boyutunu oluşturmaktadır.

2060 Hasılat paylaşım oranlarının film ve sinema salonu bazında ve filmin gösterimde bulunduğu süreye bağlı olarak değişmesi Avrupa ülkelerinin çoğunluğunda standart bir uygulamadır. Bu ülkelerde "kademeli pirsantaj sistemi" olarak tanımlanan, paylaşım oranlarının dağıtıcı lehine başlayarak ilerleyen haftalarda sinemalar lehine değişmesi geçerlidir. Ancak "Vizontele Tuuba" filmi örneğinde görüldüğü gibi paylaşım oranlarında yaşanabilecek sınırlı bir değişim dahi sinema salonlarından büyük tepki görmüş, AFM, Odeon, Tüze Grup gibi bir çok zincir sinema işletmesi "Vizontele Tuuba" kadar popüler ve hasılat beklentisi yüksek bir filmi programlarına almamayı düşünebilmişlerdir. Bu örnek vakanın

05-18/224-66

incelenmesinden sinema salonu işletmelerinin hasılat paylaşım oranlarının aynen muhafaza edilmesi konusunda istekli ve dirençli oldukları anlaşılmaktadır. Bu durumun ise temelde standartlaşmış %50-%50 oranlarının sinemalara yatırımlarının geri dönüşü ve geleceğe yönelik benzer planlamalarında veri oluşturması ve payların değişiminin dağıtım firmalarının lehine olabileceği endişesinden kaynaklandığı kanaatine varılmıştır.

2070 WB, UIP ve Özen Film yetkilileri ile yapılan görüşmelerde, hasılat paylaşım oranlarının neden değişmediği konusunda adı geçen teşebbüslerin ilk yazılı savunmalarında yer almayan açıklama ve bilgiler edinilmiştir. Buna göre halihazırda Türkiye’de faaliyet gösteren sinema salonu sayı ve kapasitesi, seyirci adedi ve filmlerin ortalama gösterimde kalma süreleri Avrupa ülkelerine göre daha azdır. Bir başka deyişle sinema filmlerinin gösterimi pazarı sığdır. Bu durumda örneğin gösteriminin 3. haftasında bulunan bir filmde sinemacı payının %50’den %52’ye çıkartılması ve bu şekilde sinema ile 4. hafta için pazarlık yapılması anlamlı olmamaktadır. Çünkü yapılan hasılat paylaşım oranı artışı sinemacı lehine çok sınırlı miktarda maddi getiri sağlayacak, sinemacıların tercihi ise filmi gösterimden çekip yeni bir film ile devam etmek olacaktır. Bu sebeple dağıtıcılar henüz film ile ilgili seyirci tepkisi oluşmadan mümkün olan en uzun gösterim sürelerini elde etmeye çalışmaktadır.

2080 Yukarıda yer verilen açıklama sinema salonlarının gösterim süreleri konusundaki genel tavrı ile desteklenmektedir. Örneğin AFM sinemaları ile UIP’nin görevlileri arasında, UIP tarafından dağıtımı gerçekleştirilen “Van Helsing” filminin gösterim süresi ile ilgili görüşmede, AFM sinemalarının görevlisi “Van Helsing” filminin UIP ile önceden anlaşılan hafta süresinden önce gösterimden kaldırılmasını talep etmekte, buna gerekçe olarak da filmin seyirci sayısının çok düşük olması hatta seansların bir çoğunda salonların tamamen boş kalmasını göstermektedir. Konuya ilişkin taraflar filmin seanslarının eksilmesi veya bölünmesi gibi önerileri tartışmaktadır. Dikkat çeken önemli nokta ise AFM Sinemaları’nın hiç bir şekilde paylaşım oranlarında kendi lehlerine artışa gidilmesini önermemesi, sadece performansı kötü olan filmde tamamen kurtulmayı talep etmesidir.

2090 Gerçekten de sinema salonu işletmeleri bir çok örnek durumda gişe hasılatı açısından bekleneni vermeyen filmleri mümkün olan en kısa sürede gösterimden kaldırmayı talep etmektedir. Bu yöndeki yaklaşım sinema salonları açısından karı ençoklamaya yönelik bir davranış olarak kabul edilebilir. Ancak pazarlığın diğer tarafı olan dağıtım firmalarının da film gösterime girmeden önce filmin reklam ve tanıtımına ilişkin maliyetlere katlandıkları gerçeği, anılan olay özelinde UIP’nin önceden anlaşılan gösterim süresine uyulması konusunda ısrarlı olmasını mantıklı kılmaktadır. Bu ve benzeri durumlar hasılat paylaşım oranlarında değişiklik yapılmasının sinema salonları açısından çok da önemli olmadığına göstergesidir.

4054 sayılı Kanun’un 4. maddesinin ikinci fıkrasında; *“Bir anlaşmanın varlığının ispatlanamadığı durumlarda piyasadaki fiyat değişmelerinin veya arz ve talep dengesinin ya da teşebbüslerin faaliyet bölgelerinin, rekabetin engellendiği, bozulduğu veya kısıtlandığı piyasalardakine benzerlik göstermesi, teşebbüslerin*

uyumlu eylem içinde olduklarına karine teşkil eder.” hükmü yer almaktadır. Kanun’un anılan maddesinin üçüncü fıkrasında ise; “Ekonomik ve rasyonel gerçeklere dayanmak koşuluyla taraflardan her biri uyumlu eylemde bulunmadığını ispatlayarak sorumluluktan kurtulabilir.” ifadesi yer almaktadır.

2110 Yukarıda yer verilen bilgi, belge, taraf ifadeleri ile savunmaların değerlendirilmesi neticesinde WB, UIP ve Özen Film’in sinema salonları ile aralarındaki hasılat paylaşım oranlarını % 50-% 50 şeklinde belirleme ve uygulamalarının, adı geçen teşebbüslerin aralarında var olan bir uyumlu eylemin sonucu oluşmadığı, piyasanın yapısından kaynaklanan nedenlerle uygulama alanı bulunduğu tespitine ulaşılmıştır.

H.5.7. “Garanti Parası” Uygulamasının 4054 sayılı Kanun’un 4 (e) ve 6 (b) maddeleri Çerçevesinde Değerlendirilmesi

2120 WB, UIP ve Özen Film dağıtımını gerçekleştirdikleri filmler için Türkiye genelindeki çoğunlukla kurumsal nitelikte olmayan küçük sinemalar olmak üzere bazı sinema salonlarından “garanti parası” olarak tanımlanan sabit bir ön ödeme almaktadır. Garanti parası miktarları dağıtım firmaları ve film bazında değişebilmektedir. Örneğin söz konusu bedeller “Asmalı Konak” ve “Matrix Revolutions” filmlerinde WB tarafından sırasıyla 8500 ve 7500 ABD Doları, “Neredesin Firuze” filminde UIP tarafından 6000 ABD Doları olarak belirlenmiştir.

“Garanti parası” uygulamasının soruşturma sürecinde incelemeye alınmasının sebebi WB, UIP ve Özen Film’in alıcıları konumundaki tüm sinema işletmelerinden değil sadece belirli bir kısmından bu yönde bir talepte bulunmaları, dolayısıyla “eşit durumdaki alıcılar arasında ayrımcılık yapmak” suretiyle rekabeti ihlal ettikleri iddiasının değerlendirilmesidir.

2130 WB ve UIP’nin ilk yazılı savunmalarında garanti parasının ticari anlamda zarardan kaçınma amacıyla belirli objektif kriterlere göre talep edildiği, bu sebeple ayrımcılık yapıldığının göstergesi olmadığı ifade edilmektedir. UIP, garanti parasının sinema salonlarının bir filmle ilgili ortalama maliyetleri karşılayamama durumunda talep edildiğini ve bu şekilde masraflarını çıkarmama riski olan sinema salonlarına da ilk vizyonda film gösterme fırsatı tanındığını, garanti parasının film kopyalarının sayısı ve sinema işletmecisinin önceki performansı gibi faktörler göz önüne alınarak ayrı ayrı değerlendirildiğini, UIP’nin garanti parası ile ilgili politikasının ayrımcı olmadığını, sinema salonlarının garanti parası teklifini kabul edip etmemekte tamamen özgür olduğunu savunmaktadır.

2140 WB vekillerine göre garanti parası talep edilmesi, sinema salonlarını vizyona giren filmleri almadan önce dikkatli olmaya ve yeterince seyirciyi sinemaya çekip çekemeyecekleri konusunda düşünmeye teşvik etmektedir. Bu çerçevede WB çekebileceği seyirci ve yaratacağı hasılat açısından hakkında şüphe bulunan sinema salonlarına garanti parası karşılığında film verebilmektedir.

Bir takım sinema salonu işletmeleri kendilerine gönderilen soru formuna cevap yazılarında garanti parası uygulamasını haksız ve ayrımcı olarak nitelendirmektedir. “Garanti parası” uygulamasının özellikle de küçük ölçekli

2150 sinema salonu işletmeleri tarafından şikayet konusu yapılması makul ticari gerekçeler ile açıklanabilir. Şöyle ki, 4000-8000 ABD Doları aralığında talep edilen ödemelerin henüz filmin hasılat performansı ortaya çıkmadan yapılması riskin tamamen sinema salonu tarafından üstlenilmesi anlamına gelmektedir. Bu noktada açıklığa kavuşturulması gereken husus garanti parası alınan ve alınmayan sinema salonlarının “eşit durumda” olup olmadıkları ve inceleme konusu uygulamanın makul ticari gerekçelere dayanıp dayanmadığıdır.

2160 WB, UIP ve Özen Film yetkilileri “garanti parasının” temelde hasılatın dağıtıcıya düşen payları geç ve eksik ödeyen sinemalar ile geçmiş dönem performansları sebebiyle yeterli hasılatı üretemeyeceği düşünülen işletmelerden talep edildiğini ifade etmektedir. Bu iki kriteri gerçekleştiren sinema salonlarının diğer işletmeler ile “eşit” durumda olduklarını kabul etmek mümkün değildir. WB, UIP ve Özen Film’in kopyalama, nakliye ve tanıtım/reklam giderlerinden kaynaklanan ortalama film kopya maliyetlerini çıkartamayacak olan sinemalara da dağıtım yapmalarını beklemek ticari mantıkla bağdaşmaz. Ancak dağıtım firmalarının hangi sinema işletmelerinden garanti parası talep edeceği konusundaki ilkelerin açık, objektif ve şeffaf olması, bunların sinema salonlarına bildirilmesi “ayrımcılık” yapılmaması için zorunlu şartlardır. Bu şekilde bir uygulama ile “garanti parasından” beklenen rekabet yaratıcı ve etkinlik artırıcı fayda sağlanabilir. Zira garanti parası şartının tamamen yasaklanması dağıtım firmalarının kendilerinden talepte bulunan tüm sinemalara film vermelerini engelleyebilecektir. Böyle bir durumda ise faaliyetlerini devam ettirebilmeleri ancak film almaları ile mümkün olan sinema salonlarından bazıları pazarın dışına çıkacak, dolayısıyla sinema filmlerinin gösterimi pazarında rekabet kısıtlanacaktır. Bu sebeple “garanti parası” uygulamasının açık, şeffaf ve objektif esaslara dayanarak devam etmesi, dağıtım firmalarının mümkün olan en geniş biçimde film vermelerini sağlaması sebebiyle, piyasadaki rekabeti ve etkinliği arttırmaktadır.

2180 WB, UIP ve Özen Film’in inceleme konusu uygulamalarına yönelik yaptıkları savunma ve getirdikleri açıklamalar, adı geçen teşebbüslerin bazı sinema salonu işletmelerinden “garanti parası” olarak tanımlanan bir ön ödeme talep etmelerinin, eşit durumdaki alıcılar arasında ayrımcılık amaçlı olmadığını ve bu yönde bir etkinin de oluşmadığının kanıtı olarak kabul edilmiştir. Bu çerçevede WB, UIP ve Özen Film’in birlikte hareket ederek 4054 sayılı Kanun’un 4. maddesinin (e) bendinde ve WB’nin tek başına Kanun’un 6. maddesinin (b) bendinde yasaklanan faaliyetleri gerçekleştirmedikleri tespit edilmiştir.

H.5.8. WB, UIP ve Özen Film’in Dağıtımını Yaptıkları Filmlerin Paket Halinde Alınmasını Şart Koştuğu ve Filmlerden Önce Gösterilecek Fragmanları Belirledikleri İddialarının Değerlendirilmesi

2190 Soruşturma sürecinde kendilerinden bilgi alınan birçok sinema salonu işletmecisi Türkiye’de sinema salonlarını en fazla mağdur durumda bırakan uygulamalardan birisinin “block-booking” -dağıtıcı şirketlerin sinema salonlarının istediği bir filmi başka bir filmi alma koşuluyla vermeleri- uygulaması olduğunu belirtmiştir. AFM Sinemaları, Odeon Cineplex, Tepe Cinemaxx ve Alarko Sinemaları’nın yazılarında da WB, UIP ve Özen Film’in dağıtımını yaptıkları filmleri bir paket

05-18/224-66

halinde pazarladıkları iddia edilmektedir. Böylelikle dağıtıcılar, iyi filmlerle birlikte hasılat yapma şansı düşük filmlerin de sinema salonları tarafından alınmasını sağlamaktadır. AFM'ye göre bu uygulama sonucunda aynı dağıtıcının birçok filmi gösterime sokulmak durumunda kalınmakta ve bu da üç büyük dağıtıcının pazar paylarını arttırarak küçük dağıtıcıların faaliyetlerini zorlaştırmaktadır.

2200 Ancak anılan sinema salonu işletmecilerinin yazıları ekinde WB, UIP ve/veya Özen Film'in sinema salonlarını, dağıtımını yaptıkları filmleri bir paket halinde almaya zorladıkları iddiasını destekler nitelikte her hangi bir belge yer almamaktadır. Soruşturma sürecinde yapılan yerinde incelemelerde de bu yönde bir delile ulaşılmamıştır. Aksine edinilen deliler, sinema salonlarının dağıtım firmalarının ilk başta önerilen filmlerin içerisinde seçim yapabildiklerini ve önerilen gösterim sürelerinin değişebildiğini göstermektedir.

Bu bölümde yer verilen bilgi, belge ve değerlendirmelerin ışığında WB, UIP ve/veya Özen Film'in dağıtımını yaptıkları filmlerin bir paket halinde alınmasını zorunlu tuttıkları iddialarını destekleyen yeterli bulguya rastlanmadığından, bu yöndeki ihlal iddialarına ilişkin bir işlem tesisinin gerekli bulunmadığına karar verilmiştir.

2210 Soruşturma dahilinde incelenen bir diğer iddia da, WB, UIP ve Özen Film tarafından, anılan teşebbüslerin dağıtımını yaptıkları filmlerden önce gösterilecek fragman ve diğer reklamlara ilişkin şartları alıcıları konumundaki sinemalara dikte ettikleridir. Yapılan incelemelerde kendileri ile görüşme yapılan bazı sinema salonu işletmelerince filmlerden önce gösterilecek fragmanların dağıtım firmalarının belirlendiği ifade edilmiştir. Yapılan yerinde incelemelerde UIP ve Özen Film'in bu tarzda uygulamalarını gösteren her hangi bir belge edinilmemiş, WB'nin ise Türkiye genelinde çalıştığı sinemalara gönderdiği bir takım yazılarda belirli bazı filmlerden önce gösterilecek fragmanları tespit ettiği anlaşılmıştır.

2220 WB "Türkiye genelinde filmlerin sinemalarda gösterimine yönelik dağıtım" ilgili pazarında hakim durumda tespit edilmiştir. Bu sebeple WB'nin yukarıda özetlenen tarzda gerçekleştirdiği uygulamaları 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesinin "*Bir mal veya hizmetle birlikte, diğer mal veya hizmetin satın alınmasını veya aracı teşebbüsler durumundaki alıcıların talep ettiği bir malın veya hizmetin, diğer bir mal veya hizmetin de alıcı tarafından teşhiri şartına bağlanması ya da satın alınan bir malın belirli bir fiyatın altında satılmaması gibi tekrar satış halinde alım satım şartlarına sınırlamalar getirilmesi*" şeklindeki (c) bendi kapsamında değerlendirilecektir.

2230 WB tarafından bazı sinemalara gönderilen bir yazıda, dağıtım söz konusu firmaca yapılan "Asmalı Konak" filminden önce gösterilmesi gereken film fragmanları belirtilmekte, bu filmlerin sinemanın programında olması ve fragmanının gösterilmemesi halinde WB'nin ilgili filmi geri çekeceği ifade edilmektedir. Yazıda ayrıca WB'nin talebinin sadece programında bu filmler olan sinemalar için bağlayıcı olduğu, konuya ilişkin görüşlerin bildirilmesi gerektiği açıklanmaktadır.

05-18/224-66

WB'nin "fragman gösterimi" konusunu içeren ilgili yazılarından bir diğerinde, kendisi dışındaki dağıtım firmalarının filmlerine ilişkin fragmanların gösteriminin yasak olduğu yönünde bir kayıt yer almaktadır. Söz konusu yazıda 2002 tarihinde vizyona giren "Yüzüklerin Efendisi 2" filminden önce gösterilmesi gereken 8 adet fragman belirtilmiş, bunların dışında kalan filmlerin fragmanlarının gösterilmemesi talep edilmiştir.

2240 WB savunmasında sinema salonlarının hangi fragmanları göstereceğini belirlemek gibi bir amacı olmadığını, aksine soruşturma raporunda atıf yapılan bir yazışmadaki "lütfen bu yazıyı aldığınızı teyit edin ve varsa görüşlerinizi bildirin" ifadesinden de anlaşılacağı üzere sinemaların görüşlerini aldığını ifade etmekte ve WB'nin hiç bir zaman istediği fragmanları gösterime sokmayan bir sinema salonuna herhangi bir yaptırım uygulamadığına dikkat çekmektedir. Diğer taraftan, WB tarafından bir takım filmlere ilişkin gönderdiği bir mektupta yer alan "burada belirtilenlerin dışında başka hiç bir fragman gösterilmeyecektir" ifadesinin, herhangi bir anda bir sinemanın elinde bulunan WB'ye ait bir çok fragmandan hangilerinin gösterilmesinin gerektiğine yönelik olduğu ve diğer dağıtıcıların fragmanları ile ilgili olmadığı, ayrıca hiç bir zaman diğer dağıtım şirketlerinin fragmalarının engellemesinin amaçlanmadığı ifade edilmektedir. WB, diğer dağıtım şirketlerine ait fragmanların da düzenli olarak kendi filmleriyle birlikte gösterildiğini iddia etmektedir.

2250 Soruşturma safhasında elde edilen bilgilerin incelenmesinden WB'nin fragmanlarla ilgili yazılarının bir tavsiye değil talep niteliğinde olduğu anlaşılmaktadır. Özellikle WB tarafından gönderilen bir mektupta yer alan "burada belirtilenlerin dışında başka hiç bir fragman gösterilmeyecektir" ifadesinin sadece tavsiye niteliğinde olduğunu, diğer dağıtıcıların filmlerinin gösterilmesine engel olmadığını kabul etmek mümkün değildir.

2260 Öte yandan savunmada dile getirilen, gösterilen fragman sayısının gerçekte sadece 4-5 olduğu, sürelerinin kısa olduğu hususları bu eylemin bir ihlal olduğu gerçeğini değiştirmemektedir. Nitekim 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesinin (c) bendinde "*Bir mal veya hizmetle birlikte, diğer mal veya hizmetin satın alınmasını veya aracı teşebbüsler durumundaki alıcıların talep ettiği bir malın veya hizmetin, diğer bir mal veya hizmetin de alıcı tarafından teşhiri şartına bağlanması ya da satın alınan bir malın belirli bir fiyatın altında satılmaması gibi tekrar satış halinde alım satım şartlarına ilişkin sınırlamalar getirilmesi*" rekabete aykırı sayılan ve yasaklanan uygulamalar arasında yer almaktadır. İnceleme konusu olayda da WB, fragmanların gösterilmesini dağıtımını yaptığı filmlerin gösterimine koşul olarak sürmekte ve bu şekilde Kanun'un 6. maddesinin (c) bendinde yasaklanan eylemleri gerçekleştirmektedir.

2270 Sonuç olarak, WB'nin dağıtımını yaptığı filmlerden önce gösterilecek fragmanları belirlemek suretiyle ilgili pazardaki hakim durumunu 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesinin birinci fıkrası ve özellikle de anılan maddenin (c) bendinde örneklendirilen şekilde kötüye kullandığı tespitine ulaşılmıştır.

H.5.9. WB, UIP ve Özen Film'in Dağıtımını Yaptıkları Filmlerin Sinemalardaki Gösterim Sürelerini ve Hangi Salonların Tahsis Edileceğini Belirledikleri İddialarının Değerlendirilmesi

2280 Söz konusu şirketler hakkındaki bir diğer ihlal iddiası WB, UIP ve Özen Film'in dağıtımını yaptıkları filmler için "asgari gösterim süreleri" belirlemeleri ve filmlerinin sinemaların en büyük salonunda gösterimi şartını öne sürmelerine ilişkindir.

Haklarında soruşturma yürütülen şirketler tarafından dağıtımı yapılan filmlerin sinemalarda ne kadar süre ile gösterimde kalacağına belirlenmesi, sinema salonu işletmelerinin kendilerine gönderilen ankete verdikleri cevaplar içinde en çok şikayetçi oldukları konuyu oluşturmaktadır. Sinema işletmelerinin bu husustaki şikayetlerinin gerekçesini, hasılatı düşük filmleri gösterimden kaldıramamaları nedeniyle yeni filmlerin getireceği potansiyel hasılatın elde edilememesi oluşturmaktadır.

2290 Öte yandan dağıtıcılar için ise bir filmi olabildiğince uzun gösterimde tutmak karı ençoklama isteğinin yarattığı bir gerekliliktir. WB, UIP ve Özen Film dağıtımını yaptıkları filmlere ilişkin, film kopyalarının nakliyesi, dublajı ve özellikle de filmlerin tanıtımı ve reklamı gibi harcamalarının büyük bölümünü gösterim başlamadan önce gerçekleştirmekte, filmler bir kez vizyona girdikten sonra başka herhangi bir maliyet oluşmamaktadır. Dağıtım firmaları doğal olarak, bu şekildeki maliyet-getiri ilişkisi sonucunda, filmlerinin mümkün olan en uzun sürelerde gösterimde kalmasını talep etmektedir. Sektörün ticari belirsizlikler içermesi, bir filmin başarısının ancak izleyici ile bulunduğu süreçte ortaya çıkması dağıtım firmalarının sadece Türkiye'de değil diğer tüm ülkelerde en uzun gösterim sürelerini elde etmek için mücadele etmelerini açıklayan başka bir sebeptir.

2300 Sinema salonları ise dağıtım firmalarının aksine reklam ve tanıtım gibi filmlerin gösterimi öncesinde oluşan maliyetlere katlanmadıkları için, izleyici sayısı düşüş gösteren filmleri gösterimden kaldırarak daha yüksek hasılat elde edebilecekleri başka filmleri gösterime sokmak istemektedirler. Buna göre "asgari gösterim süreleri" dağıtım firmaları için bir tür sigorta işlevi görmekte, filmlerin başarısızlığı riskinin sinemalarca da üstlenilmesine sebep olmaktadır. Dolayısıyla pazarlığın her iki tarafını oluşturan dağıtıcı ve sinemaların "asgari gösterim süreleri" konusuna kendileri açısından haklı ve rasyonel gerekçeler ile yaklaşıtları açıktır.

2310 Asgari gösterim sürelerinin yüksek tutulması dağıtım pazarında rekabeti azaltıcı sonuçlar doğurabilir. Örneğin uzun asgari gösterim süreleri nedeniyle sinemaların büyük dağıtıcıların filmlerini uzun süre gösterimde tutmaları, küçük dağıtıcıların dağıtımını yaptıkları filmler için gösterim salonu bulmalarını zorlaştırmakta ve ilgili pazardaki faaliyetlerini güçleştirmektedir.

Yukarıda belirtildiği üzere ülkemizde faaliyet gösteren sinemaların bir çoğu seyirci hasılatı açısından bekleneni veremeyen filmlerin dağıtım firmaları ile önceden anlaşılan hafta süresi bitmeden gösterimden kaldırılabilmesini talep etmektedir. Ancak sinema salonlarının şikayetçi oldukları performansı kötü olan filmlerin gösterimden kaldırılabilmesi talebi, Rekabet Kurumu'nun görev alanına giren bir

2320 konu değildir; zira soruşturmaya taraf dağıtıcıların asgari gösterim süreleri ile ilgili tutumları ortak bir hareket değil her bir dağıtıcının tek başına hareketinin sonucu olarak ortaya çıkmaktadır.

Filmlerin gösterim sürelerinin dağıtıcı ve sinemaların karşılıklı pazarlığı ile oluştuğu tespit edilmiş bulunmaktadır. WB, UIP ve Özen Film film programlarını 2-3 ay öncesinden sinema salonlarına ilan etmekte, takip eden süreçte sinemalar hangi filmleri talep ettiklerini bildirmekte, gösterim süreleri ise tarafların karşılıklı pazarlığı sonucunda belirlenmektedir.

2330 Yukarıda yer verilen gerekçeler ve taraf savunmalarının değerlendirilmesi neticesinde WB, UIP ve Özen Film'in dağıtımını yaptıkları filmlerin ne kadar gösterimde kalacağını tek taraflı olarak sinema salonlarına dikte ettikleri iddiası muteber kabul edilmemiştir.

I. GEREKÇE VE HUKUKİ DAYANAK

2340 Türkiye genelinde filmlerinin sinemalarda gösterimine yönelik dağıtımını ilgili pazarında faaliyet gösteren WB, UIP, Özen Film ve diğer küçük dağıtıcı firmalar, sinema salonları ile dağıtım konusu filmin hasılatının aralarında paylaşımı esasına göre çalışmaktadır. Yürütülen soruşturma kapsamında sinema salonları ile dağıtım firmaları arasında oluşan ticari ilişki değerlendirilmiş, buna göre sinema salonu işletmelerinin 4054 sayılı Kanun'un 3. maddesinde tanımlanan şekilde bir "teşebbüs" olarak kabul edilip edilemeyecekleri tespit edilmiştir. Bu bağlamda sinema salonlarının dağıtım firmalarının nam ve hesabına çalışan bir "acente" oldukları savları değerlendirilmiştir.

Türk Ticaret Kanunu'nun 116. maddesinde acente "Ticari mümessil, ticari vekil, satış memuru veya müstahdem gibi tabi sıfatı olmaksızın bir mukaveleye dayanarak muayyen bir yer veya bölge içinde daimi bir surette ticari bir işletmeyi ilgilendiren aktlere aracılık etmeyi veya bunları o işletme adına yapmayı meslek edinen kimse" olarak tanımlanmaktadır. Rekabet Kurulu'nun 2002/2 sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği'nin açıklanmasına Dair Kılavuz'da ("Kılavuz") Acentelik sözleşmelerine değinilmekte ve bu sözleşmelerin Rekabet Hukuku açısından değerlendirilmesi yapılmaktadır.

2350 Söz konusu Kılavuz'da, teşebbüsler arasındaki ilişkinin 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında olup olmadığını belirleyen faktörün, acentenin müvekkil tarafından atandığı faaliyetlerle ilgili olarak ticari veya mali bir risk alıp almadığı olduğu, acentenin bir mali veya ticari risk taşımaması durumunda faaliyetlerinin müvekkil teşebbüsün faaliyetlerinin bir parçası olarak değerlendirileceği, aksi halde, yani acentenin risk üstlenmesi durumunda, kendi yapmış olduğu yatırımların geri dönüşünü sağlayabilmesi için pazarlama stratejisini özgürce belirleyebilmesi gerektiği ve bu durumda, söz konusu sözleşmenin 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamına girebileceği ifade edilmektedir.

2360 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinin uygulanıp uygulanmayacağına belirleyici faktör olan risk konusunda ise Kılavuz'da, her bir olayın kendi özellikleri göz önünde bulundurularak değerlendirileceği belirtilmekte olup, ayrıca bir acente ve

05-18/224-66

müvekkil arasındaki ilişkide acentenin risk üstlendiği ve bu nedenle anlaşmanın Kanun'un 4. maddesine girdiği durumlara örnekler verilmektedir. Verilen örnekler arasında,

“Acentenin, söz konusu pazarda faaliyet gösterebilmek bakımından gerekli olabilecek ve sadece bu pazarda kullanılabilir yatırımlar yapmak zorunda bırakılması”

durumu yer almaktadır.

2370 Sinema işletmeleri koltuk, film makinesi, ses sistemleri gibi kalemlere önemli yatırımlar yapmaktadır. Bu yatırımların sinema işletmesi tarafından başka bir alanda değerlendirilmesi veya sinemanın iş yapmaması durumunda makul bir fiyatla elden çıkarılması mümkün değildir. Sinema işletmelerinin riskleri iki gider başlığı altında toplanmaktadır. Bunların ilki yatırımın geri ödenmesi ile ilgili olan risklerdir. Diğer riskler ise kira, genel giderler ve personel giderlerinden oluşmakta olup, bunlar sinemaya gelen seyirci sayısına bağlı olmayan sabit giderlerdir.

2380 Diğer taraftan WB ve UIP tarafından sunulan ilk yazılı savunmalarda, sinema sektöründeki riskin fazlalığından ve bu riskin paylaşılması için “hasılat paylaşımı sisteminin” uygulandığından bahsedilmektedir. Özellikle UIP'nin savunmasında sinema salonlarının da dağıtıcılar gibi riskler üstlendiği kabul edilmekte fakat sinemaların aldıkları riskin farklı olduğu, zira bunların kötü giden filmleri başka filmler ile ikame edebildikleri buna karşın dağıtıcıların kötü giden filmlerden zarar ettikleri belirtilmektedir. Bu yönde ileri sürülen savları kabul etmek mümkün değildir; zira sinema salonları dağıtıcıların politikaları nedeniyle anlaşılan süreden daha önce bir filmi gösterimden çekmemektedir. Sonuç olarak, sinema işletmecileri dağıtıcılarla yaptıkları anlaşmalarla asgari gösterim süresi boyunca, masrafları çıkartacak hasılat yapamasa bile filmi gösterimden çıkarmama yükümlülüğünü üstlenmekte, bu nedenle zarar edebilmektedir. Bu bağlamda sinema işletmecilerinin de dağıtıcılar gibi film gösterimine ilişkin riskler aldığı hususunda hiç bir tereddüt bulunmamaktadır.

2390 Yukarıda yer verilen değerlendirme ve gerekçelerin ışığında, sinema salonlarının dağıtım firmaları adına komisyon karşılığında çalışan bir “acente” oldukları, bu sebeple 4054 sayılı Kanun anlamında “teşebbüs” olarak kabul edilemeyecekleri savı muteber kabul edilmemiştir.

WB, UIP ve Özen Film ile bu üç teşebbüsün dağıtımını yaptıkları filmlerde alıcıları konumunda bulunan sinema salonu işletmeleri arasında “dikey” bir ilişki bulunmakta, bu şirketler sinema salonları ile ticari faaliyetlerini aralarında bulunan “dikey anlaşmalar” yoluyla devam ettirmektedir.

2400 Dağıtıcılar ve sinema salonları arasında bulunan “dikey anlaşmalar” bir fikri mülkiyet lisansı ilişkisini de içermektedir. Sinema işletmesi, kopyası dağıtıcı tarafından tahsis edilen bir filmi belirli bir süre ile sinemasında göstermekte, hasılatın belirli bir bölümünü almakta, sonra kopyalar ya imha edilmekte ya da dağıtıcı firmaya geri verilmektedir. Dağıtıcılar ise dağıtımını gerçekleştirdikleri

05-18/224-66

kopyaların bedeli olarak, oluşan toplam hasılatın belirli bir bölümünü yapımcılar ile aralarında bulunan anlaşmalar çerçevesinde geri ödemektedir. Bu süreçte sinema filmlerine ilişkin fikri mülkiyet hakları zincirin en üst basamağında bulunan yapımcıların elinde kalmaktadır.

2410 Ancak yapımcı-dağıtıcı-sinema ilişkisinde anlaşma konusu filmlerin fikri mülkiyet hakları içermeleri, bu sebeple ürünün sahipliğinin el değiştirmemesi, dolayısıyla yeniden satışa söz konusu bir mal veya hizmetin ortaya çıkmaması, dağıtım firmaları ile sinema salonları arasında “dikey anlaşmalar” bulunduğu ve söz konusu anlaşmalar vasıtasıyla rekabetin ihlal edilebileceği gerçeğini değiştirmez. Anlaşma konusu malların özünde fikri mülkiyet hakları içermesi rekabetin sınırlanması veya ortadan kaldırılmasının gerekçesi olarak görülemez.

2420 Dağıtım firmalarının filmlerin sinemalardaki gösterimi ile ilgili uygulamalarının, 4054 sayılı Kanun kapsamında olduğunun tespiti yapıldıktan sonra, dağıtıcılar ve sinema salonları arasındaki “dikey anlaşmaların” 2002/2 sayılı Rekabet Kurulu Tebliği’nde sağlanan muafiyet koşullarını taşıyıp taşımadığı belirlenmiştir. Söz konusu Tebliğ’e ilişkin Kılavuz’da fikri mülkiyet devri içeren sözleşmelerin tebliğ kapsamında olma, dolayısıyla Kanun’un uygulanmasından muaf tutulma koşulları tespit edilmiştir.

2002/2 sayılı “Dikey Anlaşmalar” Tebliği’nin 2. maddesinde;

2430 “ *Mal veya hizmetlerin alımı, satımı veya yeniden satımına ilişkin düzenlemelerle birlikte fikri hakların alıcıya devri veya alıcı tarafından kullanımıyla ilgili hükümler içeren dikey anlaşmalar da, söz konusu fikri hakların anlaşmanın asli konusunu oluşturan mal veya hizmetlerin alıcı veya alıcının müşterileri tarafından kullanımı, satımı veya yeniden satımı ile doğrudan ilgili olması ve bu fikri hakların devri veya kullanımının anlaşmanın esas amacını oluşturmaması kaydıyla, bu Tebliğ’de öngörülen grup muafiyetinden yararlanır. Ancak bu muafiyet, anlaşma konusu mallarla veya hizmetlerle ilgili olarak, söz konusu haklara ilişkin hükümlerin bu Tebliğ ile muaf tutulmayan dikey sınırlamalarla aynı amaç veya etkilere sahip rekabet sınırlamaları içermemesi şartıyla uygulanır.*” düzenlemesi getirilmektedir.

Sinema filmlerinin özünde yapımcılarına ait fikri mülkiyet hakları içermeleri, dağıtım firmaları ile sinema salonları arasındaki “dikey anlaşmaların” esas amacının ise filmlerin gösterimi-kullanımı olduğundan hareketle, bu türdeki anlaşmaların 2002/2 sayılı Tebliğ’in kapsamına girmediklerine karar verilmiştir.

2440 WB, UIP ve Özen Film’in sinema salonlarına yönelik film dağıtımını, bu işletmeler ile aralarında bulunan dikey anlaşmalar vasıtasıyla yapmaları sebebiyle, sinema filmi bilet ücretlerinin belirlenmesi kapsamındaki rekabet ihlalleri 4054 sayılı Kanun’un 4. maddesinin, “*Belirli bir mal veya hizmet piyasasından doğrudan veya dolaylı olarak rekabeti engelleme, bozma ya da kısıtlama amacını taşıyan veya bu etkiyi doğuran yahut doğurabilecek nitelikte olan teşebbüsler arası anlaşmalar, uyumlu eylemler ve teşebbüs birliklerinin bu tür karar ve eylemleri hukuka aykırı ve yasaktır*” şeklindeki birinci fıkrası ve özellikle de anılan maddenin

“Mal veya hizmetlerin alım ya da satım fiyatının, fiyatı oluşturan maliyet, kar gibi unsurlar ile her türlü alım yahut satım şartlarının tespit edilmesi” şeklindeki (a) bendinde yer alan düzenlemeler çerçevesinde değerlendirilmiştir.

2450 WB'nin aynı zamanda “Türkiye genelinde filmlerin sinemalarda gösterimine yönelik dağıtımı” ilgili pazarında hakim durumda olduğu tespit edilmiştir. WB'nin sinema salonlarınca uygulanan bilet fiyatlarını belirlemesi sonucunda bir başka hizmet piyasası olan, “filmlerin sinemalarda gösterimi” pazarındaki rekabet sınırlanmaktadır. Bu sebeple WB ile ilgili iddialar 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesinin, *“Belirli bir piyasadaki hakimiyetin yaratmış olduğu finansal, teknolojik ve ticari avantajlardan yararlanarak başka bir mal veya hizmet piyasasındaki rekabet koşullarını bozmayı amaçlayan eylemler”* şeklindeki (d) bendi kapsamında değerlendirilmiştir.

2460 WB dağıtımını yaptığı bazı filmlerde sinema salonu işletmelerinin gösterimden önce yayınlayacakları film fragmanlarını tek taraflı olarak belirlemektedir. WB'nin bu şekilde özetlenen tarzda gerçekleştirdiği uygulamaları 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesinin *“Bir mal veya hizmetle birlikte, diğer mal veya hizmetin satın alınmasını veya aracı teşebbüsler durumundaki alıcıların talep ettiği bir malın veya hizmetin, diğer bir mal veya hizmetin de alıcı tarafından teşhiri şartına bağlanması ya da satın alınan bir malın belirli bir fiyatın altında satılmaması gibi tekrar satış halinde alım satım şartlarına sınırlamalar getirilmesi”* şeklindeki (c) bendi kapsamında değerlendirilmiştir.

J. SONUÇ

2470 Warner Bros. Film ve Video Sanayi ve Ticaret A.Ş., United International Pictures Filmcilik ve Ticaret Ltd. Şti. ve Özen Film Filmcilik ve Sinemacılık T.A.Ş. hakkında 1.4.2004 tarih, 04-23/254-M sayılı Kurul kararı uyarınca yürütülen soruşturma ile ilgili olarak düzenlenen Rapora, toplanan delillere, sözlü savunma toplantısındaki açıklamalara ve incelenen dosya kapsamına göre;

1) “Türkiye genelinde filmlerin sinemalara yönelik dağıtımı” ilgili pazarında faaliyet gösteren;

2480 a) WB, UIP ve Özen Film'in sinema salonlarına ödenen hasılat paylaşım oranlarını sabit %50 şeklinde uygulamak suretiyle rekabeti engelleyici, bozucu ya da sınırlayıcı nitelikte hareket ettikleri, bunun da adı geçen üç teşebbüsün arasında var olan rekabeti sınırlama amaçlı bir uyumlu eylemin sonucu olduğu yönünde yeterli delil olmadığı, dolayısıyla adı geçen teşebbüslerin 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinin birinci fıkrası ve özellikle de aynı maddenin (a),

2490 b) WB, UIP ve Özen Film'in film dağıtımını yaptıkları sinema salonu işletmelerinin bazılarında “garanti parası” olarak tanımlanan bir ön ödeme talep etmelerinin, eşit durumdaki alıcılar arasında ayrımcılık yapılması amaçlı olmadığı ve bu yönde bir etkinin de oluşmadığı, dolayısıyla adı geçen teşebbüslerin 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinin birinci fıkrası ve özellikle de aynı maddenin (e),

05-18/224-66

c) WB, UIP ve Özen Film'in sinema salonları ile aralarında bulunan "dikey anlaşmalar" vasıtasıyla, dağıtımını yaptıkları filmlerin asgari gösterim sürelerini ve/veya sinemaların hangi salonlarında gösterileceğini tek taraflı olarak belirledikleri iddiasını kanıtlamaya yeterli delil olmadığı, dolayısıyla adı geçen teşebbüslerin 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinin birinci fıkrası ve özellikle de aynı maddenin (a),

2500

d) WB, UIP ve Özen Film'in dağıtımını yaptıkları filmlerin bir paket halinde alınmasını zorunlu tuttıkları yönündeki iddiaları destekleyen yeterli bulguya rastlanmadığı, dolayısıyla anılan teşebbüslerin 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinin birinci fıkrası ve özellikle de aynı maddenin (f) ve,

e) UIP ve Özen Film'in sinema salonları ile aralarında bulunan dikey anlaşmalar vasıtasıyla sinemalarca uygulanan bilet ücretlerini belirledikleri ve/veya indirim/promosyon kampanyalarına müdahale ettikleri iddiasını kanıtlamaya yeterli delil olmadığı, dolayısıyla anılan her iki teşebbüsün de 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinin birinci fıkrası ve özellikle de aynı maddenin (a)

bendleri kapsamında rekabet ihlali iddialarına yönelik olarak adı geçen her üç teşebbüs hakkında hukuken bir işlem tesisine yer olmadığına OYBİRLİĞİ ile,

2510

2) Warner Bros.'un, "Türkiye genelinde filmlerin sinemalara yönelik dağıtımı" ilgili pazarında 4054 sayılı Kanun'un 3. maddesinde tanımlanan şekilde hakim durumda olduğuna OYÇOKLUĞU ile,

3) WB'nin bu hakim durumunu;

a) rakibi durumundaki New Films Sinemacılık ve Dış Ticaret A.Ş.'nin faaliyetlerini zorlaştırmak suretiyle 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesinin birinci fıkrası ve özellikle de aynı maddenin (a) bendinde örneklendirilen şekilde kötüye kullandığına dair yeterli kanıt bulunmadığına,

2520

b) film dağıtımını yaptığı sinema salonlarının bazılarında garanti parası olarak tanımlanan bir önödeme talep etmesinin, eşit durumdaki alıcılar arasında ayrımcılık yapılması amaçlı olmadığına ve bu yönde bir etkinin de oluşmadığına, dolayısıyla adı geçen teşebbüsün ilgili pazardaki hakim durumunu 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesinin birinci fıkrası ve özellikle de aynı maddenin (b) bendinde örneklendirilen şekilde kötüye kullanmadığına,

bu sebeple WB hakkında 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesinin (a) ve (b) bentleri kapsamında bir işlem tesisine gerek bulunmadığına OYBİRLİĞİ ile,

2530

4) buna karşılık WB'nin bu hakim durumunu

a) dağıtımını yaptığı bazı filmlerden önce gösterilecek fragmanları belirlemek suretiyle 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesinin birinci fıkrası ve özellikle de anılan maddenin (c) bendinde örneklendirilen şekilde kötüye kullandığına OYÇOKLUĞU ile,

- b) sinema salonlarınca uygulanan bilet ücretlerini belirlemek ve/veya denetlemek, bu bedelleri birbirinin rakibi konumundaki sinema salonları arasında eşitlemek
- 2540 şeklinde gerçekleştirdiği eylemler suretiyle bir başka hizmet piyasası olan “filmlerin sinemalarda gösterimi” pazarındaki rekabet koşullarını bozma amaçlı veya bu etkiyi doğurur tarzda, dolayısıyla 4054 sayılı Kanun’un 6. maddesi ve özellikle de aynı maddenin (d) bendinde örneklendirilen şekilde kötüye kullandığına OYÇOKLUĞU ile,
- 5) WB’nin sinema salonları ile arasında bulunan “dikey anlaşmalar” vasıtasıyla sinema salonlarınca uygulanan bilet fiyatlarını belirlemek ve/veya müdahale etmek suretiyle 4054 sayılı Kanun’un 4. maddesi ve özellikle de aynı maddenin (a) bendinde yasaklanan faaliyetleri gerçekleştirdiğine
- 2550 OYÇOKLUĞU ile,
- 6) yukarıda belirtilen ihlalleri gerçekleştirdiği tespit edilen WB’nin; hakkında yürütülen soruşturmaya ilişkin Rekabet Kurulu’nun nihai kararını beklemeden yaptığı değişiklikler ve düzenlemeler sonucunda ihlale son vermesinin ve soruşturma heyeti ile sürdürdüğü iyi niyetli işbirliği ve Rapor’da yer verilen beyan ve taahhütlerinin hafifletici neden olarak göz önünde bulundurularak 4054 sayılı Kanun’un 16. maddesinin (2005/1 no’lu Tebliğ ile değişik) ikinci fıkrası uyarınca 2003 yıl sonunda oluşan yıllık gayri safi gelirinin taktiren %1’i oranında, 152.432,19 YTL idari para cezası ile cezalandırılmasına OYBİRLİĞİ
- 2560 ile,
- 7) WB’ye, film dağıtımını yaptığı sinema salonu işletmeleri ile arasında bulunan “dikey anlaşmalara” ilişkin bildirimde bulunmaması sebebiyle 4054 sayılı Kanun’un 16. maddesi birinci fıkrasının (c) bendi (2005/1 sayılı Tebliğ ile değişik) uyarınca 3.303,52 YTL’si idari para cezası verilmesine, ayrıca 4054 sayılı Kanun’un anılan maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca, ilgili dönemde WB’nin yönetim kurulunda yer alan David BRANDER, Michael GOODNIGHT, Edward ROMANO, Angelina SPEARE, Richard FOX, John SCHULMAN ve Haluk KAPTANOĞLU’nun her birine bu cezanın %10’u oranında 330,35 YTL para cezası uygulanmasına OYÇOKLUĞU ile,
- 2570
- 8) WB’ye 4054 sayılı Kanun’un 9. maddesinin birinci fıkrası gereğince, Kanun’da yasaklanmış eylemlerden olduğu tespit edilen,
- a) sinema işletmecilerinin uyguladıkları bilet fiyatlarına müdahale etmeye ve sinemalar arasındaki bilet fiyatlarını eşitlemeye,
- b) sinema işletmecilerinin filmlerden önce gösterdikleri fragmanlar konusunda sınırlamalar getirerek başka dağıtıcıların filmlerinin fragmanlarının gösterilmesini engellemeye

yönelik faaliyetlerine son vermesi gerektiğinin bildirilmesine OYBİRLİĞİ ile,
Danıştay yolu açık olmak üzere karar verilmiştir.

**Rekabet Kurulu'nun 24.3.2005 Tarih ve 05-18/224-66 Sayılı Kararına
Karşı Oy**

Bir teşebbüsün ilgili pazardaki payı, hakim durum tespitinde başlıca kriter olmakla birlikte, bu dosya bakımından sektörün çeşitli özellikleri diğer kriterlerin de dikkate alınmasını gerektirmektedir. Öncelikle gösterime giren her filmin başarı potansiyeli izleyicinin beğenisine bağlı olarak değişkenlik göstermektedir. İkinci olarak şirketin pazar payında Türkiye'deki yapımcılardan sağlanan filmler de önemli yer tutmaktadır. Bu tür filmlerin gösterim hakkı ise, yapımcılar tarafından ihale süreçleri aracılığı ile dağıtıcı firmalara verilmektedir. Bu sebeple ilgili şirketin müşterilerinden, rakiplerinden ve sağlayıcılarından bağımsız olarak hareket edebildiğini ifade etme imkanı bulunmamaktadır. Dolayısıyla hakim durumda bulunmayan teşebbüsün eylemlerinin kötüye kullanma olarak değerlendirilmesi de mümkün değildir.

Öte yandan Kurul kararında ilgili teşebbüsün sinema salonları tarafından uygulanan bilet fiyatlarını belirlemek suretiyle 4054 sayılı Kanun'un hem 6. maddesinin (d) bendinde hem de 4. maddesinin (a) bendinde belirtilen eylemleri gerçekleştirdiğine karar verilmiştir. Ancak dağıtıcı gelirleri, satılacak bilet sayısı ve fiyatına bağlı olduğundan, dağıtıcının elde edeceği gelirin tutarı konusunda belirsizlik bulunmaktadır. Zira gösterime girecek bir filmi seyredecek izleyici sayısının önceden kesin olarak bilinmesi mümkün olamamaktadır. Bu sebeple sektörde hâsılat paylaşımı sistemi geliştirilmiştir. Bilet satışından elde edilen hâsılatın tamamı dağıtıcı ve sinema işleticisi teşebbüs arasında paylaşılacağına göre, satılan bilet sayısının ve fiyatının dağıtıcı tarafından takip edilmesi kaçınılmaz olduğu gibi, ürünün fiyatının taraflarca birlikte belirlenmesi de bu sistemin bir sonucudur. Dağıtıcı firmanın belirli bir geliri garanti altına alma çabası, Kurul kararında dağıtıcı firmanın sinema bilet fiyatını belirlediği şeklinde değerlendirilerek 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında görülmüş olmakla birlikte, sinema işleticileri tarafından muhtelif fiyatlardan bilet satışı yapılabilmektedir.

Bu sebeplerle sayın çoğunluğun görüşüne katılmıyorum.

Mustafa PARLAK
Başkan

Rekabet Kurulu'nun 24.3.2005 günlü 05-18/224-66 sayılı Kararı'na

KARŞI OY

Worner Bros'un "Türkiye genelinde filmlerin sinemalara yönelik dağıtımı" ilgili pazarında 4054 sayılı Kanun'un 3. Maddesinde tanımlanan şekilde hakim durumda olduğuna karar verilmiştir.

"Türkiye genelinde filmlerin sinemalara yönelik dağıtımı" ilgili pazarı tesbit edilirken ve rakip teşebbüsler ile kıyaslama yapılırken dağıtım miktarı "adet" olarak belirlenmiş Hakim Durum'u oluşturan diğer ekonomik parametreler gözönüne alınmayarak dar bir pazar dikkate alınarak, 4054 sayılı Kanun'un 3.maddesinde tanımlama hilafına Hakim Durum Kararı alınamayacağı görüşümdedir.

Warner Bros'un dağıtımını yaptığı bazı filmlerden önce gösterilecek fragmanları belirlemek suretiyle 4054 sayılı Kanun'un 6. Maddesinin birinci fıkrası ve özellikle de anılan maddenin (c) bendinde örneklendirilen şekilde kötüye kullandığına hüküm verilen karara katılamıyorum.

Şöyleki; Warner Bros., filmlerin dağıtımını yapmadan önce sinemalarla anlaşma yapmakta, diğer teşebbüslerce dağıtımı yapılan veya yapılacak filmlerin gösterimini yasaklayacak bir hüküm öne sürmemektedir.

Dolayısıyla, Sinema'nın warner Bros'la yaptığı bir film gösterim anlaşması üzerine bunu fragmanla müşterisine duyurması, bilgilendirmesinin, ticari hayatın doğal bir tarzı olduğunu düşünüyorum. 4054 sayılı Kanun'un 6. Maddesinin (c) maddesi de, belirtilen Rapor'da, dağıtımını yaptığı bazı filmlerden önce sözcüğü de, örneğe uymadığını dolayısıyla fragman gösterimi şartı ile rekabet ihlali yapılmadığını düşünüyorum.

4054 sayılı Kanun'un 6. Maddesi'nin (b) bendi "Eşit durumdaki alıcılara aynı ve eşit hak, yükümlülük ve edimler için farklı şartlar ileri sürerek doğrudan veya dolaylı olarak ayrımcılık yapılması" nı yasaklamıştır.

Rapordaki tesbitlerden anlaşıldığı üzere, Warner Bros aynı zamanda A.B.D'de mukim büyük bir Film Yapım şirkettir.

Çekilen filmler için harcanan ücretler filmine göre büyük farklılıklar göstermektedir. Binlerle ifade edilebilecek dolar ile milyonlarca dolara mal olan filmler yapılmaktadır.

Dolayısıyla, sinema salonlarınca uygulanan bilet ücretlerinin farklı olarak Warner Bros tarafından belirlenmesi doğaldır. Zira dağıtım şirketi yapımçı şirket ile farklı filmleri farklı ücretlerle almaktadır, veya anlaşma yapmaktadır.

05-18/224-66

Bilet fiyatlarının denetlenmesi ise Rekabet Hukuku çerçevesinde bir unsur olmayıp ancak vergi açısından veya başka hususlardan dolayı ilgili Belediyeleri ilgilendiren bir konu olduğunu düşünüyorum.

Yukarıda yapılan açıklamalar çerçevesinde Warner Bros'un 4054 sayılı Kanun'un 4. Maddesini ihlal ettiğine dair çoğunluk kararının (2., 4(a), 4(b) maddelerine katılmıyorum.

A.Ersan GÖKMEN
Kurul Üyesi

Rekabet Kurulu'nun 243.2005 gün ve 05-18/224-66 sayılı Karar'ına

KARŞIOY GEREKÇESİ

Rekabet Kurulu herhangi bir olayı değerlendirirken ticaretin yerleşmiş ve mantık tutarlılığı olan, giderek alternatifsiz çözümlerini gözardı ederek davranmak olanağına sahip değildir. Örneğin, bir anlaşma ile ilgili rekabet ihlali iddiasının geçerliliğinin araştırılmasında ilgili sektörde yerleşik ticari teamüllere bakılmaksızın ve sözkonusu anlaşma ile, anlaşma öncesinde var olan hangi rekabetin zarar gördüğü veya ortadan kalktığı saptanmaksızın ve, en önemlisi, tüketici dahil kimsenin anlaşmadan kaynaklanan uygulamadan şikayetçi olmayışı gözönüne alınmaksızın, yalnızca bir takım kitabi tanımlara uyan/benzeyen durumların ihlal olarak nitelenmesi ve bunların cezalandırılmasına kalkışılması, rekabet otoritesinin gerçek yaşamdan kopuk ve şekilci kararlarla ekonomiye ayak bağı olduğu yolundaki genellikle haksız eleştirilere taraftar da kazandırabilecektir. Rekabet otoritesi bir düzenlemenin ihlal olduğunu ileriye sürerken, yasalarda yazılanların yanısıra dünyada aynı ekonomik eylemin gerçekleştirilebilmesi için ne tür çözümler benimsendiğini ve başka rekabet otoritelerinin bu çözümleri nasıl değerlendirdiğini de gözönünde tutmak durumundadır. Başka bir anlatımla, piyasa mekanizmasının dünyanın pek çok yerinde geçerli olmak üzere ürettiği, kabul görmüş ve alternatifsiz olduğu, yani ilgili taraflarca karşılıklı olarak çıkarlarını adil biçimde koruyan tek çözüm olarak benimsenebildiği görülen ve giderek inceleme konusu ekonomik eylemin başka bir yapıda ilişki dayatılırsa gerçekleşmeyeceği anlaşılan türden anlaşmaların kendi özel durumları içinde değerlendirilmesi ve rekabet hukukuna esneklikten yoksun gözlerle bakılıp bunların mahkum edilmesi çabasından kaçınılması gerekir.

Kanımca, Warner Bros. Film ve Video Sanayi ve Ticaret A.Ş., United International Pictures Filmcilik ve Ticaret Ltd. Sti. ve Özen Film Filmcilik ve Sinemacılık T.A.Ş. adlı kuruluşların film dağıtım pazarında 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un ihlalini oluşturan eylemlerde bulunduğu iddiası ile yürütülen soruşturma ile ilgili olarak başlıkta anılan Karar'a varılması sırasında da böyle bir hataya düşülmüştür. Soruşturma heyeti ihlal iddialarının gerçekliğini araştırırken sinema filmi dağıtım işinde yerleşik sistemi doğru değerlendirememiş ve Rekabet Kurulu'nun 2002/2 sayılı Tebliğ'inde yer verilen tanımların olaya uygunluğunu da

irdelemeden sözkonusu sisteme sıradan bir dikey anlaşma işlemi yapmıştır. Bu temel yanlışlığın Kurul tarafından saptanıp düzeltilmemesi sonucunda da bir dizi yanlışlık içeren bir karara varılmıştır. Şöyle ki, başta A.B.D. ve İngiltere olmak üzere çok sayıda ülkede olduğu gibi Türkiye'de de halka sunulacak filmlerin telif hakları dağıtıcılarda olup bunlar sinema salonu işletmecilerine belirli süreler içinde gösterilip sonra geri alınmak üzere teslim edilmekte ve gösterimden sağlanan hasılat teamüle göre veya müzakereler sonucunda belirlenen oranlarda paylaşılmaktadır. Bu ilişkide kritik nokta, sinema işletmecisinin ürünü ya da kullanım hakkını ve dolayısıyla riski üzerine almaması bakımından dağıtım sistemindeki bir alıcı olarak değil, hasılatın bir yüzdesi karşılığında dağıtıcının filmini salonunda göstermek suretiyle dağıtıcıya bir hizmet veren taraf olarak görülüp görülmemesidir. Başka bir deyişle sinema filmi dağıtım sistemi kendine Özgü bir sistemdir ve bunun 2002/2 sayılı Tebliğ'de tanımlanan, bir mal veya hizmetin alım, satım veya yeniden satımına ilişkin anlaşmalardan olarak değerlendirilmesi mümkün gözükmemektedir. Buna karşılık, bir sinema filminin gösterilmesini dağıtıcı ile sinema salonu işletmecisinin ortaklaşa gerçekleştirdiği ve gelirini paylaştıkları bir iş ya da, yukarıda değinildiği üzere sinema işletmecisinin yüzde karşılığında bir tür acentalık veya tellallık hizmeti verdiği bir ilişki olarak görmek gerekir ki, her iki halde de dağıtıcının mal ya da hizmetin halka sunulmuş fiyatı ve koşulları ile sunulan mal veya hizmetin tanıtım biçimi üzerinde kısmi, giderek tam söz hakkına sahip olmaması ticaretin doğasına ve mantığına aykırıdır.

Konuya bu açıdan bakıldığında soruşturmanın ve buna dayanılarak alınan Rekabet Kurulu Kararı'nın soruşturulan teşebbüslere ilişkin çoğu olumsuz değerlendirmelerine ve bu cümleden olarak 4(a), 4(b), 5 ve 7. Madde'lerine katılmam mümkün olamamıştır.

Öteyandan, Türkiye sinema filmi dağıtım piyasasında en büyük pazar payına sahip bulunan Warner Bros.'un bu pazarda hakim durumda bulunup bulunmadığının belirlenmesinde geçerli Ölçütün 4054 sayılı Yasa'nın 3.Madde'sindeki tanıma uyup uymamak olarak benimsenmesi gerektiği ve Türkiye'de tüketicinin sinema filmlerine ilişkin talep fonksiyonu üzerinde elde bir bilgi bulunmamasına karşın, anılan teşebbüsün Özellikle film kalitesiyle desteklenmeyen bir bilet fiyatını tüketiciye ve sinema işletmecilerine kabul ettirmek, bunu dayatmak amacıyla arzı kısıtlamak gibi olanaklarının bulunmadığı, seyircinin kolaylıkla diğer dağıtıcıların filmlerine

05-18/224-66

gitmeyi tercih edebileceği ve işletmecilerin de diğer dağıtıcılara kayabileceği, dolayısıyla Warner Bros. firmasının Türkiye film dağıtımı piyasasında hakim durumda bulunduğunu ileri sürmenin dayanaksız olacağı yolunda görüşlere sahip bulunduğumdan başlıkta anılan Karar'ın 2.Madde'sine de karşı oy kullandım.

Murat Gencer

Kurul Üyesi

24.03.2005 tarih ve 05-18/224-66 Sayılı Kurul Kararı'na

KARŞI OY GEREKÇESİ

İlgili Kurul Kararında karşı oy kullandığım maddeler itibariyle gerekçelerim aşağıdaki gibidir:

1.Düzenlenen Rapor'a, toplanan delillere, sözlü savunma toplantısındaki açıklamalara ve incelenen dosya kapsamına göre;

a) "Türkiye genelinde filmlerin sinemalara yönelik dağıtımı" ilgili pazarında Warner Bross, UTP ve Özen Filmin, hasılat paylaşım oranlarının %50 şeklinde sabit olarak uygulanmasında uyumlu eylem içinde bulunmadıkları,

b)Her üç teşebbüsün, sinema salonu işletmecilerinin bazılarında "garanti parası" olarak tanımlanabilecek bir ön ödeme alması uygulamalarının ihlal teşkil edecek nitelikte olmadığı,

c)Yine her üç teşebbüsün, "dikey anlaşma"larla, filmlerin asgari gösterim sürelerini veya sinemaların hangi salonlarında gösterileceğini tek taraflı olarak belirledikleri ve dağıtımı yapılan filmlerin bir paket halinde alınmasını zorunlu tuttıkları iddialarının geçerli olmadığı, iddiaların yeterli belge ve bulgularla ispat edilemediği, Kurul tarafından karara bağlanmıştır.

2. Bu durum Warner Bross'un, ilgili pazarda hakim durumda olduğu ve "hakim durumunu kötüye kullandığı " iddiası ile çelişen bir tespittir . İlgili sektör ve pazarın tipik özellikleri vardır; Film endüstrisi denebilecek bir sektördeki proje geliştirme, senaryo, üretim, fiyatlandırma, dağıtım ve gösterim safhaları, kendine özgü şartları olan işletmecilik alanlarıdır. Hasılatın yüzde 50, yüzde 50 oranında, dağıtıcılar ve sinema salonu sahipleri arasında paylaşılması önemli bir farklılıktır. Karşılıklı risk ve menfaatin, iki taraflı kazanma çabasının belirleyici olduğu bir sistemde, fiyatın belirlenmesi, fragman gösterilmesi gibi "dikey anlaşma"lardan kaynaklanan uygulamaların, hakim durumun kötüye kullanılması olarak yorumlanması mümkün değildir.

Netice olarak, ilgili pazarda, tek başına veya birlikte hareket ederek hakim durumun kötüye kullanılmasını andırır nitelikteki, daha doğrusu bu şekilde bir görüntü veren davranışların varlığından, hareketle, Warner Bross'un hakim durumda olduğuna karar vermek ve dolayısıyla dikey anlaşmalar yoluyla 4054 sayılı Kanun'un 4. ve 6. maddelerini ihlal ettiği gerekçesiyle cezalandırılmasını istemek uygun olmayacaktır.

Prof.Dr. Nurettin KALDIRIMCI
Kurul Üyesi